

העולם הזה

מה מקור השמועות על

כצצה

אשומים

לישראלי

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורך משנה:
רוב איתן

עורך כיתוב:
סמסין נילן

כתב ראשי:
אלי תבור

צייר המערכת:
זקי

צלם המערכת:
יעקב אגור

חברי המערכת:

שיע נילן, יציר גליץ, דוד הורוביץ, רותי ורר, יוסף אבוהמדי, אביבה סמסין, אבנר פרי, שמואל צבר, עמוס קינן, סילבי קשת, מלכה רחביה.

רחוב גליקסון 8, תל אביב, 26785
ת.ד. 136. טען למברקים: "עולמפרסט".
המוציא לאור: העולם הזה - בע"מ.
ופוס משה שחם בע"מ, ת"א, סל. 31139.
חפצא: דוד סופר ובניו, תל אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

פזיזות אינה גבורה

במעבר חציה - זכות קדימה להולך רגל.
רוכב אופנוע: כבד זכותו זו.

המועצה הלאומית למניעת תאונות

חליפות הריון

הוצאת ספרים "קריית ספר"
בע"מ
המלון החדש
השלם
בחישה כרמים
מאת: א. אבן-שושן
והבר אנשי מדע
נמצא למכירה בכל בתמ"ס
ברחבי הארץ.

כל יום חמישי...

הייתי רוצה להפנות דברים אלה לקוראים יקרים מסוימים מאוד: לחברי הכנסת הרביעית, ובייחוד לחברי ועדת החוקה-בטחון שלה.

לפני חודש נשמו כל שותרי חופש הביטוי במדינה לרוחה. היה נדמה כי סוף-סוף התעוררתם להבנת הסכנה החמורה המאיימת על חרות המדינה מצד אכזרי הכתם הלבן. בפעם הראשונה דיברתם בכנסת ב"גלוי על הצנזורה הפוליטית, המופעלת על-ידי סיעת בן-גוריון-פרס, באיצטלה של בטחון המדינה. ערכתם כמה דיונים חריפים במליאה ובחצודה.

עתה נדמה כאילו מערכה זו תדעך, כפי שדעכו מערכות רבות אחרות במדינה, מבלי להביא כל תועלת. אדרבא, אם אחרי ויכוח מר כזה לא הצלחתם לכבול את ידיהם של מפעילי הצנזורה הפוליטית, ירגישו אלה את עצמם חופשיים לפרוץ להבא כל גבול. אם תנששו את המערכה ברעג זה, תהיה זאת עריקה גסה - מעילה בתפקיד ובאמון. כי שום גורם אחר - וגם לא בית-המשפט - אינו יכול למלא את תפקידכם שלכם.

★ ★ ★

שום בית-משפט ישראלי אינו יכול לפעול אלא בגבולות החוק שחוקקתם בכנסת. באשמתכם אין לישראל חוקה המאפשרת לבית-המשפט לפסול את חוקי הכנסת, ה"נוגדים את חרות האדם, כפי שעושה בית-המשפט העליון בארצות-הברית. חוקי-החירום הנוגעים לצנזורה, ששרדו מימי שלטון הדיכוי הבריטי בארץ, הם כה קטלניים, שכמעט אין אפשרות לבית-המשפט להטיל מרות על הצנזורה. עצם קיומו של חוק פאשיסטי מתועב זה, תריסר שנים אחרי קום המדינה, הוא אשמתכם שלכם.

גם סדרי בית-המשפט אינם מותאמים להגנה יעילה על חופש העיתונות. ודוגמת נסיונו האחרון של העולם הזה תוכיח. לפני ששה שבועות פסל הצנזורה את השער ואת המאמר הראשי של העולם הזה. פנינו אל בית-המשפט וביקשנו, זו הפעם הראשונה בתולדות המדינה, צו-על-תנאי נגד הצנזורה. תוך כדי כך הצהרתי בשבועה כי לפי מיטב הכרתי אין פסילה זו נובעת משום שיקול בטחוני סביר, אלא באה להגן על האינטרסים של האזרחים הי פוליטיים של משרד הבטחון, המכחשים את הצנזורה.

בית-המשפט העליון נאות לבקשתנו ונתן צו-על-תנאי - הראשון מסוגו בארץ. בהתאם לחוק, נדרש הצנזור להשיב לטענותינו. אחרי שעשה זאת, נקבעה ישיבה לחקירת הצדדים ולמתן פסק-הדין הסופי.

בית-המשפט הוא מוסד עסוק מאוד. על כן נקבעה הישיבה ליום ה-20 בינואר - 66 (ששים וששה) יום אחרי המחיקה. בינתיים אירעו מאורעות מסוימים, שביטלו כמעט לחלוטין את האקסטרמויות של הכתבה המחוקה. אפילו יצאה בית-המשפט לבסוף על הצנזורה להרשות את פירסומה, הרי יהיו ערכו והשפעתו של המאמר פחוי חים עד אין שיעור. כך כבר השיגה הצנזורה את מטרתה - אם תפסיד ואם תנצח במערכה המשפטית.

★ ★ ★

קיים על כן המצב האבסורדי בו אין, למעשה, שום הגנה יעילה מפני הצנזורה הפוליטית, אין שום עירעור אמיתי על החלטותיה. כי עירעור שאיננו מגיע לסיכומו תוך 48 שעות מרגע המחיקה, ערכו כמעט אפס. שריבטחון וסגנו, הממנים את הצנזורה והנותנים לו את הוראותיהם, יכריזים לסתום את הפה לכל ביטאון המצו למתוח עליהם ביקורת רצינית, שאינה רצויה להם.

כדי לשים קץ למצב מחפיר זה, אני חוזר על הצעותי:

(א) תמנה ועדת-החוק והבטחון של ה"כנסת ועדת-מישנה קבועה, מורכבת משלושה מחבריה, שתכנה כמסד עליון וריבוני ל"עירעורים על החלטות הצנזורה".
(ב) יותקן נוהל שיאפשר לתעדה זו להתכנס תוך 48 שעות מעת הגשת העירעור, ולהחליט את החלטתה בו במקום, אחרי שמיעת טענות הצנזור וקורבנו.
(ג) תבוסל מיד תקנת-החירום המנדטורית המבעיתה, הנותנת סמכות בלתי-מוגבלת בידי הצנזור, ויחוקק חוק חדש שיצמצם בפירוש את סמכות הצנזור לעניינים צבאיים, במובנו המצומצם והאמיתי של המושג.

★ ★ ★

הסערה העולמית שהתעוררה בשבוע ש"עבר, סביב השמועות אודות התכונה האסורית הישראלית, שהופצו על-ידי המוסד המרכזי לביון של ארצות-הברית, באה כהפ"תעה גמורה לרוב אזרחי ישראל. אך היא לא יכלה לבוא כאפתעה לך - ובייחוד לא אם התרגלת לקרוא גם בין השורות.

לפני תשעה שבועות בדיוק פירסם העולם הזה (1206), בראש המדור במדינה, את הרשימה הבאה, תחת הכותרת - "הפצצה באהל":

בהיותה שקועה עד מעל לראשה בפרשת לבון, לא שמה ישראל לב לידיעה ששורה חודה בלב כל ברידת בעולם. הידיעה: מדענים גרמניים גילו תהליך שי יאפשר לייצר בנקל פצצות-אטום, גם ב"מדינות שאין להן האפשרות להקים את המתקנים האדירים הדרושים כיום לאותה מטרה. תוך שנתיים-שלוש תוכל כל מדינה קטנה בעלת מינימום של אמצעים, לייצר פצצות-אטום ככל העולה על רוחה. פצצות אלה יוכלו גם לשמש נפצים לפצצות-מימן. ישראל נכללת בשורת המדינות אשר יכלו להשתמש בהמצאה זו. יש לה הכוחות הטכניים והאמצעים הכספיים המינימליים הי

"העולם הזה" 1208 עמוד 5

דרושים לכך. רעים נמנית אף היא עם סוג זה של מדינות.

העולם נחרד נוכח האפשרות שתוך זמן קצר יצטרפו לפחות תריסר מדינות נוספות למועדון האטומי. לגבי בני המרחב, חרדה זו צריכה להיות כפולה. כי שום אזור אחר בעולם אינו נתון במתיחות כה מתמדת, ובשום אזור אחר בעולם אין בעמדות שלטוניות אנשים כה רבים שהוכיחו בעבר חוסר-אחריות וקוצר-ראייה בתיכנון הרפת קות צבאיות.

השבוע דיבר דוד בן-גוריון בנאומו בכ"ט סת על השלום כעל חלום רחוק... שליטי ערב אינם מדברים על השלום אפילו כחלום רחוק. אולם הזמן קצר מאוד - ואם לא יקומו בארצות המרחב כוחות חדשים, שיחזרו לשלום מזוה, עלול להיות צר מצב בו שוב לא יהיה טעם בשלום. כעבור שלושה שבועות פירסם העולם הזה, במדור הנידון, קאריקטורה של השבועון הצרפתי "לאנספרס", שהראתה את דוד בן-גוריון מחזיק בפצצת-אטום, בצדם של גמאל עבד אל-נאצר ועוד כמה מחזיקי פצצות. באותו יום הגיש העולם הזה את בקשתו לצו-על-תנאי נגד הצנזורה, על מחיקת מאמרו הראשי של העתון.

מאז חזר העולם הזה לעניין זה כמעט בכל גליון. תחת הכותרת "פצצה תוך שני תיים" כתב העולם הזה (1209): "היה זה (השמועות שפורסמו בעתוני ירדן על שיתוף פעולה ישראלי-צרפתי לייצור פצצה אטומית) אחד הצללים אותם הטיל הענן הכבד שהחל מופיע בשמי המרחב לפני חודש, עה גיבאו עתוני ארצות-הברית, בריטניה וצרפת כי הפצצה האטומית והמינית תימ"צא תוך שלוש-ארבע שנים בידי ישראל ורע"ם".

כעבור שבועיים ציין העולם הזה (1211) תחת הכותרת "עננים אטומיים", בראש הי מדור במדינה: "מאז הפכה ההמצאה הגרמנית האחרונה את הפצצה האטומית לזולה, הביעו מומחים את הדעה כי גם מצריים נכללת ברשימת המדינות המסוגלות לייצר פצצות אטומיות תוך שלוש שנים".

כאשר התפוצץ העניין סוף-סוף, בשבוע שעבר, יכולנו להסתפק ברישימה קטנה, תחת הכותרת "מדינה מסוימת", לא היה לנו מה לחוש.

אורי אבנרי

המדינה עוד יותר למעצמה זרה, אלא ש-
היה בה גם עוקץ אנטי-אמריקאי מובהק.
התקשרות זו באה בלי ידיעת משרד-החוץ
הישראלי. ממשלת ישראל לא החליטה עליה
והכנסת לא אישרה אותה.

גם מבחינה מדעית טהורה, מעוררת הת-
קשרות זו ספקות. הצרפתים עצמם ניכסלו
בשנים האחרונות כישלון מחפיר בשטח ה-
אטום, כישלון שנדון בהרחבה בעתונות
הצרפתית. כי בניגוד לעצתם של המדענים
האטומיים העיקריים של צרפת, כמו ז'וליו-
קירי, החליט הנשיא דה-גול, עם עלייתו
לשלטון, ליצור פצצה אטומית צרפתית על-
פי השיטה האמריקאית הישנה. בהתאם ל-
כך, הוקצב סכום של 1250 מיליון לירות
(עד 1965) להקמתו של המפעל בסינארלאט,
המופעל לפי תהליך בזבזני ובלתי יעיל (ראה
הנדון). עם הידוע קיום ההמצאה הגרמנית
החוששה, כבר התיישן מופעל זה ללא תיקונה,
בטרם הביא תועלת כלשהי לצרפת.

הציבור הרחב אינו יודע מהם התהליכים
המדויקים שיופעלו בעיר-האטום בנגב. ה-
דבר כולו אפוף מיסתריות. רק דבר אחד
ברור לחלוטין: שום מוסד פוליטי מוסמך
ישום מוסד מדעי מוכר, לא שקל בכובד-
ראש את כל האפשרויות, לא החליט החל-
טה ממלכתית.

מאחורי הגב. הפרשה כולה מהדהדת דוגמה
חונקת למישטר הקיים כבר עתה במדינה:
מישטר של שלטון-יחיד, בו מתקבלות החל-
טות גורליות על ידי קומץ אנשים שאיש
לא בחר בהם, על פי שיקולים שאיש אינו
יודע אותם. שלטון זה מוגן על ידי צנזר-
יה קיצוני ואינו יכול לסעות לעולם —
כי כל ביקורת עליו אסורה על פי תקנות
החירום. אך החלטותיו מכרעות לעצם קיומם
הפיסי של המדינה ושל כל אחד מאזרחיה.
במדינת ישראל נקרא הדבר "אחראיות מ-
לכתית". בלשונות זרות, הגמישות פחות,
נקרא הדבר "דיקטטורה".

מדיניות

סכר מיותר

תחילה רגשה הממשלה האמריקאית, נק-
טה צעדים האיים למשבר בינלאומי ממד-
גה ראשונה. ועדת-האטום של הקונגרס
כונסה לשיבת-חירום. ראשי הבטחון הלא-
מי נקראו לשיבה מיוחדת בבית הלבן.
ידיעות מועיקות מילאו את העתונות ב-
השראה גלויה מלמעלה.

לפתע השתתק הכל. משרד-החוץ האמרי-
קאי הודיע שבא על סיפוקו. כיצד? הודעה
סתמית של ראש ממשלת ישראל בכנסת, ש-
המיפעל נועד לצורכי שלום בלבד, שימשה
עילה יחידה לשינוי הקו. היא לבדה נמסרה
על ידי שגריר ישראל לשר-החוץ האמרי-
קאי, באיחור של עשרה ימים.

רק אדם נאיבי מאוד יכול היה לקחת
כי הכרזה של פוליטיקאי ישראלי, ללא כל
הוכחות, יכלה להוות בעיני השלטון האמרי-
קאי משקל נגדי לחומר שנאסף על ידי שרות
הריגול שלו, כולל תצלומי-אוויר של מטוס
ריגול. מאחר שממשלת ישראל סירבה גם
השבוע להרשות לזרים לבקר במפעל, עד
לאחר סיומו, נראתה הנסיגה האמריקאית
מוזרה.

שקט, שקט, שקט. לא פחות מוזרה
היתה העמדה הסובייטית. בניגוד לחששות
הראשונים, לא עוררו הרוסים שום מהומה.
התגובה היחידה היתה ידיעה סתמית בשי-
דור ערבי של ראדיו מוסקבה, שרק חזר על
ידיעות אמריקאיות. לאחר מכן: שקט מוחלט.

אפילו הערבים הגיבו בשקט יחסי. גמאל
עבד אל-נאצר הודיע שאם יתברר שיש
פצצה אטומית לישראל, יבקש פצצה מברית-
המועצות. כן איים להשמיד במקרה זה את
עיר-האטום. טעם בלויטניאני התעמולה
של רע"ם אולגה במאחז כי הידיעה היא
"בלוף" ציוני, שבא להבהיל את הערבים.
רק הצרפתים לא שתקו. בכמה הודעות
מחושבות, שפכו שמן על המדורה. עוררו
את הרושם שאומנם יש מקום לבהלה.
מה גרם לתגובות מוזרות אלו? היה ל-
כולן הגיון פוליטי עמוק, שלא היה לו
קשר ישיר עם העובדות. הגורמים שהנתו
את המדינות השונות:

● **ברית-המועצות** היתה מעוניינת
להפריך כל חשש כאילו מתקרבת ישראל
לייצור הפצצה. היא חששה מפני לחץ חזק
מצד הערבים לספק להם פצצה נגדית.
ברית-המועצות אינה יכולה לספק פצצה
אטומית לרע"ם הישראלי, מבלי לספק
גם לסין הקומוניסטית. בזאת אין מוסקבה
מעוניינת, כי הדבר יערער עוד יותר את
ההגמוניה שלה בעולם הקומוניסטי. מאידך,
(המשך בעמוד 7)

העם

שמועה סבוכה

אי-אפשר היה לדעת מניין צצה השמועה.
היא נולדה באופן מסתורי באלפי בתים
שונים, מילאה את הארץ. לא היתה לה
שום הוכחה. אולם עם שלם השתכנע בנכר-
נותה, כאילו היתה מוכחת עד מעל לכל ספק.
השבוע ידע כל אזרח בישראל: שמעון
פרס הוא שהוליד את הידיעה על הכור ה-
אטומי בישראל, גרם לגל השמועות על
ייצור הפצצה האטומית הישראלית. הוא
עשה זאת, בהסכמת בן-גוריון או בלעדית,
כדי להסיח את דעת ההמונים מדו"ח ועדת
השרים על פרשת לבון (ראה עמוד 10).
שהנחיל לו ולסיעתו מהלומה מוחצת.
אנשים מסופלים יותר אף מצאו לכך
הנמקה מסועפת. אנשי פרס, כך נאמר מפה
לאון, השתוקקו בעצם להחרף את המצב
על הגבולות, כדי לתת לעסקני "מערכת
הבטחון" הודמנית להחזיר לעצמם את
הפרסטיגיה שאבדה במערכות פרשת לבון.
אולם המצב הבינלאומי, ערב כניסת דאק
קנדי לבית הלבן, אינו נוח לכך. הכור ה-
אטומי בא כתחליף. הוא נועד להוכיח את
גדולתם של בן-גוריון, פרס ושות', להא-
פיל על מעשי לבון.

ידו בקלקלתו. אם יש אמת בשמועה
ספונטאנית זו, הרי נחל פרס השבוע את
אות האבונות הגדולות ביותר של חייו.
יתכן שאילו הודיעה ממשלת ישראל
עצמה, באמצעות שופרות-התעמולה שלה,
על עיר-האטום הישראלית, היה הדבר מעורר
גל של הערצה וגאווה לאומית. אולם ה-
ידיעה באה בצורה אחרת. נקברה תחת
גל של הכחשות אחליות, טכסיסים בלתי-
מכובדים. דוברי ממשלת ישראל התרועעו
כעכברים מורעלים בכלוב, סתרו איש את
דברי רעהו ודברי עצמו (ראה עמוד 7).
האחרים לפרשה זו לא היו גיבורי ה-
שבוע. הם דמו יותר לילד שנתפס בקלקלתו
— ובפי אזרחי ישראל היו אליו כמה ו-
כמה שאלות נוקבות.

האטום

דיקטטורה בפועל

אחרי שהתנדפה הפיטריה הראדיו-אקטיבית
הראשונה של ההמולה הבינלאומית, סביב
התכונה האטומית הישראלית, הוזקרה במקו-
מה שאלה גדולה אחת.

כל תוכני המדינה פירסמו עובדה שהיתה
ידועה גם קודם לכן לכל: שרי הממשלה
וחברי הכנסת הופתעו לחלוטין בהיודע
להם על קיום עיר-האטום בנגב. לא היה
להם מושג על עצם קיום המפעל, על
מטרותיו ועל הנעשה בו. הם ידעו פחות
מנערי-החרוב בבאר-שבע, או הכדורים של
הנגב המזרחי.

במצב מגוחך במיוחד עמדו שגרירי ישר-
אל, שהוזמנו על ידי הממשלות בארצות
כהונתם כדי למסור פרטים על "הפצצה
האטומית". הם פשוט לא ידעו על קיומו
של המיבצע הגדול, שהוגדר על ידי ראש
ממשלתם בכנסת כמיפעל לצורכי-שלום.
כמו ביום הראשון של מיבצע-סיני, שהפתיע
את שגרירי ישראל עמדו נציגי המדינה גם
הפעם כמקומים ומביישים.

מיבצע בזתי-חוקי. לדברי עתון
בריטי, עולה הכור האטומי הישראלי בנגב
89 מיליון לירות שטרלינג — היינו ל-
מעלה 500 מיליון לירות ישראליות, סכום
השחיה כמעט שליש מן התקציב השנתי
של המדינה.

מניין בא כסף זה?
כיצד יכלו בן-גוריון ונערי-הזוהר שלו
להוציא סכום אדיר כזה — ללא ידיעת
שרי הממשלה וחברי הכנסת?
כל הנאצה ממשלתית חייבת להיעשות ב-
התאם לתקציב שאושר בכנסת. כל פעולה
ממשלתית חשובה טעונה אישור הממשלה.
ברור עתה כי המיפעל החשוב והיקר ב-
יותר במדינת ישראל בניגוד לחוק ה-
מדינה, ולעצם מהותו של משטר דמוקרטי.

קרב לחדאי כי כמעט כל הסכומים ה-
פאטאסטיים, שכבר הושקעו במיפעל, באו
ממקורות-חוקי — ממקורות צרפתיים וגר-
מניים. אם הושקעו כספים כאלה בארץ בלי
אישור הכנסת והממשלה, גובל הדבר במעילה.
מיבצע-סיני שני. לא פחות מן הצד
הכספי חמורים הצד המדיני והצד האנושי.
התקשרות רגילה. היתה זאת פעולה מדי-
נית ממדרגה ראשונה — הפעולה החשובה
ביותר מאז ההתקשרות עם צרפת לפני
מיבצע-סיני. לא זו בלבד שהיא קשרה את

ידיעות גומאור

1960, 1970, 1980, 1990

מס' 2

מדוע דוקא

קולנוע, תל-אביב?

הוט התחילה להיות אקטואלית.
אחרי בדיקה יסודית וממצה, הח-
ליטה הנהלת המלון החדש והמפ-
ר

אר לצייד את כל הריהוט המרופד
שלה ב"גומאור". מלון הפאר ה-
חדש "אוויה" בסביון, החליט לא
רק לרפד את הריהוט ב"גומ-
אור", אלא גם לצייד את כל
המיטות במזרונים "גומאור".

תוך

ימים ספורים

הודות להרחבה ניכרת בייצור של
מפעל "גומאור" בכפר-סבא, אפ-

שר למלא כעת, תוך ימים ספורים,
אחר כל ההזמנות למוצרי "גומ-
אור".

אין צורך

בחיטוי

הערה לעקרונות הבית! אין צורך
לחטא מזרונים "גומאור" מפני רמ-
שים למיניהם בפליט וכדומה.
כי על ידי וולקניזציה בשעת ה-
ייצור מוסיפים חומרים מיוחדים,
הדוחים באופן מוחלט את כל ה-
רמשים.

הנסיין

מוכיח...

בעת קנית מזרון "גומאור" הרא-
שון, מהססים, אולי, אך אם כבר
רכש לו אדם מזרון "גומאור"
ונסה אותו — מחליף הוא מיד,
ברוב המקרים, את כל המזרונים
והריהוט המרופד שלו ב"גומ-
אור". התנאי לכך הוא, כמובן,
שרוכשים מזרון "גומאור" אמיתי
מכפר-סבא ולא חיקוי כלשהו. ה-
מכר בשוק בתור "גומאור".

מיטה זו עם מזרון "גומאור" טובה
גם לאנשים הסובלים מעמוד ה-
שדרה (דיסקוס וכדומה). החנות
המובחרת תיעץ בענין זה ברצון
לכל לקוח מעוניין.

מיוחד

לאדריכלים...

לפי דרישה מיוחדת, אפשר לספק
כעת ריפוד "גומאור" בגובה 11
ס"מ לספות ומזרונים. המיוחד ב-
ריפוד בעל גובה זה הוא שאין
הוא מורכב משכבות מספר, אלא
עשוי כולו משכבה אחת.

ציוד

בתי מלון

בנית מלון "שרתון תל-אביב" עו-
מדת להסתיים בקרוב. בעית הרי-

כל אחד מעדיף

גומאור

ולא תחליף

תוצרת "גומאור" כפר-סבא

המדריך האטומי לאזור הישראלי

האם מסוגלת ישראל לייצר פצצה אטומית?

לדעת המומחים, מסוגלת עתה כל מדינה בעלת כושר טכני מינימלי לייצר פצצות אטום ומימן. בשנים האחרונות, ובייחוד בחודשים האחרונים, נאמר בכמה קונגרסים מדעיים ובפגישות רציניות כי ישראל גכללת בין עשרים או שלושים המדינות שיש להן היכולת והידע הדרושים לכך. הערכה זו מבוססת על המצאתם של מדענים גרמניים, שהוצגה לפני כמה שנים, אך שנתפרסמה ברבים רק לפני חודשיים ו' חצי.

מה טיבה של ההמצאה, ששינה תה באופן כה קיצוני את הפוטנציאל האטומי של מדינות קטנות? השלב העיקרי בייצור פצצות אטום ו' מימן הוא הפקת החומר הגלמי אוראניום-235, המתאים לפיצול הגרעיני. הקושי הוא להפריד חומר זה מאחור, אוראניום-238, הכבד קצת יותר.

במלחמת העולם השנייה פעלו המדענים האמריקאיים על פי הנחיה מדינית אחת ו' יחידה: להחיש את ייצור הפצצה האטומית בכל מחיר. מאחר שגם הגרמנים שקדו על ההמצאה, היה זה מירוץ בו הושם כל ה' דגש על גורם המהירות. לכן בחרו האמריקאים בפיתוח תהליך מסוים של הפקת U-235, שהוא בזבזני מאוד, אך שהבטיח את התוצאות המהירות ביותר.

תהליך זה חייב התקנת מיתקנים אדירים, וכן ביזבוז פנטסטי של חשמל ומים. שלוש המפעלים של ארצות-הברית מצריכים 50 מיליארד קילואט-שעה — כמות ה' שחה לכל הצריכה השנתית של ארץ כמו צרפת, והעולה פי 35 על הצריכה של ישר' אל בשנת 1959. עיקרו של תהליך זה: ה' אוראניום נשאב דרך אלפי גופי-נקוביות. U-235 עובר בנקביות בקלות רבה יותר מאשר U-238, וכך מבוצעת ההפרדה. בינתיים שקדו המדענים הגרמניים על תהליך אחר, שגם הוא היה ידוע מלכתחילה באופן עקרוני לאמריקאים, אך שהוזנח מפני שלא הבטיח תוצאות כה מהירות. זה תהליך של הכנסת האורניום לצנטריפוגה המסתובבת במהירות עצומה. המוליכות הקלות יותר של U-235 נוטות להישאר במרכז הצנטריפוגה, בעוד שהמוליכות הכבדות של U-238 נדחפות אל הדפנות. תהליך זה דומה לתהליך הקודם, כמו ניתוח כירורגי עדין לפעולות של בית-מטבחים.

המציא הגרמני, גרנוט ציפה, נלקח אחרי המלחמה בשבי הרוסים, הקים להם מיתקן נסיוני. אחרי שחרורו, עבר לארצות-הברית והקים מיתקן גם שם. השנה חזר ציפה ל' גרמניה, והעמיד את המצאתו לרשות חברה פרטית גרמנית, שכבר מכרה כמה מיתקנים כאלה לשבדיה ולבראזיל. צנטריפוגה אחת, העולה כ-2500 לירות ב' בד, מייצרת חצי קילוגרם של U-235 ל' שנה. במחיר חצי מיליון לירות אפשר לה' קון כמה עשרות צנטריפוגות, המספיקות לייצור פצצה אטומית (המסוגלת גם לשמש נפץ לפצצה מימנית).

הדבר אינו מחייב התקנת מפעלים אדירים, וגם לא הוצאה אדירה של חשמל. כל שאר החומרים, התהליכים וההוצאות, הכרוכים בייצור פצצות מימן ואטום, חשו' בים פחות, ונמצאים בתחום ההשגה של כל מדינה קטנה.

האם רשאית כל מדינה קטנה לייצר פצצה אטומית? כן. לפי שעה אין כל חוק או הסכם בינ' לאומי המגביל את הריבונות המוחלטת של

כל מדינה לייצר לבדה, או בשותפות עם מדינה אחרת, כל נשק אטומי שתמצא לנכון.

מדוע נעשו האמריקאים כאשר היה נדמה להם כי ישראל מייצרת פצצות אטום?

אין כל הסכם בין ארצות-הברית וישראל, המונע בעד ישראל לייצר פצצות אטומיות, או המגביל את זכותה המוחלטת לעשות זאת כאחת נפשה.

אולם ישראל תלויה במידה מכרעת בקר' נות הבאות אליה מאמריקה — אם בצורת מענקים ישירים, ואם בצורת תרומות יה' דיות שאפשר לנכותן מחשבון מסי-הכנסה של התורמים. נראה כי האמריקאים מסיקים מכך שיש להם זכות לדעת מה קורה בישר' אל, וכן מעין זכות-ויטו על התוכניות ה' מדיניות והצבאיות של המדינה.

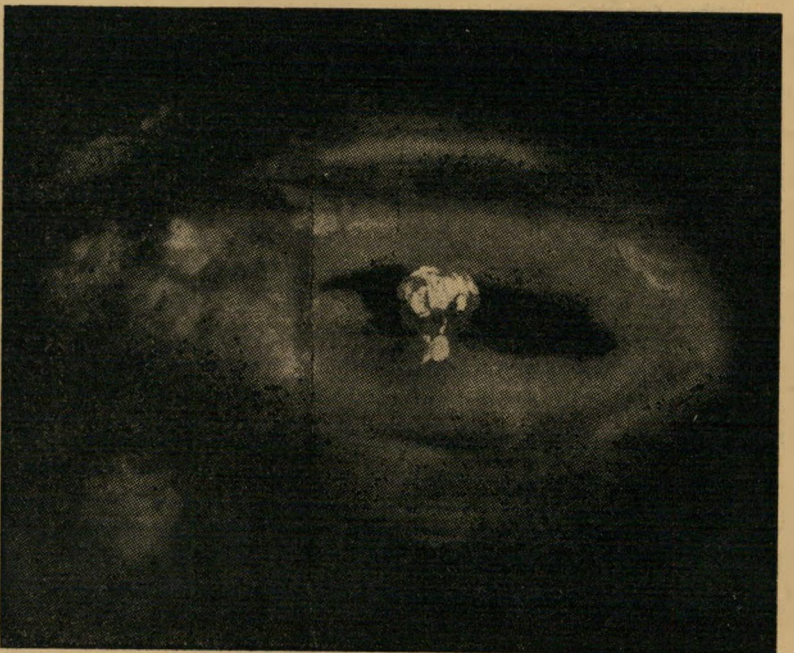
השמועה המקורית, שהופצה עלידי שר' תי-הביון האמריקאיים, היתה קשורה בגיר' סה כי ישראל מייצרת נשק אטומי תוך

עוברים, אחרי הגדלתם, בדיקה של מומ' חים. קל להכיר בהם מפעל אטומי. הקמת כל מפעל אטומי מחייבת את עבוד' תם של אלפי מומחים ופועלים. רק במדינה בה קיים טרור משטרתי קיצוני, כמו ב' רוסיה הסטאלינית, אפשר למנוע בעד אלפי אזרחים מלפטט על מעשיהם. פטופטים אלה מוכרחים להגיע במהירה לאוניו סוכנים זרים.

כיצד יכולה להתעורר מחלוקת על השאלה אם מפעל מסוים מוקם לצורכי מלחמה או שלום?

בשלבם העיקריים של הייצור, אין כל הבדל בין ייצור כוח אטומי לצורכי שלום ובין ייצור לצורכי מלחמה. ההבדל קיים רק בשלב הסופי.

מכאן שאין סתירה מהותית בין הכרות ממשלת ישראל, כי המפעל ליד דימונה מוקם לצורכי שלום, ובין ההשערות ש' הושמעו עלידי שירותי הביון האמריקאיים, שמפעל זה יוכל, תוך כמה שנים, לייצר

פצצת נגאטאקי (1945), שעצמתה כעצמת הפצצה החדשה

כמה פצצות אטומיות קטנות. ההבדל אינו טכני, אלא הגדרה של מגמה בלבד.

האם יכולה מדינה קטנה, המייצרת פצצות אטום, להשתמש בהן כרצונה?

זה תלוי בכך אם היא באמת מייצרת אותן לבדה, או בשותפות עם משהו. ואם כן — מה תנאי השותפות. כאשר מדינה גדולה יותר משתפת ב' מיבצע כזה עם מדינה קטנה, ומעניקה לה ידע ואמצעים, קרוב לחדאי שהיא שומרת לעצמה זכות להחליט על דרך השימוש בתוצרת. במלים אחרות, המדינה הקטנה נאלצת להשתלב במגמות הפוליטיות של המדינה הגדולה. קיימת תמיד הסכנה ש' במקרה זה תשמש המדינה הקטנה מקל-חובלים בידי המדינה הגדולה, למטרות סחי' טה מידידים ומיריבים, ומשרתת למעשה אינטרסים זרים.

מה השפעת הייצור על מכלול

האיסטרטגיה של מדינה קטנה? שום מדינה, גדולה או קטנה, אינה די עשירה כדי להפריש אמצעים מספיקים ל' הגנה אטומית ולהגנה רגילה. באמריקה הוש' מעה לעתים קרובות הטענה כי בגלל ה' חימוש האטומי ידלדלה הממשלה את ה' חימוש הרגיל, ה'קונבנציונאלי'. התוצאה היא כי מדינה אטומית נאלצת להשתמש בפצצות-האטום שלה בכל מקרה של מל' חמה, מחוסר הגנה אחרת.

כאשר פורצת מלחמה בין שתי מדינות, שלשתיהן יש פצצות-אטום, מוביל הדבר בהכרח להתאבדות הדדית. לפי בדיחה מפור' סתם, האיום האמריקאי לברית-המועצות הוא: "אם תזווי, אני אתאבד!" במדינות קטנות, כמו שבדיה ויוגוסלביה, שאין להן אמצעים רבים, סכנה זו חמורה עוד יותר. חימוש אטומי יכול לדלדל את צבאן במידה כזאת שהן תהיינה נאלצות להסתבך בלוחמה אטומית גם במקרה של התקפה קטנה של כמה עוצבות-טנקים עליהן.

האם נכונה טענת ראדיו קאהיר כי פצצה אטומית, שתתפוצץ ב' אלכסנדריה, תסכן גם את ישראל, מפאת ההשפעה הרדיראקטיבית בית?

לא. תחום-הסכנה של התפוצצות אטומית תלוי במקום הפיצוץ ובגובהו. אפשר לחשב את הפיצוץ כך, שהשפעתו ההרסנית תהיה מוגבלת לשטח קטן.

מה השפעת הפצצה האטומית על המעמד הבינלאומי של בעליה? מצד אחד, היא נותנת תוקף רב יותר לבעליה. מדינה קטנה, המייצרת פצצות אטום, נמצאת בעמדת-מיקוח נוחה יותר כל' פי המדינות הגדולות. אך מכיון שייצור פצצות-אטום אינו יכול להישאר סודי במשך זמן רב, חייבת כל מדינה קטנה לקחת ב' חשבון בחזאות מוחלטת כי איוביה ישיגו אף הם פצצות אטומיות — אם בדרך של ייצור מקומי, ואם בדרך של השתעבדות למדינה אטומית גדולה.

השפעה אחרת: מדינה קטנה, שיש לה נשק אטומי, נכנסת אוטומטית לחשבונות האיסטרטגיים של המעצמות האדירות, אם תרצה בכך ואם לאו. הן ארצות-הברית והן ברית-המועצות מתכוונות להשמיד, בשעות הראשונות של מלחמת-העולם השלישית (אם תהיה כזאת), את הפוטנציאל האטומי של כל אויבת פוטנציאלית.

אילו חששו הרוסים באמת כי ישראל הפרו-מערבית מייצרת פצצות-אטום, אפילו מתוך מגמה של התגוננות מפני הערבים, הרי היו הרוסים מכלילים את החלקים ה' נדונים של ישראל ברשימת היעדים שיש להשמידם מיד עם פתיחת המלחמה העול' מית הבאה.

מה השפעת הפצצה האטומית על מערכי-הפנים של מדינה קט' נה?

ברגע שמדינה מחליטה על ייצור פצצות אטום, היא חייבת להחליט ללא הפסק ה' לטות בעלות תוצאות גורליות ביותר — תוצאות הנוגעות לחייהם ולמוותם של אז' רחיה, במובן המילולי ביותר של המלים. על כן יש במדינה כזאת חשיבות חיונית לשאלה, מי אחראי בה על העניינים האטו' מיים, מה מידת ההכרעה של הממשלה ה' הנפשית, התבונה וחלוש-האחריות של קומץ המחליטים בפועל.

במקום זה בנגב עומדים מיתקני הכור האטומי החדש

מאטים של אחת מארצות הגוש המזרחי. הם נתבקשו לעזוב את המקום. אבל מאוחר מדי: הפילים שלהם קלט את כל פרטי העיר המסתורית.

★ ★ ★

ר א רק האמריקאים והגוש המזרחי צילמו את הסוד הגדול. כל מי שהודמן בכביש זה — ורכבות עוברים בו מדי שנה — יכול היה לצלמו. מספיקה לכך אפילו מצלמת חובבים מן הפשוטות ביותר. כי המרחק מן הכביש הראשי אינו גדול במיוחד. המיוחדת מסביב למיבנים הרבים, השמירה הבלתי־רגילה, הסודיות הזועקת לשמיים — כל אחת מתופעות אלה לבדה יכולה להבהיר לבדואי הנבצר ביותר כי "הקומבינה" הזאת אינה ככל הישגים העבריים הצומחים כפטריות אחרי הגשם. ואם דבר אפוף סוד בישראל — משמע שזהו מיתקן חשוב וכל המעוניין להעביר ידיעות עליו אל מעבר לגבול, יכול להסיק את המסקנה המתבקשת מאליה.

אם כן, ידעו על קיום העיר האטומית: האמריקאים, הרוסים, הזרים שעזרו בבנייתה. כל מטייל סקרן שהודמן לחלק זה של הנגב, כל בדואי שהסתובב בשטח וכל קצין מודיעין מצרי שקיבל דיווח מבדואי. לכל אחד מאלה היה, או יכול היה להיות, צילום של המיתקן הסודי.

רק האזרח הישראלי הרגיל לא ראה צילום של עיר־האטום. לכל היותר, יכול הוא לראות את הפס השחור המפאר את התמונה שבעמוד זה. לגביו, עוד קיים הסוד. מעריב פירסם בסוף השבוע שעבר תמונה של אחד המיבנים בעיר האטום. התמונה הבלעדית הועתקה בעתונים אחרים. עד שבא דבר, בתחילת שבוע זה, וגילה: התמונה שבמעריב — סילוף. לא את הכור האטומי החדש היא מראה, כי אם מיבנה פנימי של מיפעל קיור פרייזר באשקלון. אפשר היה לקרוא בין השורות את שימחת דבר לאידו של העתון המתחרה.

אילו חשבו אנשי דבר פעמיים, היו מעדיפים לשתוק. כי את המאמר המתבקש מאליו במיקרה זה לא העז היומון לכתוב. מאמר זה היה צריך להיות ביקורת קטלנית על כל מי שהיתה לו יד בקביעת המדיניות שמסביב לעיר־האטום. מדיניות שגרמה לכך שהעתון הנפוץ ביותר במדינת ישראל נאלץ לפרסם תמונה לא נכונה, מפני שאת תמונה הכור הלא־סודי לא עלה בידו לפרסם; מדיניות שגרמה לכך שצלם־עתונות, אשר חש כי יש לו אותה זכות שיש לכל מטייל, ואשר צילם את הכור מן הכביש הראשי, נעצר. סרטיו הוחרמו. בראש מאמר כזה, אילו נכתב, היתה חייבת להתנוסס הכותרת:

ה פס השחור, המכסה את מרכז הצילום שבעמוד זה, מסתיר את עיר־האטום הישראלי. העיר יושבת על קו הרקיע, ולולא הפס השחור אפשר היה לראות את מיבני המינהלה של העיר, את מיגדלי־המים בעל הצורה המיוחדת, ומעל לכל — את הכור האטומי עצמו. את הכור העגול והמוגבה, אשר כיפתו טרם הושלמה.

בעצם, אפשר לראות את כל הדברים הללו גם בדרך אחרת — כשם שראו אותם מאות סקרנים בסוף־שבוע זה, שטרחו ונסעו דרומה מבאר־שבע, בכביש דימונה. כי עיר־האטום הישראלית היא אומנם סוד — אך סוד גלוי לכל העולם.

כאשר אך הוחל בהקמת המיתקנים הנרחבים והיקרים, הודיעה ממשלת ישראל לכל המעוניין בארצות־הברית כי זהו מיפעל לטכסטיל. גירסה זו התבררה במהרה כסיפור־בדים. מטוס הריגול הפנומנאלי, ה־2 של המוסד המרכזי לביון של ארצות־הברית, עבר גם מעל לנגב הישראלי. כשם שצילם שיגרתית את מיפעלי־האטום ואת בסיסי־הטילים של ברית־המועצות, כך צילם גם את "מיפעל הטכסטיל" החדש בישראל.

למיתקן לטכסטיל במוסד המרכזי לביון קבעו כי מיפעל זה יכול להיות רק כור אטומי, והאמריקאים המרומים התמלאו חמיה. מאותו רגע צילמו בקביעות את התקדמות המיפעל, ויש להניח כי ברגע זה מונחים בהשיגונסון כל הצילומים האפשריים על עיר־האטום הנגבית. עירנותו של חיל־האוויר הישראלי ידועה היטב, מן ההודעות התכופות על הבסת מטוסים מצריים החודרים לתחום האחורי של ישראל. לפי השמועה טסו מטוסי ה־2 האמריקאים מעל התחום האחורי של ישראל. אם נכונה שמועה זו, הרי כידוע אין לחיל האחורי הישראלי הטילים הדרושים להדיפת מטוסים מסוג זה.

לא רק האמריקאים צילמו. על זאת יעיד סיפורו של תושב באר־שבע, אשר לרגל עבודתו נאלץ לנסוע תכופות בכבישי הנגב. נזכר השבוע האיש: "נסעתי מדימונה לסדום. פיתאום ראיתי מכונית פרטית חנונה לצד הכביש. לולא המספר הדיפלומאטי שנשאה המכונית, לא הייתי מתעכב. אבל המספר הדיפלומאטי, יחד עם העובדה שהמכונית היתה ריקה, הניעו אותי לעצור את הג'יפ שלי ולערוך חקירה קצרה.

"על גיבעה סמוכה ראיתי שלושה גברים, שכיוונו מצלמות ארוכות־טווח ומישקפות לעבר שורת מיבנים. באופק, ידעתי כי מיבנים אלה הם עיר־האטום שלנו. אומנם אפשר לראות את העיר בבירור מן הכביש, ואין שום דבר הדומה לכיפה של כור אטומי כמו כיפה של כור אטומי. אבל נראה היה לי שאין לדיפלומאטים אלה הרשות לצלם."

הוא פנה לאחור, הוציק את המשטרה למקום. הסתבר כי הצלמים החרוצים היו דיפלומ

המיתקן האטומי

זה לה פה, על שם הקפה הפאריסאי בעל המוניטין העולמי. בעל הקפה, יהודי מיוצאי יוון, הקפיד על יצירת אחירה אירופאית־ית, תיכונית — מעין בית הרוחק מן הבית.

דבר אחד אישיון את המומחים מחוץ לארץ. הם נהגו להסתובב בצחצח, לא הרבו לבלות בחברת חושבים מקומיים. כמה משכניהם אף ידעו לספר כי אפילו ילדיהם לא התמזגו עם ילדי הסביבה. כאשר ביקר שו לאתרונה צלמי־עתונות לצלם את הילדים, סירבו הוריהם להרשות זאת. אך על אף המרחק בינם לבין יתר תושבי העיר, לא היה לאיש צל של ספק מה מעשיהם של זרים אלה בבאר־שבע ומה מהות העבודה שהם עוסקים בה. כאשר רצה מישו לדעת כיצד מגיעים למקום מסוים, באותו חלק של הנגב, היה לא פעם זוכה להנחייה זו: "סע ישר בכביש של דימונה, לפני שאתה בא לכור־האטומי, פנה הצידה וסע 30 קילומטרים."

★ ★ ★

חם וקר

נהוג אומנם לומר "כור אטומי"? נכון יותר לומר עיר האטום, או לפי חות: "מכון האטום". בנחל רובין, להבדיל, עומד בעיקר הכור, עם מספר קטן של בנייני־לחאי. לא כן במיפעל החדש. זוהי עיר ממש, בה עומדים מספר בניי

רשת הכור האטומי בנגב מוזכרת במידה מדהימה את פרשת אייכמן, בכל הנוגע לתגובות הרשמיות של ישראל, על פירסום הידיעה הראשונה. כאז כן עתה, רדפה הכחשה אחת את משנתה, כשכל הכחשה אבסורדית יותר מוז שקדמה לה:

● הגירסה הראשונה היתה, כי בדרום, ליד דימונה, הולך ומוקם מיפעל גדול לטכסטיל. עד שבאה ההודעה, כי האמריקאים כבר יודעים את מהותם האמיתית של המיבנים. בידועה שבאה ממקור אמריקאי, נאמר בגלוי, כי מטוסי ריגול של ארצות הברית חדרו אל תוך המרחב ה־אחורי הישראלי, צילמו את המיתקנים ה־סודיים. האם מישו הגיש מחאה על הפרה זו של ריבונות? להיפך. ממשלת ישראל קיבלה הודעה זו כמובנת מאליה. ממשלה, המצדיקה מחצית חוקי החירום והמימשלה הצבאית שלה בצורך לחתום בי ריגול, אינה מגישה אפילו מתאה פורמאלי, כאשר מעצמה זרה מודיעה על ריגול שיטתי מעל ובתוך שטחה הריבוני של ישראל.

● הגירסה השנייה של מהות הכור ה־אטומי הושמעה מפי הוועדה הישראלית ל־אנרגיה אטומית.

גוף מכובד זה הודיע, רשמית, באמצעות קול ישראל, כי האמריקאים ב־

היותו בעל הספק של 24 אלף קילוט־טרי־מייס.

זאת בשעה שכל קורא־עתונים בישראל כבר יודע, כי את הכור הנגבי בונה ישראל אל בעזרה מותשית מצד מומחים מן החוץ. מאז הוחל בבניית המיפעל, לפני קצת פחות משנתיים, הפכה באר־שבע מרכז של מושבה זרה. המכנה המשותף לכל ה־זרים האלה — מכנה שהיה גלוי וידוע בכל באר־שבע: כולם עובדים במיפעל ה־אטומי החדש.

הם שוכנו בחלקים שונים של העיר החדשה, כשרק מספר משפחות מרוכזות בשני בניינים גדולים בשיכון ד', והיתר — מפורזות בדירות נאות בעיר. מכיון שבאו לתקופות־עבודה ארוכות למדי, הביאו ה־מומחים הללו את משפחותיהם איתם. מדי בוקר, אפשר לראות את הנשים מובי־לות באוטובוסים העירוניים את ילדיהן לבית הספר המיוחד, שהוקם עבור ילדי המושבת הזרה, סמוך לבניין רסקו הגדול.

הנשים עורכות את קניותיהן בעיר, ואילו את הגברים אפשר לזהות על פי מכונני־תיהם, בעלות המספרים הזרים. בשוב הגברים מעבודתם היומית בכור הניבנה, נוהגים הם להתרכז בקפה קסטנן, בבאר־שבע הישנה.

קפה קטן זה, שנשא את השם הישראלי הצנוע פינת השלוש, הפך לקפה

חדאי מתכוונים לכור האטומי שליד רחובות. כור זה, אמרו בהיתממות מדהימה, פתוח בפני מבקרים ואין בו כל סוד. מדבריהם השתמע כי לא יתכן שידובר בכור אטומי אחר בישראל. מהסיבה הפשוטה כי לא קיים כור נוסף כזה.

● כאשר גבר הלחץ האמריקאי, ו־הנשיא אייזנהאואר בעצמו דרש הסברים על פשר המיפעל הנגבי, הודיע דויד בן־גוריון בכנסת: מוקם כור אטומי שני בנגב, אך למטרות שלום בלבד. הוא לא הזכיר, אף ברמז, את חלקם של הצרפתים בהקמת מיפעל זה — על אף העובדה שפאריס הודיעה, יום קודם לכן, כי היא מגישה עזרה גרעינית למדינת ישראל.

★ ★ ★

המומחים הזרים

מה התבקש מדברי ראש הממשלה? בראש ובראשונה: כי אישם בנגב מוקם כור אטומי חדש, שכולו פרי הגאון והמאמץ הישראלי. דבר תמימה כשלעצמו, ביחוד לאור כמה עובדות שהיו כלולות בנאום ביגיי:

כדי לבנות את הכור האטומי הנסיוני בנגב רובין, בעל ההספק העציר־יחסית של אלף קילוט־טרמיים, היתה ישראל זקוקה ל־עזרה אמריקאית. כדי לבנות את הכור ה־גדול יותר, לא נזקקה לשום עזרה, על אף

(המשך מעמוד 4)

את המושב, על מנת להחזיר להכרת הארץ כי פטורי הרמטכ"ל טענים בירור וכן זכות הכנסת היא לשבוע הספרים מי רמטכ"ל המתפטר בנסיבות מסתוריות. ההצעה הורדה, כמובן, ברוב קולות הק אליציה. אך מסרתה הושגה.

יחסים מרחביים למען אלג'יריה חופשית

במרכז הארץ נגיש אלי דיפלומט יגרי חשוב, הד"ר ט.ו. דוסומור-גונסון. זה הנציג היחיד שהצביע בשעתו בוועידה הכל-אפריקאית בקונאקרי נגד ההחלטה האנטי ישראלית, ושמחה נגד סילוק המשקיף הישראלי. הוא אמר לי: אתם מקשים מא על ידיכם המעטים באפריקה. כאשר אנ לוחמים נגד שיחורור אלג'יריה ותומכ ביסודות הקולוניאליים הבנויים ביותר איך אפשר לתמוך בכך? בייחוד כשלא מישראל שום קול אחרי!

כשסיפר זאת השבוע שלום כהן, במסגרת העיתונאים בבית-סוקולוב התל-אבי היה בכך עוקץ מיוחד. כי המסיבה כונ עלידיי התערה היוזמת של הוועד הישרא למען אלג'יריה החופשית.

התערה קמה בדחיפות, אחרי הידוע פר השיחות שניהל כהן עם שרי-החץ האלגי (העונס הזה 1213). היוזמים פנו בשלב ראשון אל אנשים שכבר פירסמו את או למאבק-השיחורור הצפון-אפריקאי, מו מגמה ליצור גרעין שיפנה במלוכד אל אי כל המפלגות להצטרף אל יוזמה זו.

אולם אפילו הרשימה הראשונה גיק קשת רחבה של דעות וקשרים מפלגתי היא כללה, בין השאר, את שמאל ה אבידור, ראש מערכת השבועון הדתי פ אל פנים; ד"ר שמעון שרשבסקי, עורך פואד שאבי, עורך השבועון הערבי מוסור; נתן ילין-מור, עורך אתגר; ישן איסרלס וויקטור ציגלמן, עורכי השבוע הפולני אודנובה; גבריאל מוקד וברוך ח עורכי הבטאון הספרותי עכשיו; אורי אג ושולם כהן, עורכי העונס הזה; מו גילן, עורך מערד; העיתונאים בועז עם ושמעון צבר; עורכי-הידין שלמה כהן-צ ויעקוב ירדור; איש-העסקים החיפאי חו המחותר משה ברש; המהנדס בנימין רי; הסטודנט גרשון שיימן, נציג ע סטודנטים שקמה לתמיכה במאבק האלגי

קרחים מכאן ומכאן. כפי שא היה לצפות, הפכה מסיבת-העיתונאים רה לחיכוך כללי. טענו היוזמים: קיום הוועד ישכנע את האלג'יריים כי דים אינם מזוהים כולם עם צרפת, יו תרומה מכרעת לבטחון יהודי אלגי עצמם. הושטת אתהר וסעד ללוחמיה רור כיום, בימי מאבקם המר, תיצור דות אשר תשפיע על כלל היחסים בין ראל והעולם הערבי.

טען עורכי-הידין כהן-צידון, העסקן הס הידוע וחבר האגודה לידיות ישראל-צו "אנו ידידי צרפת. אנו מזדהים עם האומה הצרפתית, הדוגלים בשלום עם פלן, לוחמיה-השיחורור!" הוסיף נתן מור: "אם יכרות דה-גול מחר שלום בשלטון הפלן — ימהר לשים קץ לק עם ישראל, שיפריעו לו לרכוש חורר ידידות הערבים. אם לא נודהה עתה לוחמיה-השיחורור, נישאר מבודדים לא בצפון-אפריקה, אלא בכל רחבי המרח אפרו-אסיאתי. אנחנו נשב בין הכיסאות חים מכאן ומכאן!"

פרשת עמוס

סוך כסוק

השבוע הגיעה לסיימה אחת המערכ ציבוריות והמשפטיות המרות ביותר שופט בית-המשפט העליון דחה את בקשתו של ניצב עמוס בן-גוריון ל חזור. בנות הגיעו ההליכים המשפטי סיומם בנחת, ועמוס יצא מנוצח, עשה הוכחו עיקר הטענות שהושמע עלידיי העולם הזה ושורת המתנגדים שום עתון לא הבליש את ידידיי מכולם הקטין לעשות הארץ. הוא קק הידיעה בתחתית אחד מעמודי הפני

* משנשאל עורך הארץ, גרשון שוקן, אינו מתנצל על מאמריו של שבתי סבת, מיצו את העולם הזה ואת המתנגדים מכוערת ביותר, ושהוקעו בצורה עלידיי בית-המשפט העליון. השיב "העניין עוד תלוי ועומד בבית-הק גם השבוע עדיין לא פירסם הארץ ה

אין הרוסים יכולים לסרב להיענות לבקשה ערבית, ברגע שהערבים משוכנעים כי יש פצצה לישראל.

המוצא הנוח ביותר: להתעלם מכל העניין. **ארצות-הברית** הבינה את הבעיה הסובייטית, לא היתה מעוניינת ליצור מצב שיכריח את רוסיה לתת פצצה אטומית לסין, או שידחוף את הערבים לזרועות הסובייטים. היא חששה גם שהערבים יאשי מו אותה בשיתוף-פעולה סודי עם הציונים בייצור הפצצה.

המוצא הנוח ביותר: לקבל למראית-עין את ההסכרים הישראליים. אין פירוש הדבר שבזאת תסתים הפעולה האמריקאית. פירו שהעברה מן השטח הגלוי אל השטח הסמוי. **הרפובליקה הערבית המאוחדת** היתה מעוניינת למנוע בהלה בקרב המוניה, להכחיש ידיעה העלולה לפגוע בפרסטיגיה של החייל-הנשיא. היא יכלה לנקוט רק בקו אחד אחר: להודיע על ייצור פצצה אטומית מצרית. אפילו עסוקה רעים בייצור פצצה משלה — ולפי כל הנתונים היא מסוגלת עתה לכך — אין היא מעוני יינת להודיע על כך פומבית.

צרפת, לעומת זאת, היתה מעוניינת בפירסום נרחב. כי צרפת חותרת מזה שנים להתקבל כחברה שותף-זכויות במועדון ה-אטומי. עתה היא מעוניינת להעמיד את מנהיגי המערב לפני ברירה-של-סחיטה: או שתכניסו אותי למועדון ונסגור את הדלת מאחורינו, או שלכל מיני מדינות קטנות תהיה פצצה — בעזרתנו. סחיטה שניה מכהנת נגד הערבים: או שתפסיקו לעזור לאלג'יריים, או שנעזור לישראל לייצר פצצה. חובלים בידי צרפת — פעם נגד אמריקה, פעם נגד הערבים.

בסך הכל, יצאה ישראל השבוע בשן ר-עין מכל העניין המדיני. הלךח הוא: תכור נה האטומית הישראלית בנגב הכניסה את המדינה, בעל-כרחיה, לסכך של יחסים בינ לאומיים, מבלי שהיא תפיק מכך כל תועלת.

מפלגות

מפלת הג'וטלמנים

"מה קרה לבגין?" שאל אחד מצירי ועידת-חרות, כאשר סיים המנהיג את נאומו. היה לו על מה לתמוה. בגין חזר זה עתה ממסע-הרצאות בארצות-הברית, שהיה מוקדש לתעמולה נגד הסרט אכסודוס (ועזר בעקיפין לפירסומת הסרט). הוא התכונן לחזור לשם כעבור שבועיים. הנאום היה מעין אינטרמצו — והוא הוכיח כי יושב-ראש התנועה איבד את המגע עם המאורעות.

"אחורה פנה!" בחזרה, מצא מפלגה שהתעוררה בהעדרו לחיים חדשים. תחת לחץ חברי-התנועה מחוץ-לארץ, ובתגובה על דיבריה-ביקורת שהושמעו בארץ, התלה תנועת החרות להתערב בצורה נמרצת בפ רשת-לבון, להתנגד בפעם הראשונה למסע ההשתלטות ה"בסחוני" של נערי-הוהרה.

"כי התנועה הגישו עשרות שאילתות, דרשו דיונים בכנסת, לחמו נגד הצנוורה, השמיעו דברים חריפים על הפרשה. לשיא הגיעו כאשר תבעו לכנס ישיבה סודית של הכנסת, כדי לדון בסיבות שהמריצו את הרמטכ"ל, חיים לסקוב, להתפטר.

אפשר היה לחשוב כי בגין יתחיר מסע זה בנאום נועז, שיחזיר לתנועה את אופיה האופוזיציוני, יגץ במישרין בבעיות המס רידות ברגע זה את אורחי המדינה. תחת זאת החזיר את התנועה 25 שנה אחורה, מצא את השעה הכשרה לתבוע קהירה מח-דש של פרשת רצה ארלוזורוב.

"עמוד דום!" בגין לא יכול היה להי חלץ מן הצורך לספל במצב שנוצר. כבר בנמל-התעופה ניגש אליו שליחה של גולדה מאיר, ביקש ממנו — בשם הבטחון וטובת המדינה — לחזר על כינוס הישיבה הסודית של הכנסת בעניין פטורי הרמטכ"ל.

בגין, הנוהג לעמוד דום בהישמע המלה "בכחון", נטה להסכים לתביעה, לעשות מחנה גינטלמני. אך הפעם נתקל בהתנגדות במפלגתו. בישיבת מרכז המפלגה התחלפו היוצרות: כל המנהיגים המתונים של חרות (חוץ מאחד) דרשו לקיים את המושב הסודי, וכל המנהיגים הקיצוניים (חוץ מאחד) הציעו לקבל את דרישת גולדה.

למזלה של חרות ושמה הטוב בארץ, ניצחו הלא-גינטלמנים. חרות תבעה לקיים

* בין השאר: מאמרו של עורך העולם הזה (1211) "עמוד נוח", בו הציע לתנועה להגיב ברצינות על גילוי פרשת-לבון, ולק בוע עמדה נגד השתלטות עסקני "הבטחון".

להשתלטות במיפעלי-האטום באותה ארץ. הם השתלמו לא רק בצד המדעי של מיצוח הגרעין, אלא גם בצד ההנדסי של הקמת המיתקנים לפיצוח הגרעין. רבים מהם הס-פיקו כבר לחזור ארצה, עובדים עתה ב-צחתא עם המומחים הזרים.

פרט זה נשמר בסוד כמנס, בשם ש-נשמרו בסוד כל הפרטים הנוגעים לעיר ה-אטום. בישראל, כבר התרגל האזרח לכך ש-מוסדות רשמיים של המדינה נוהגים ל-העלים מידיעו נושאים חיוניים שונים. לעתים קרובות, מתייחס האזרח לגישה זו כאל בדיחה. לא כן העולם הרחב — ובודאי לא כאשר מדובר באטום.

בעולם כבר מקובל שמקומים מיפעלים אטומיים לצורכי שלום. מיפעלים כאלה זוכים, עוד בהיותם בשלבי-התיכונן הרא-שונים, לפירסום מלא ומקיף. אולם העיר-לם יודע גם, כי בונים מיתקני אטום שלא לצורכי שלום. הוא אף יודע כי על מיתק-נים כאלה אין כותבים ואין מפרסמים.

לשון אחרת: כאשר שומרים על הקמת כור אטומי בסוד, משמע שהוא יכול לשמש רק למטרות מלחמה. לפי ההגיון של העולם הרחב: לא יתכן הסבר אחר.

יתכן כי מקימי העיר האטומית יודעים במה הם עוסקים. יתכן כי קיימת מדיניות ישראלית מחושבת בענייני אטום. אבל ב-פרשה הציבורית שמסביב לכור הנגבי, יכול האזרח הישראלי לקבוע רק כי קיים סימ-סום אטומי.

אזרחי העולם, שאינם בקיאים בתהליכי החוכמה הישראלית, הגיעו למסקנות גרר-עות הרבה יותר: שעל חופו המזרחי של הים התיכון מתעשעת מדינות לבאנטינית בשני הצדדים, העלול להפעיל תגובת-שרשרת, שתמיט שואה גרעינית על העולם.

נים גדולים, וכל השירותים הדרושים לקר-בוק לא-קטן של אנשים. כמו בכל עיר אטומית בעולם, חולק השטח בעיר הישראלית גם הוא לשניים: השטח ה"חם" והשטח ה"קר". השטח ה"חם" הוא זה שעליו עומדים הכור עצמו ואותם מיתקנים מדעיים הקשורים באופן ישיר בקרי-נה האטומית.

שטח זה תוכנן עלידיי המומחים מחוץ-לארץ, שהושאלו לישראל עלידיי ממשלתם. הם אשר ערכו את תוכניות הבנייה, את החישובים ההנדסיים, את המיקום. הם אשר יקבעו, בבוא העת, מה למעשה יהיה הציוד המעבדתי, בשטח ה"חם" עובדים, אומנם, גם ישראלים, אבל הוא ממלכתם המוכרת של המומחים מחוץ-לארץ.

על בניית השטח ה"קר" פרסם מיכרז. בתחרות שנערכה, הוגשו חמש הצעות, של אדריכלים ישראליים שונים. זכו בתח-רות שני אדריכלים צעירים מתל-אביב, ה-עובדים בשותפות: יצחק ישר ודן איתן. הם הגישו תוכנית כוללת, להקמת מלון בן 40 חדר, בניין מינהלי מרכזי, ספריית מחקר, מרפאה, מסעדה וחזרי ששועים — הכל מצויד במיווג אחיר. את השטח ה"קר" כולו הקיפו, בתוכנית, בחגורת-ירק של מידשאות ופרחיינו, ובמרכזם — בריכת שחייה.

השניים זכו בתחרות והפכו, למעשה, ממונים על הקמת מחצית העיר האטומית. אבל בין המחצית שהוזג הישראלי ממונה עליה לבין זו שבפיקוח הזרים, מפרי-דה גדר שאסור לחצותה ללא רשות מיו-חדת.

★ ★ ★

הסוד האיום

זכר הזרים שהושאלו לישראל, נשלחו מישראל אנשי-מיקצוע רבים,

שומר הכור לבוש אזרחית ורכוב על גבי אופנוע, מסייר לאורך הכביש הראשי ומונע את הגישה אל הכור, מעבר לשלט המודיע כי הכניסה לשטח אסורה בהחלט. רק בעלי רישיונות מיוחדים רשאים להכנס לשטח.

שלט זה ניצב בכניסה אל הדרך המובילה מן הכביש הראשי לעבר הכור האטומי. הוא מודיע, בעברית ואנגלית: "כביש פרטי, אין כניסה". כביש זה מוביל אל מאחורי הגבעות, שם נמצאים המתקנים הגדולים של עיר האטום.

במדינה

סטודנטים

שימועון ונוער

באחריה של שימועון, שיעמום וחוסר-התעניינות מוחלט מצד יותר מ-11 אלף הסטודנטים המאוגדים בשמונה מכללות גבוהות, התכנסו השבוע 75 צעירים וצעירות, רובם לבושים בג'ינס או במכנסי קורדורוי, לחגיגה השמינית של הסטודנטים.

היתה זו ועידת-מיפנה. לאחר תקופה ארוכה של הסתגרות בעניינים מקצועיים טהורים, שוב קיבלו הסטודנטים החלטות פוליטיות צרופות, משלילת הגבלות המימשל הצבאי ועד לתמיכה במורים התיכונים, מגיני גזנות אפריקה הדרומית ועד להחלטה פשוטה בזכות הגדרתו העצמית של העם האלגירי, הדורשת הפסקת-אש מידית ויישוב סכסוכים בדרך-שלום.

החלטה זו היתה מנוגדת במקצת, לאור העובדה שהתאגדות הסטודנטים העולמית, הפרו-מערבית והמתונה (א.א.ס.י.), בה חברים גם הסתדרות הישראלית, קיבלה השנה שורה של החלטות — נגד הטבח באלג'יריה. היו אלה החלטות המתקפות בלשון חריפה ביותר את הקולוניאליזם הצרפתי ואת מצב-שיחיוועה המבוצעים באלג'יריה. הסטודנטים הישראליים התעלמו כליל מדרישת ה-ארגון הבינלאומי לתמוך בו.

נסיעות דחו"ל ומשכורות. החגיגה עצמה התנהלה בעצלתים. רוב הצעירים העדיפו להקדים דיון מפורט ומייגע על תקנון ארגוני וגובה משכורתם הרצויה של הפונקציונרים (שכלל פרטים אישיים ביותר על חיי משפחתו של יושב-ראש ההסתדרות החדש, ישראל בן-ישראל), על דיון נוקב וענייני בבעיות פנים ותוך-כך, למשל, הקדישו מיטב עסקני הסטודנטים, מיטב מאמציהם להצעות שדנו בג'סיקות סטודנטים לחוף-לארץ ובמפעלים פנימיים.

ועדות החוץ והפנים, בהן הועלו בעיות מדיניות, היו, לעומת זאת, פרוצות לכל מי שאף רצה להתערב בדיוניהן. הגדילו לעשות עסקני מפא"י, הם באו במאורגן, הפעילו לחץ על מארגני הוועידה להתייחס, בטרם יקבלו החלטות מדיניות, עם משרד החוץ. כאן באה ההפתעה: אנשי משרד החוץ הביעו באוזני שליחיה-המיצוה של הסטודנטים את הסברה כי כדאי להם לקבל החלטה פרו-אלג'יריה. "דינו כבולות, אך אין לדעת לאן הרוח נושבת", נאמר להם.

אלא שהנוער האקדמי התוסס והשקול היה אפיפיורי אף מן האפיפיורים. כל עוד שורפים בית-כנסת לא נצביע בעד אלג'יריה עצמאית! הפליט אחד מאנשי מפא"י בשל-חה האוניברסיטאית התל-אביבית.

כך אירע שההחלטה שנוסחה לבסוף, ברוב דעות, היתה יכולה להתפרסם, בלי תיקונים כלשהם, בעתונות הגוליסטית בצרפת — או באחד ממסמכי משרד החוץ הישראלי.

הוועד למען אלג'יר קם. בניגוד לשימועון באולם הוועידה, התנהלה אותה שעה, ויכוח לוהט במסדרונות ועל מדרגות בית-הילל, בו נערכו הדיונים.

לבסוף, שעה שנתברר כי החלטת הוועידה תהיה חסרת-ערך, הקימו מספר סטודנטים, בו במקום, ועד יוזה למען אלג'יריה החופשית, שיצטרף לחעד הארצי (ראה לעיל).

על אף יוזמה חשובה זו, ניכר היה השבוע כי הנוער הישראלי איבד עוד הזדמנות להיות כוח-דחק, מנהה ומחסיס, בקרב החבר'ה הישראלית.

בלימת פי האתון

הדבר אירע בעת בחירת תקנות הסתדרות הסטודנטים. "זה עתה ארעה תקרית חמורה", הצהיר לפתע חבר ועדת הביקורת, בנימין קידר. כרטיס הציר של נציגת ה-שלוחה התל-אביבית של האוניברסיטה ה-עברית, גילי טרודמן, נלקח ממנה בכוח על-ידי יצחק קוסובסקי.

לא היה זה תעלול-למידים. קוסובסקי הגויץ ואדום-הפנים, איש מפא"י ותלמיד מצטיין, כיהן משך שנה כגיובר הסתדרות הסטודנטים הארצית. הוא היה ידוע כאיש מפלגה תקין.

"הדבר אינו בדיחה", נימקה גילי, שעה שקמה להגן על זכויותיה. "לפני הצבעה טכנית אחת, ניגש אלי יושב-ראש נציגי השלוחה התל-אביבית (בה יש רוב מוחלט למפא"י) וביקש ממני להצביע כמוהם. כש-סירבתי, לקח יצחק את כרטיס-הציר מדי-קוסובסקי אף נימק את מעשה-ההחרמה: הוא טען כי לסניף יש זכות לבחור בנציגו ולקבוע את פעולתם כרצונו. יחד עם זאת,

גם...טרופיקנה

חופשת ששה ימים במלון "חוף אלמוג"
* סיטה הלון ושוב לאילת.
* אכסון מלא במלון: חדרים או קבנות מחנה לפעילות ספורט ימי, סירות מנוע, מסעדה ממדרגה גבוהה.
* בידור במלון.
* המחיר כולל הכל: 113 ל"י (בחדר) 107 ל"י (בקבנה) סוורים באילת והסביבה בהנ"ה מיוחדת לנופשי "ארקיע".
* פרטים והרשמה במשרדי "ארקיע" בתל-אביב, חיפה וירושלם וכן בכל משרדי הנסיעות.

חברת "ארקיע", קוי תעופה בישראל בע"מ, מכריזה על הרחבת שרותי ההבראה והנופש באילת, על פי הסכם מיוחד עם מוסל "טרופיקנה" ועם מלון "חוף אלמוג".

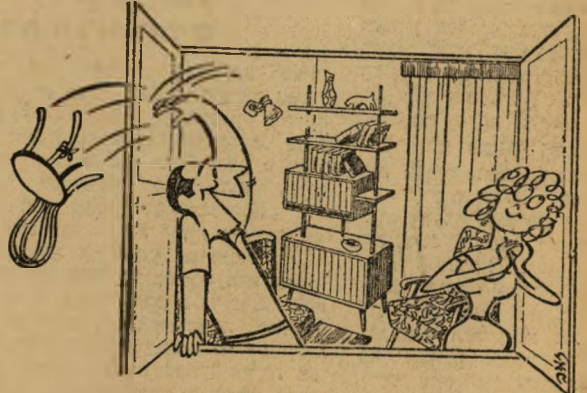
חופשת ששה ימים במלון "טרופיקנה":

* סיטה הלון ושוב לאילת.
* אכסון מלא במוסל החדיש: חדרים זוגיים, מים חמים בכל חדר, סדורי אורז, בר-מסעדה נאה.
* בידור במוסל.
* מחיר כולל הכל: 143 ל"י

וגם בחוף אלמוג

את הרהיטים הישנים אנו זורקים!

לקראת 1961 אנו קונים רהיטי ארקו!

ארקו

תל-אביב, רח' בן-יהודה 43, טל. 22136

רהיטים לפי תרשימים אדריכליים ומודלים סטנדרטיים
FURNITURE DRAWN by ARCHITECTS & STANDARD MODELS

רוזנברג את איכלר

בית-הספר לנהגות-יובל

גבעת-רמבם,
רחוב גנסין 21
טל. 33979

מען פרטי:
טל. 62507

תוצרת "סומרי-צהר"

מגל... מגל... מגל

ספר מעוטף איננו ספר כיס

תכניתו — גדולה, כריכתו — רכה, תכנו — משובח.

★ זהו ספר שיפאר כל ספריה טובה ★

בן-חור סיפורו המופלא של בן-חור, בנו של נסיך ירושלים, המושלך בידי יד נעוריו לאוניה רומאית כעבד-עולם, אך חי לראות ביום גדולה ונקם. עם ישראל בתקופה סוערת של חייו, ביריעה ססגונית. לראשונה בעברית — במהדורה בלתי מקוצרת, 2 כרכים, כ"א 1.25 ל"י

ליידי ל. גבירה אצילה, פאר החברה הבריטית, מגלה ביום הולדתה ה-80 את סוד עלומיה על מדרכות פריז. 1.25 ל"י

בן התקופה "יומן אנה פראנק של נער ספרדי-צרפתי". (מעריב) 1.25 ל"י

הטח בפני הבורא עיירה אמריקנית, גימנסיה, מועדון מין המתגלה בתוכו, ומאבק-יצרים בין תלמידים ומורים. 1.40 ל"י

הסופה רוסיה של קטרינה, ערבות סיביר, מרד פוגאצ'וב — ועלילת אהבה פושקיאית. 1.00 ל"י

ספר "לדורי" — קחנו לידך כי טוב

ההפצה לחנויות: "יחד" ת"א, בטלהיים-סמיר, חיפה; לקיוסקים: "גד" ת"א, גיו, ירושלים.

צירי הסטודנטים בדיון על אנג'יריה

כרטיס לחז"ל עדיף

הרשתות ולאסוף את הדגים שנלכדו ב" תוכן.

דייגים פרטיים באילת, שניסו ללכוד את דגי הפלמידה בחוף הצפוני, הוברחו משם בשיטות טירור. לפני מספר שנים גיסה דייג בשם אורי רוזנטל לפרוש רשת בחוף הצפוני. באחד הלילות הוצת המחסן שלו באש, על-ידי אלמונים. בלילה אחד נכנסו ארבעה אנשים לחדרו. שניים מהם באו ב" רובים שלופים, החזיקו את נשקם דרוך מולו, שעה שיתר השניים היכוהו מכות רצח, שברו את יד ימינו. רוזנטל הגיש תביעה משפטית נגד ארבעה מאנשי קואר פרטיב ים-סוף, שחויבו בדיון. הוא רק לא יכול היה להוכיח בבית-המשפט ששניים מהם היו מזוינים. לכן הוקל עונשם.

חלוקה ימית. אחרי מריבות, אימים ושערוריות, הושג הסכם בין דייגי אילת. הם חילקו את שלושת הקילומטרים של חוף הצפוני לשני חלקים. חציו האחד נמסר לרשות שני הקואופרטיבים לדיג והשני לקבוצות הדייגים הפרטיים באילת. משרד החקלאות הוציא גם הוראה מיוחדת, לפיה חייב המרחק בין רשת לרשת להיות לפחות 250 מטר.

אחד הדייגים שלא דג בחוף הצפוני היה יצחק רוקסה (31). רוקסה, יליד הונגריה, שהיה בזמנו חבר קיבוץ מעגן שבעמק הירדן, הגיע לאילת עם ראשוני המתיישבים האזרחיים. לפני עשר שנים, חשע שנים הוא עוסק בדיג ברשיון רשמי, הצליח לרכוש ציוד יקר. כאשר רצה להקים לפני שנים מספר, קואופרטיב לדיג עם עוד שני דייגים, נתקל באיומים מצד שני הקואופרטיבים הגדולים. באחד הלילות מצאו חבריו של רוקסה את רשתותיהם חתוכות. הם נשברו, עזבו את אילת. רוקסה המשיך לדג.

יום אחד, לפני מספר שבועות, התקלקלה סירתו של רוקסה. התברר לו כי לא יוכל לעבוד בה זמן רב. כדי לא להשאר מחוסר פרנסה, החליט רוקסה לזרוק רשת בחוף הצפוני. הוא לא רצה לחדור לתחום לא לו, מדד לכן את המרחק בין הרשתות שבים, מצא מקום בשטח הקואופרטיבים בו היה המרחק בין רשת לרשת למעלה משלוש מאות מטר. יתר על כן, ביוזעו מה צפוי לו מהבוסים של הדייג באילת, באם יחדור לתחומם, לקח שוטר ממשטרת אילת שבדק כי המקום בו רצה יצחק לזרוק רשת היה חופשי מבחינת החוק.

"אשכור לך יד." אנשי הקואופרטיבים ראו את יצחק עומד לזרוק רשת. הם לא ידעו חוכמות. מיד איימו עליו ישירות: "לא כדאי לך! נקרע לך את הרשת! נשבור לך את הראש והידיים! נוציא אותך בכוח!" יצחק זרק את רשתו לים, למרות האיומים. כאן הגיע הזמן להופעתו של השריף. השריף, במיקרה זה, לא היה אלא פקח מטעם משרד החקלאות. לא היה צורך בזמן כדי לברר לצד מי הוא עומד. "מה הבע' יות?" אמר הפקח לאנשי הקואופרטיבים, "תוציאו את הרשת וחסל." עוד באותו יום, כשחזר רוקסה עם סירה קטנה מהים, הבחין באנשים המתעסקים ברשתו. הוא התקרב. בריון אחד הרים עליו משוט: "אם תשים יד או רגל אשכור אותך לחתיכות!" צעק. רוקסה לא שמע לאזהרה. הרשת, ששחיה כמה אלפי לירות היתה יקרה לו יותר, אך הוא נזעק מאוחר מדי. הרשת, שנשחכה, נקרעה לחתיכות.

השריף של משרד החקלאות רץ מיד ל" (המשך בעמוד 10)

התעלם הן מהעובדה שגילי פרידמן נבחרה כחוק, והן מן הצורך לאשר שינויים על ידי ועדת הביקורת הארצית. החעידה היתה במבוכה. לבסוף נמצאה פשרה: יש להתחסל לכל הענין כאל מהתלה.

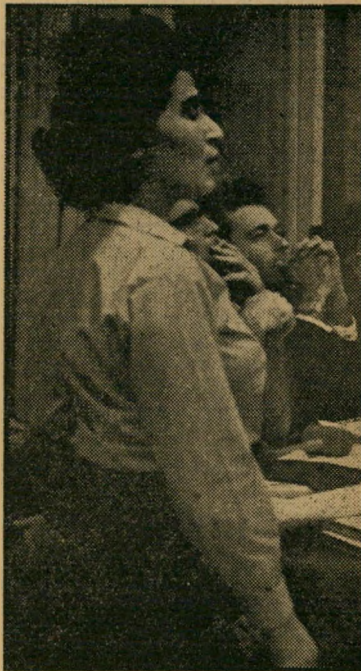
אילת

הים הפרוע

פרנסי אילת אינם חוסכים מאמץ כדי להסיר מעל עינם כל חשד או דימוי של עיר בסיגנון החלוצי האמריקאי, מימי המערב הפרוע. במאמציהם אלה הגיעו עד ל" מלחמה להרחקת מוסד לנוער עברייני בסביבתם (העולם הזה 1213). אולם אותה שעה התרחשו באילת כמה מאורעות שהיו העתק מדויק לעלילות מערבונים קולנועיים, או סיפוריים, בשינוי פרט קטן אחד — את מקום דורי-הבקר כרקע לעלילה, תפסו להקות דגרים.

כמו בכל מערבון היו קיימים גם כאן שני בוסים ענקיים, בעלי שורה וכות, השואפים להתפשטות והגלחמים לחיסול מתחריהם הקטנים בכל האמצעים הכשרים והבלתי כשרים. באילת לא היו אלה פיאודלים-בוקרים זעומי פנים וחמושי אקדחים. הבוסים ה" מודרניים התגלמו בדמותם של שתי חברות דייג — הקואופרטיב ים-סוף והקואופרטיב לדיג של הקיבוץ המאוחד.

שתי חברות אלה מנהלות עסקים בקנה מידה רחב. ספינות הדייג שלהן עוסקות בדיג במימי ים-סוף, בקניית דגים בחבש ובמכירתם במחיר הגבוה פי עשר ממחיר הקניה. עיסוקים אלה מהווים את עיקר הכנסתן. אולם יחד עם זאת לא הניחו את ידן גם מדיג דגי-הפלמידה הזורמים בלה-קו-ענק לחוף הצפוני באילת. הן השקיעו שם רשתות לאורך החוף, כדי ללכוד את דגי הפלמידה — אולם לרוב לא היה בידי החברות די כוח-אדם אפילו כדי לסגור את

סטודנטית ניני פרידמן

כרטיס-הציר נלחק

ביום שני, י"ד בטבת תשכ"א, 2.1.1961, במלאת 30 יום למותו של

אריה לונגמן ז"ל

תקיים אזכרה על קברו בקריית-שאול.

כל חבריו מגדוד צ"רה גבעתי, מב.מ.ע., עמל ת"א, ידידיו וקרוביו נפגשים בשעה 14.00 ברציף בתחנה המרכזית קו 24 לקריית-שאול.

כל יום חמישי...

תצפית

כל הזכויות שמורות

יצחק רפאל עשוי להתמנות ככל זאת לשר הדתות.
אחרי כריתת השלום בין מפא"י והדתיים-לאומיים, הציעו הללו את מסירת כהונה זו לרפאל, שתמך במאבק הרבנות במפא"י ומקובל עליה. החשבון: הד"ל יזכו למקום נוסף בממשלה, ואילו מפא"י תוכל לתרץ את הדבר כמתן פרס לאיש שתמך בה.

חרות לא תיכנס להנהלה הציונית. אחרי נאומו האחרון של מנחם בגין, התגבשה במפא"י הדעה להתנגד בכל מחיר לצירוף חרות, וגם ד"ר נחום גולדמן חזר בו מאימו להתפטר מכהונתו במקרה שחרות לא תצורף להנהלה.

מפ"ם עשויה לשנות את יחסה, לנקוט ביוזמה למען חרות אלג'יריה. אחרי הקמת החדש הישראלי למען אלג'יריה חופשית (ראה במדינה), הועמדה מפ"ם במצב עדין, מאחר שידיו מפ"ם בעולם יראו בעין זועמת את אדישותה של המפלגה בעניין כה עקרוני, המסעיר את דעת הקהל המתקדמת בעולם. לעומת זאת, חוסשת מפ"ם כי כל יוזמה מצידה בשטח זה תיגרס לסיכסוך חמור בינה לבין דויד בן-גוריון ומשרדה החוקי.

הפעילות הקרובות של הוועד הדין, מלבד פניה לאישים ישראליים מכל הזרמים, והרחבת בסיס התנועה הפרו-אלג'ירית בישראל: הפגנות אהדה למאבק האלג'ירי, פניה לשגרירי מדינות המכירות בממשלת אלג'יריה, משלוח סמלי של רפואות (באריזה ישראלית) ללוחמים בשדה, פירסום חומר הסברתי בחוץ לארץ. הוועד עשוי לפנות אל ממשלת צרפת בדרישה לאפשר לו לשגר משלחת חקירה לאלג'יריה, כדי לעמוד על מצב היהודים ולברר את הרקע האמיתי של האירועים האנטי-יהודיים המעטים שאירעו לאחרונה. כשלב מאוחר יותר יצטרך הוועד לתת את דעתו על רעיון המתגבש לאחרונה אצל נעדים דומים באירופה: הקמת בריגדה בינלאומית בצבא השיחרור.

בנימין דרור, גיבורה החדש של עיריית חדרה, העובד בתפקיד זה תישעה חודשים, יגיש בקרוב את התפטרותו. הסיבה האמיתית להתפטרות: דורון אינו מסוגל לנהל את העניינים הכספיים בעיריה בשיטה המקובלת בעיריה זו, לפיה מתחייב ראש העיר, מסעמים קואליציוניים, לשלם סכומים אשר העיריה אינה מסוגלת לעמוד בהם.

סם דובינר יחזור להיות תע"י שיון בישראל. הפעם מתכנן סם דובינר לעבור 5000 דונאם ממעיי אשכוליות, לפלחים ומיצים. במרכז ה' מסע הוא מתכנן להקים את בית החרושת שלו. דובינר כבר פנה למשרדים הממשלתיים, המתאימים, ביקש להעמיד לרשותו קרקע ומים, הודיע כי לא ידרוש כל עזרה ממשלתית נוספת.

המיליונר סם רוגוזין, שהכריז כמסיבת עיתונאים בתדיאביב, כי הוא עומד להקים מיפעל תעשייתי גדול, אולם סירב לומר איזה מיפעל הוא מקים, נתכוון להקמת מיפעל לייצור נייר שייתחרה במפעל החדרתי. רוגוזין פנה לשר המימון והתעשייה, הודיע לו כי ישקיע 10 מיליון דולאר, אולם רק במיפעל מסוג זה.

מסוג זה. רוגוזין מבטיח שהוצאת הזכיון מידי מיפעל חדרה תביא להורדת מחירי הנייר.

משפטה של עליזה פאנו, הנאשמת ברצח פולה אליעז, אשתו של הסופר רפאל אליעז, עשוי להתפתח לאחר המשפט טים הסנסציוניים ביותר במדינה. שמועותיה של אנשים רבים עלולים לעלות בשעת בירור המשפט. ביתניים חזרה בה מהשטרה מכוננת לצרף את רפאל אליעז עצמו לתביעה.

כמה כדורגלנים ישראליים מפורסמים יעזבו בקרוב את ישראל, ברעש גדול. העוזבים יצטרפו לקבוצת כדורגל יהודית באוסטרליה, שהבטיחה להם תנאים מצוינים, המתאימים לכדורגלנים מקצועיים.

מועדון נודיסטי ראשון בישראל עשוי לקום באילת. אחרי שעשרות אנשים פנו אל יוזמי הקמתה של תנועה נודיסטית בישראל, התגבש בקרב כמה מתושבי אילת הרעיון כי חוף ים-סוף הוא המקום האידיאלי להגשמת הרעיון, וכי הדבר עשוי לשמש נקודת-משיכה חשובה לתיירות לאילת.

מליעזר לשומרי התנועה יוכנס בקרוב לשימוש במשיג תרת התנועה של ישראל. עד היום נאלצו השומרים, שביקשו לסלק מכונות שחזו במקומות אסורים, להשתמש בשיטות פרימיטיביות של פריצת דלתות המכונות והזזתן על ידי התנועה. בקרוב יוחל בשימוש בפלטפורמה מיוחדת שתיכנס מתחת למכונת החונה במקום האסור ותעביר אותה בקלות למקום החניה המותר.

סיוט שיטת טביעת האצבעות הפרימיטיבית, הנהוגה עד היום כמשטרה, יוסר בקרוב. לשימוש יוכנס מכשיר חדש למטרה זו: האזרח יידרש למסור טביעת אצבעות, שוב לא יאלץ לכלוך את ידיו בצבע השחור. טביעות הידיים תצולמנה במכשיר חדש ומשוכלל למטרה זו.

במדינה

(המשך מעמוד 9)

גייס את עזרת המשטרה, אולם השוטרים סירבו להתערב. אנשי הקואופרטיבים מצאו פיתרון. למחרת זרקו רשתות על הרשת הקרועה של רוקסה ומסביב לה. אף דג לא יכול היה להגיע אליה.

כמו הקואופרטיבים הטובים במערב הפרוע, שהיו פונים בצד להם לעזרת הממשלה הפדראלית, החליט רוקסה להזעיק את משרד החקלאות. אולם אנשי מחלקת הדיג של משרד החקלאות, בחלקם אנשי הקיבוץ המאוחד, ייצגו את האינטרסים של הקואופרטיבים. קודם תוציא את הרשת. אחרי חודש נעשה בירור וניתן לך תשובה.

רוקסה לא הוציא את הרשת. השבוע הגיש בקשה לבית-המשפט בתל-אביב, שיוציא צו מניעה נגד אנשי הקיבוץ המאוחד, ש-

את הבחירות. מפא"י נשארה במיעוט. אולם אחרי שהדתיים-לאומיים מכרו את הרב ניסים, קפצה מפא"י על המציאה. הציר עז היא לד"לים: מדוע לכם ללכת עם האוי פוויציה, אם אתם יכולים לגמור עמנו על אותו בסיס? הד"ל, המעדיפים תמיד ללכת עם מפא"י, מכרו את הקואליציה החדשה, הגיעו לכלל הסכם עם מפא"י.

הסיכום: דחיית הבחירות, אי-הארכת תוקף הרבנות הנוכחית.

איך להיתלות באידלנות. נשאר רק לפייס את הרב יהודה לייב מיימון, שדרש בחירות מיידיים. מיימון עשה את מלאכת מפא"י, ומפא"י לא יכלה לפגוע בו. לרב הקשיש נשלחו שליחים, שהציעו לו לדחות את הבחירות לששה שבועות. התעקש הרב: לדחות רק לחמשה שבועות.

מדוע? הרב הוציא לוח-כיס, חיפש תירוק. הוא מצא אותו בדמות ס"ו בשבט, ראש השנה לאידלנות. החל באחד בפברואר. הב' חירות נקבעו למועד זה, מתוך מגמה לדחות אותן עד אז לתקופה ארוכה יותר, תוך הסכמה כללית, ואחרי התפטרות מיימון. מי הפסיד מסיכום זה? הרב גורן איבד את הרבנות הראשית, נשאר רב צבאי ראשי. הרב ניסים נשאר רב ראשי ספרדי ללא תוקף חוקי, יצטרך במרוצת הזמן לפנות את דירת-השרד הממשלתית שלו, שעלתה מאה אלף ל"י. את משרדו בהיכל שלמה (ששתיים מקומותיו חבורות לממשלה), לח' תר על משכורתו ועל השליטה במנגנון הרבנות המקבל שטר ממשלתי.

אולם, ניחמו אותו הד"ל, מוטב להישאר רב ראשי ללא תוקף חוקי, מאשר להביא לבחירות מיידיים, בהן ייבחר רב ראשי אחד. בינתיים נשארה ישראל ללא רבנות ראו שית בעלת-תוקף — ולפי כל הסימנים, יכול מצב זה להימשך לנצח.

חיפה

הסכם מאחרי

חודשים ארוכים התנהל מו"מ בין ראשי עיריית חיפה ובין ועד הר הכרמל על העברת נכסי החדש לרשות העיריה ולבעלותה. ועד הר הכרמל סירב בתוקף למסור את רכושו ללא תמורה, טען כי אף אם ייענה, יתבע פיצויים של רבבות לירות. ראשי העיר חיפה, אבא חושי, איים להוציא צו הפקעה, אולם החדש לא נבהל.

אנשי החדש ידעו כי הפקעה כזו צריכה אישור שר הפנים, והלה אינו ממחר בכך. אך לפתע, ניאות ועד הר הכרמל להעביר את רכושו לעיריה — ללא פיצויים. איש לא הבין מדוע לפתע נתרצו אנשי החדש. השבוע נפתרה התעלומה. זעק חבר מפ"ם בעיריית חיפה, עורר-הדין קושניר, שהוא גם חבר כנסת: "כאן נעשתה קנוניה בין ראשי-העיר לבין שר הפנים, אשר הסכים לאשר את ההפקעה בתנאי שעיריית חיפה תקציב 150 אלף לירות להקמת בית-כנסת בהר הכרמל. בחדר-החרים נעשתה קנוניה מבישה על חשבון משלם המיסים". מילא אחריו נציג סיעת הכללים, ד"ר ליננדי שראוס: "זוהי שערוריה, זה עסק ביש". אבא חושי, שלא רצה למתוח את הרצור עזה, הצטדק: "אין כאן קנוניה, אבל יש ציבור דתי גדול בעיר וצריכים להתחשב בו. בית-הכנסת בהר הכרמל דומה לחורבה ורק משום כך אני מציעים את הצעתנו".

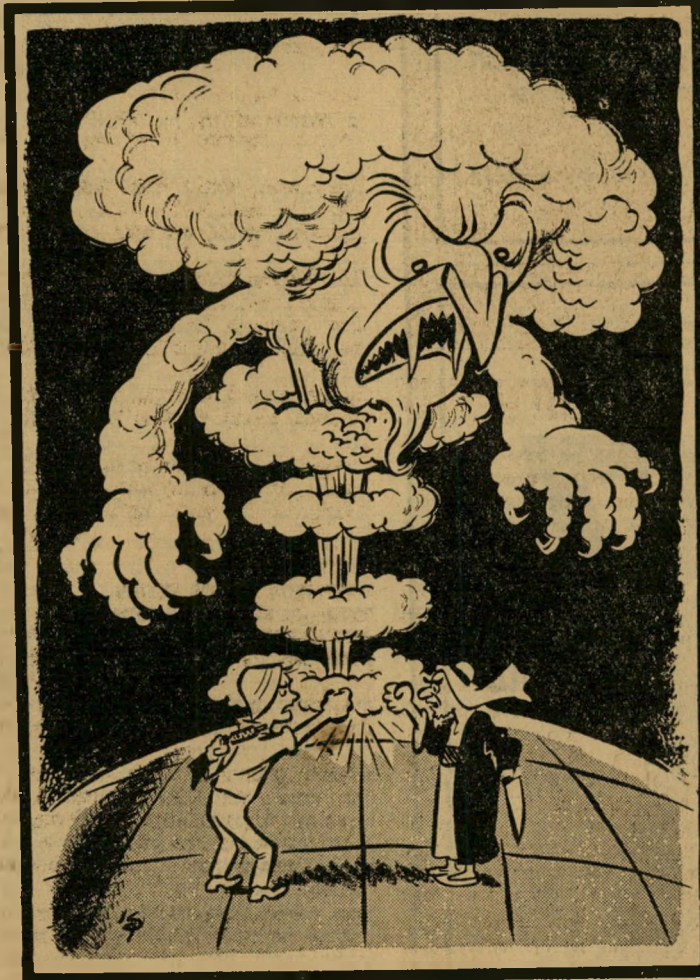
חושי לא הכחיש כי הקמת בית הכנסת הובטחה בקשר עם העברת רכושו הר הכרמל, טען רק כי לא הוא ולא השר היו מיוצגים במו"מ: סגנו משה פלימן ובא-כוח השר הם שהגיעו להסכם. בסוף ישיבת העיריה, בה אושר הסכם העברת הרכוש הגדול של ועד הר הכרמל לידי חושיסטן, תמורת הקמתו של בית כנסת לד"לים, ניגש הח"כ הד"ל וחבר מועצת העיר, הרב יעקב כץ לחושי, הודה לו במילים נרגשות על נאומו.

ראש העיר הפועלי של חיפה בא במבו כה: "דיברתי מחוב, כי אני חולה". ניסה להסביר. מתלתו הדיפלומאטית לא השלחה איש מן הסוחרים הפוליטיים המנוסים היושבים בעיריית חיפה.

חקירות

רשלנות קטלנית

מותו של סמל הכבאים התל-אביבי, צבי ורדי, שנשטט מהחבל לתוך באר יפואית, בעת שניסה להוציא מתוכה גזית ערבי שנפל פנימה, לפני שבוע, (העולם הזה 1213), מתחלה בציבור כתאונה טראגית (המשך בעמוד 14)

זה מתחיל להיות רציני!

ימנעו מלגעת ברשת הדייגים שלו ומלהפ' ריע לו לרוב.

דת

ראש השנה לרבנים

הדברים היו כל כך מסובכים עד שכמעט איש לא הבין עוד את ההשתלשלות. למרות זאת היתה הגיונית כהחלט.

מפא"י רצתה בעיקר לחסל את הרב ניסים, שדויד בן-גוריון מנהל נגדו מסע נקמה פרטי. בן-גוריון תמך במועמדותו של הרב שלמה גורן לכהונת הרב הראשי ה' אשכנזי, לא משום שחיבב במיוחד את גורן, אלא מפני שרצה להיעזר בו לסילוק ניסים. הדתיים-הלאומיים, לעומת זאת, לא היו מעוניינים במיוחד בניסים. הם רק רצו למנוע בכל מחיר את בחירת גורן.

על רקע זה התפתחו השבוע הדברים בקצב מהיר. מקה וממכר. ח"כ צ"כ אלימלך רייז' לט, שהוא עצמו רב בדימוס, הציע לכנסת לדחות את הבחירות בשנה אחת. להאריך לפי שעה את כהונת הרבנות הנוכחית של הרב ניסים.

מפ"ם ואחדות-העבודה, שהנאות את נ"י סים, היו מוכנות לתמוך בדחיית הבחירות, כדי להרגיז את ביג"י. אך הן לא היו מוכנות להאריך את תוקפה של הרבנות הנוכחית. על רקע זה נוצרה פשרה. במתכונת של "קואליצית ניר". כל המפלגות, זולת מפא"י, התאחדו מאחורי ההצעה המתוקנת, הדוחה

אז מי בכל זאת נתן את

ההוראה?

ה קרב הנואש ביותר של דויד בן-גוריון השבוע לא זכה לפירסום. לכאורה היה זה קרב על כבודו של אדם אחר. אך למעשה היה זה קרב על מעמדם של בן-גוריון עצמו ושל נעריה.

זמן קצר לפני התכנס הממשלה, כדי לקבל את הדו"ח המלא של ועדת השיבועה על עסקי הביטוח, התכנסו שבעת חברי הוועדה בחדר צדדי בבניין משרד ראש הממשלה בירושלים. הם הראו לראש הממשלה את הדו"ח אשר עמדו להגיש.

מדוע לא יכול היה דויד בן-גוריון לחכות עד לישיבה של מליאת הממשלה עצמה? כמו כל אורחי המדינה, כבר ידע מה תוכן הדו"ח של הוועדה. היה בו לפחות פרק אחד אותו רצה למחוק בכל מחיר.

פרק זה קבע כי הקצין הבכיר, — — — — —, הוא אשר נתן את ההוראה הגורלית לביצוע עסקי הביטוח.

בן-גוריון חשש מפני סעיף זה. הוא כבר השלים עם הבחירות: שהוועדה תקבע כי לבון חף מכל פשע. המיסמכים הוכיחו זאת מעל לכל ספק — ולמרות כל ההדלפות של אוהדיה, לא היה בידו בן-גוריון שום מיסמך שירשיע את יריבו.

אולם בן-גוריון ידע כי אינו יכול להפקיר את הקצין הבכיר. עצם הקמתן של ועדת כהן ועדת השיבועה בא מפני שאיש מסוים — "האדם השלישי", סבר כי נערי ההזוהר הפקירו אותו במשפט שהתנהל נגדו, ועל כן פתח את פיו ומסר את העדות המרשיעה, שגילגלה את כוונתה של הפרשה.

מה יקרה אם יגיע גם הקצין הבכיר לכלל מסקנה כי הפקירו אותו? שמה יחליט שאינו רוצה להיות שער-לעזאזל? שמה יפתח את פיו ויגול את האחריות לעסקי הביטוח על אנשים גבוהים ממנו? מה יקרה אם גילוייו יפוצצו פרשיות נוספות, עסקי-ביטוח חמורים ומרשיעים לא פחות מפרשת-לבון?

אי אפשר היה להפקיר את — — — — —, בן-גוריון ידע זאת, וגם חברי הוועדה הבינו על מה הוא נלחם. הם לא רצו להכריח את ראש הממשלה לצאת לקרב חדש. לחיים ולמוות.

הם היו מוכנים לאפשר לו להסכים לשביתת-נשק — לפחות זמנית. על כן, כאשר איים בן-גוריון כי פירסום הדו"ח כפי שהוא יביא למלחמה חדשה, הסכימו השרים למחוק את הסעיף הנדון.

כך קרה שכאשר פורסם הדו"ח, היה שונה בנקודה אחת מן הדו"ח שכל אורח במדינה כבר ידע עליו. מתוך ההדלפות לעתונות. לבון טוהר — אך איש לא הואשם בפירוש.

ההגיון היה צולע — אבל השלום נשמר.

כל השרים הצביעו בעד קבלת הדו"ח — מלבד ארבעה. בן-גוריון נמנע מלהשתתף בהצבעה, כדי שיוכל תמיד לטעון כי לא היה שותף להחלטה. נמנעו מהצבעה: משה דיין, מראשי קבוצת נערי ההזוהר, המעורב בעניין; גיורא יוספטל, מלחץ-פינכתם הקבוע של נערי ביג"י; ואבא אבן, המקרה עדיין אף הוא, להיכלל בין הירושמים.

★ ★ ★

אצבע לעבר השושה

ה וועדה הסכימה להוציא את הסעיף על אחריותו של הקצין הבכיר, מפני שסעיף זה לא היה דרוש. בקבעה כי לבון לא נתן בשום פנים את ההוראה, וכי שום אדם אחר לא נתן אותה, הוטלה ממילא כל האחריות על שכמו של הקצין.

הקצין עצמו לא יכול היה לבוא בטענות הגיוניות. אחרי שתגלה כי מזכירתו זייפה לפי הוראתו מיסמך רשמי, כאילו לבון הוא שנתן את ההוראה, לא יכול היה איש להגן עליו בתום-לב.

אם קביעה זו לא הייתה פגיעה בקצין הבכיר, היא היתה, לעומת זאת, פגיעה חמורה בצה"ל. כי למעשה קבעו השרים שקצין בצה"ל, ולא מן השורה הראשונה, היה מסוגל לזיום לבדו ולהביא לביצועו של עסקי-הביטוח הגדול ביותר בתולדות המדינה, עסק בעל משמעות שלא היתה צריכה לבדו, שהביאה לתוצאות מדיניות מרחיקות-לכת. השבועון טייטל, למשל, בכתבו על פרשה זו, טען כי היא שהביאה למיפנה הגורלי במרחב וגרמה להשמטתו מידי הגוש המערבי.

הוועדה יכולה להחליט ככל שעלה על דעתה הקואליציונית: האיש הישראלי לא קיבל את המסקנה. האורח, שהוא גם איש-מילואים המכיר את צבאו, לא היה מוכן לקבל את ההנחה כי עסקי-הביטוח בוצעו על דעתו של קצין זה או אחר.

לגבי האורח, היה כל הענין פשוט בתכלית. אם לבון, שריהבטחון דאז, לא יום את עסקי-הביטוח ולא נתן את ההוראה — מי נתן אותה? יכלו לעשות זאת רק שלושה אנשים במדינה: שמעון פרס, מי שהיה אז המנהל הכללי והדיקטאטור הכלי-כול של משרד הבטחון; משה דיין, מי שהיה אז ראש המטה הכללי; ודויד בן-גוריון, האורח הפשוט משה בוקר, שקיים מאחורי גבו של לבון פגישות סודיות עם שני האחרים.

זאת ידע בן-גוריון. זאת ידעו גם שאר נערי ההזוהר. על כן לא יכול לקבל את הדו"ח בשתיקה. הם היו נאלצים להשתמש שוב בכל אמצעי הלוחמה הפסיכולוגית, להכניס בכל מחיר לראשו של אותו אורח כי הדו"ח הוא כוזב, שמחבריו הם מטומטמים או משוחזרים, שלפסקדינם של שיבועה שרים בממשלת ישראל אין שום ערך הגיוני ומעשי.

★ ★ ★

"אחותך זונה" ושאר התעודות

ה תחיל בכך דויד בן-גוריון עצמו. עוד לפני ישיבת הממשלה, באותה התקופה חשאתי, בא אל חברי הוועדה בטענה הגיונית, לכאורה: "אמרתם שהקצין טען כי קיבל את ההוראה בשיחה בארבע עיניים עם לבון. קבעתם שזה שקר, ועל כן הטלתם את האחריות על הקצין בלבד. אבל אם אתם קובעים שהוא שקר — מניין לכם שלא שיקר

אתמול ידיד, היום שקרן: חיוך, 1956

שר הדתות: מדוע הוציא סעיף מן הדו"ח

באמרו שלא קיבל את ההוראה מאדם אחר? במשפט זה רצה לערער את כל ההגיון של הדו"ח. בישיבת הממשלה עצמה כינה ביג"י את לבון בשם "שקרן". טען כי עיוותי בוועדת-החקיק והבטחון מלאת שקרים. אין זה רגיל בעולם כי שרי-בטחון אחד יכנה שרי-בטחון שני, חברו למפלגה, בתואר זה. אולם במציאות של ישראל בתום 1960, היה זה רגיל עד שאיש לא הגיב על כך.

עיקר המערכה נזהל שוב בידו "יוניטד פרס" — חבורת כתב-לבי פרס ושות', המפורזיכ בכל העיתונים. עוד לפני פירסום הדו"ח, ומיד אחריה, הציפו את המדינה במבול של שמועות, ידיעות וטענות, שנועדו לבלבל את האזרח לחלוטין, לזרוע בלבן את האמונה כי אי-אפשר לדעת את האמת. בין הפנינים של מערכה מתוכננת זו:

● המזכירה חזרה בה מעדותה. הכתב-לבים רצו לשכנע את הציבור שאין להאמין לדברי המזכירה, שהושמעו ללא שום לחץ באוני היועץ המשפטי בחוץ-לארץ — וכי יש להאמין להכחשה החלקית, שנאמרה אחרי חזרה ארצה, לקירבת הבוסים לשעבר שלה — פרס והקצין הבכיר. מובן שעדותה המקורית של המזכירה מפלילה אותה בפלילים. לכן, קבלת הדרכה משפטית, ביקשה לתקנה.

● בן-גוריון יפרסם גילויים מרשימים על תעלולי לבון בימי היוותו שרי-הבטחון. טענה זו הושמעה מדי יום ביומו — אך בן-גוריון לא פירסם אף תעלול אחד. הוא פשוט מילא פיו מים, חיך חיוך מסויים. הוא האמין, לפי השיטה הבדוקה המקובלת אצל משמיעים מיקצועיים, כי אחרי שהקהל ישמע על תעלולים אלה מאה פעמים, יתחיל להאמין בקיומם, ישכח כי מעולם לא שמע במה המדובר, הדבר הזכיר את המשפט הקלאסי: "אחותך זונה". אפילו יוכיח האיש כי אין לו אחות, יידבק בו ריח של זנות.

● בן-גוריון יגלה שני מקרים בהם עמד לבון לבצע עסקי-ביטוח ורק עירנותו של הרמטכ"ל, שעירער על החלטות אלו, מנעה את הביצוע. האמת: משה דיין התפטר בשעתו, אחרי שלבון גילה עסקי-ביטוח מסויים שדין עמד לבצעו — ולבון הוא שמנע את הביצוע. בן-גוריון התערב משדה-בוקר והכריח את לבון להחזיר את דיין לכהונתו.

● קיים מיסמך המוכיח כי לבון היה שותף "לתיכנון הכללי של עסקי-הביטוח". היתה זאת טענה שפלה משני טעמים. ראשית, לבון עצמו הגיש מיסמך זה לחצת השבעה, והוועדה לקחה אותו בחשבון בקבלת מסקנותיה. שנית: מאחר שפקידי פרס אוסרים את פירסום פרטי העסקי-הביטוח עצמו, אי-אפשר היה לאורח גם להבין מה פירוש המושג "תיכנון כללי". לתיכנון, עליו מדובר, לא היה שום קשר עם עסקי-הביטוח. הוא דן בחלק של אותם עניינים, עליו לא עירער איש.

● הושמו בפי אישים שונים, וביניהם פנחס רוזן, חצאי פסוקים שנקרעו מהקשרם, נועדו לעורר את הרושם הכוזב, כאילו הם מסתייגים מלבון בנקודה זו או אחרת.

אולם הפנינה הפיקנטית ביותר של השבוע נורקה על ידי בן-גוריון, כאשר התמרמר בישיבת הממשלה: "שש שנים הייתי שרי-בטחון לפני לבון, ושש שנים אחריו. מעולם לא היו לי בעיות עם אנשי מערכת הבטחון". היתה זאת הרשעה עצמית: המסקנה המתבקשת ממנה היא רק שאותם אנשים, הנאמנים ללא-סייג לבן-גוריון, הם גם האנשים שחיבלו במאמצי לבון בימי כהונתו. וגשאלת השאלה: בפקודת מי, ולטובת מי?

הטענה החוזרת של כתב-לבי פרס, כאילו הוכיח לבון את עצמו כשרי-בטחון גרוע, ועל כן היו ראשים לסלקו גם בעלת זיופים, נובעת מאותו הגיון. הוא מזכירה את הרצוח הצעיר שהיה את הוריו, ביקש להקל בעונשו מפני שהוא יתום. אותם האנשים שמיררו את חייו של לבון כשרי-הבטחון, ביקשו עתה להיעזר בפרי מאמציהם שלהם כדי להוכיח שלבון לא הצליח להשתלט על העניינים.

הגדיל לעשות נתן אלתרמן, משרר החצר של ביג"י ואיש-אמונם של פרס ושות', כאשר תבע השבוע נתן לפרסם התנצלות רשמית על ההשמצות שהשמין את "מערכת הבטחון". השיב לו בעקיפין חיים שורר, עורך דבר, כאשר תבע כי יוגש משפט נגד אלקנה גלי, סופר ידיעות אחרונות וחבר-כבוד של "יוניטד פרס", על שטען בשעתו שלבון יום פעולות תגמול צבאיות לסיפוק התאווה האקטיביסטית של קציני צה"ל ולרכישת אהדתם.

★ ★ ★

העובדות היסודיות

כ ל הבדותות והטענות, שרדפו אשה את רעותה בקצב מטורף, לא יכלו להשכיח את העובדה היסודית, שאושרה השבוע סופית, והמדועצת במעורבות: העובדה שקבוצה של פקידים ושל קצינים, החוסה בצלו של דויד בן-גוריון, השתמשה בפשעים פליליים כדי לחסל שר נבחר, שהיה ממונה עליהם.

על עובדה זו אי-אפשר לעבור לסדר-היום.

• גלי גם פירסם השבוע מאמר, בו הציע לסנות שרית-עמולה רשמי בממשלת ישראל, אישר בזאת את גילויי העולם הזה (1209), שנערי ההזוהר חותרים להקמת מיניסטריון לתעמולה אשר יהיה כפוף להם.

מה היה קורה לולא נסוג יגאל אלון מאבו-עג'י המהפכה

הימים היה סטודנט בהאבנה, השתתף בהתקפה על שדה-התעופה של העיר, חילק כרזים והסית פוע

של הבנק האמרי מודיע: "אנו תומ

מאפיין את אנ משותפים עם הבסיס המרכזי

ביותר באמריקה הלאטינית, ומרתפי העיר גויים שלו היו לשם-דבר. אך לעומת סלי-דה המונית זו מבאטיסטה היו גורמים אחרים בארצות-הברית שחששו מפני כל הפיר-כה. היו אלה בעלי החברות האדירות, ש-חלשו על מטעי הסוכר והטאבאק של הא-הם היו בעד באטיסטה, כי את באטיסטה יכלו תמיד לקנות.

כיום, פחות משנתיים אחרי נצחונו של קאסטרו, צועד רוב רובה של דעת-הקהל בארצות-הברית מאחורי אילי ההון והאס-טראטיה בשינאתם לקאסטרו. כיצד קרה הדבר?

מסיתים האמריקאים: "הוא קומוניסט!" למילה זו אין מה להוסיף. אין האשמה כבדה יותר, בחלק זה של העולם. אנב, בעת ביקורו האחרון במרכז האו"ם, נשאל ניקיטה חרושצ'וב על-ידי עיתונאים אמריק-אים, אם פידל קאסטרו קומוניסט. השיב ניקיטה: "אני יודע אם הוא קומוניסט. אני רק יודע שאני פיליסטי!"

מסבירים אנשי קאסטרו: "איננו קומו-ניסטים. היאנקים שונאים אותנו מפני ש-חיסלנו את זכויות-היתר שהיו להם כאן, ומפני שהכרנו על עצמאותנו משלטונם." האמת, כרגיל, רחבה הרבה יותר. משטרו של קאסטרו הלאים אומנם את המטעים ה-ענקיים ואת המפעלים הגדולים — גם של היאנקים וגם של המיליונרים הקובאיים. הוא חילק את האדמות לאיכרים והנהיג רפורמות שונות. הדומות מאוד לאותן ה-נהוגות בברית-המועצות. אולם הן גם דו-מות לכמה מן השיטות הקיימות בישראל, למשל.

אילו היתה המהפכה הפידליסטית נשארת תנועה מקומית מוגבלת, יתכן כי האמריק-אים היו סופגים את המהלומה, מעתהים מעט את פניהם, מנכים את ההפסדים ממס-הכנסה, ומשלימים עם העובדות. אך לפי כל הסימנים, אין מהפכה זו סוף פסוק. אלא תחילתו של פרק ארוך מאוד. לא רק בתוך קובה עצמה, כי אם בכל רחבי אמרי-קה הלאטינית. מדינות אלה נתונות, במידה זו או אחרת, לאותו מצב בו היתה קובה שרויה עד לסילוקו של באטיסטה: שלטון רודני ופיאודאלי, לרוב רקוב ומושחת, ה-נתמך על-ידי ארצות-הברית, והמשתף פעו-לם עם אילי ההון הצפון-אמריקאיים. ומ-תחת לשלטון זה: עוני ממאיר, בורות ו-רעב.

הלהבה שניצתה בקובה מתיזה ניצוצות בכל המרחב הלאטיני, ובארץ אחרי ארץ פורצות מרידות והתפרעויות, שמנהיגיהן קוראים: "חי פידל!" הממשלות הנוגעות בדבר, ואיתן חשיגנטון, צועקות מיד כי זוהי מלאכתם של סוכנים קובאיים. אולם אין כל צורך בסוכנים קובאיים. המהפכה הפידליסטית עושה את שלה מבלי שקאסט-רו ואנשיו אף ינקפו אצבע בארצות הש-כנות. עצם קיומם מספיק ללבות את אש המהפכה שם. לכן הוצבו בארבודוס גבוה-גבוה ברשימת האויבים של ארצות-הברית.

על מסטיק וגדובום

לכל אויב של ארצות-הברית יש כי-יום אפשרות בדוקה: לבקש עזרה מן הרוסים. בכל מקרה, הם נענים בהתלהבות. כך קרה גם בקובה, דבר שהגביר עוד יותר את הצעקה "קומוניסטים!" מעבר לים הי-קאריבי.

כיום אין קשרי מסחר בין קובה לבין ארצות-הברית. לגבי האיש הקטן כאן מת-בטא הדבר במחסור של מיצרכים פעוטים יומיומיים. כך, למשל, שעה שישבתי באחד מבתי-הקפה של הבאנה, הבחנתי שסניוריטה יפה להפליא נועצת בי מבטי סקרנות. חיכ-תי לעברה, והיא השיבה בחיוך. אך במה-הי התברר לי שלא קסמי האישיים הם שמשכו את מבטיה הלוהטים, כי אם המאס-טיק שלעסתי. "אי-אפשר להשיג מאסטיק עכשיו", הסבירה לי.

פעם אחת, חורתי מסוור ארוך באחד הכפרים השיתופיים שהוקמו על האדמה ה-מולאמת. המדריך שנלחה אלי מטעם המכו-ן לזיירות עם העמים, דאג לכל דבר, הוביל אותי לכל מקום שרציתי. הלה זה גבר צעיר, גבוה ורוה, שנעצר בשעתו בשל פעילות מחתרתית נגד באטיסטה. באותם

אפשרויות של פלישה, ובלילה שר שירים עליזים על אותו נושא.

ערב אחד הוזמנתי למועדון-לילה קטן אך מפורסם מאוד: קוראים לו בודג'טה זל חזיו, כלומר: המסבאה הקטנה שבאמצע. השם ניתן לה לפני עשרות שנים, על-ידי אורחים שהיו נכנסים לשם, בדרכם מכיכר הקאטדראלה העתיקה אל כיכר בית-הנבחר-רים. מכיון שהמסבאה נמצאת באמצע ה-דרך, זכתה לכינוי זה. כאן מתכנסת ה-בהימה של הבאנה: משוררים, סופרים, אמנים.

אין תזמורת, רק שלושה גברים המנגנים איש-איש על כלי אחר. מנגן הגיטארה הוא גם משורר ידוע. בסוב ליבו בשירה ויין, הוא מחבר שירים חדשים, אשר כעבור יומיים-שלושה הופכים שלאגרים עממיים. אותו ערב, למשל, שר לכבוד האורחים הזרים המעטים, שהיו שם, שיר על הפלי-שה, אותו חיבר לפני שבוע. "כאן, חברי", הוא שר בקצב דרום-אמריקאי משכר, "מח-כים לפלישה... אם מישו ידחוף את האף, תן לו חוק, פידל, תן לו חוק!" ובראדיו מכריז פידל: "כל יום, כל שעה חשובה — ככל שפלישתם תאחר, כך יהיה להם קשה יותר להצליח. כי העם יהיה מאר-מן יותר, מוכן יותר להקביל את פניהם." פקיד הבאנק, שהחליף את הדולארים שלי, משך כלפי מעלה את חגורת-האקדח שלו וענה: "כן, סניור. אנחנו מוכנים!"

לישראל! הזוכר עדיין לא מלחמת תש"ח, נראה כאילו חזר לתלאיב של ימי השיי-רות, חיות הנגב וכוכבי-הגרב. צעירים מזו-קנים נושאים אקדחים לתפארת, והמיליציה לובשת את מדיה בשחוף פרטיזאני. אלא שלא רק הדמיון החיצוני עם פלוגות ה-פלמ"ח מספק כאן מוון למחשבה.

מאז יומי הראשון כאן, לא חלתי לש-אול את עצמי: מה היה קורה בישראל,

זלה, אזלה, ברוכים הבאים, סני-יורס... כך שרה התזמורת ה-ניידת, שניצבה ליד המסוס. ארבעה מנגני גיטארה, בלבוש הדרום-אמריקאי הססגוני, בעלי חולצות-מימי מבריקות ושרחלים תפר-חים, שרו לנו סרנאדה: "ברוכים הבאים להבאנה..."

לפתע מת השיר באיבו, כמו תקליט על פטיפון ישן, אשר שכחו למתוח את הקפיץ שלו. הסמבה העליונה הסתיימה בלילה דוקר-תלב. כי המנגנים — מעין ועדת-קבלה של הביטה העליונה — נוכחו לפתע לדעת, שמתוך מטוס קובאנה, שבא ממיאמי, ירדו רק ארבעה נוסעים. וזאת בחודש דצמבר, שיא עונת-התיירות. ומבין הארבעה, רק אני הייתי אורח זה.

שום דבר אחר לא יכול היה להבהיר במהירות כה אזורית את מצבה של קובה כיום: גן-עדן מנודה, אפוף מיסתורין ופת-דים, אשר כל הנוסע אליו, מוזהר שהוא עושה זאת תוך סיכון חיי.

מה קורה, לאמיתו של דבר, בהבאנה? מה שומעים שם: שריקת יריות והדי פצי-צות, או שירת הסניוריטאס והדי תופים? אחרי ביקור של שבועיים, בכל רחבי הא, אני יכול לענות: אלה גם אלה. אבל הקולות העליונים רבים ותזקים הרבה יותר מהמולת המלחמה. מדי פעם מתפוצצת אומ-נם פצצה בהבאנה, אבל היא נבלעת במהרה באחירה המסכרת, העליונה של העיר.

★★★ "תן לו חוק, פידל!"

בלידה הראשון לבואי הנה, התפור-צצו שש פצצות. דבר זה, כשלעצמו, אינו בלתי-רגיל כאן. אבל אחת הפצצות האלה הרסה את תחנת-הכוח, המספקת חש-מל לשליש העיר הגדולה והדיפה, ובמשך יום וחצי היתה הבאנה שרויה חלקה בי-

שלום כהן

לולא הסכים הפלמ"ח להתפרק? מה היה קורה, אילו סירבו פלוגות הפלמ"ח להיטמע במשטר והבולשיט השאולים מן הצבא הבריטי? אילו הרחיבו את מסגרתן גם מ-חוץ למחנותיהם, עד ש"רות הפלמ"ח-היתה הופכת מסגרת חברתית לכל המדינה? מה היה קורה אילו סירב יגאל אלון להי-כנע לאוליטמאטוס של האמריקאים, ולא נסוג מאבו-עג'ייל? מה היה קורה אילו... ותמיד, תוך אנחה, אני מגיע למסקנה: מן הסתם, היה קורה אצלנו משהו כמו זה הקורה עתה בקובה. מהפכה של בארבודוס פלמ"חאים, עם כל האתגר, הסיכויים והסי-כונים הכרוכים בכל מהפכה.

דעתו של חרושצ'וב

מ'י, בעצם, מתנגד לפידל קאסטרו ול-משטרו? בראש וראשונה אפשר למנות את בעלי האחוזה האדירות, שרכושם הול-אם. כמעט כולם ברהו לארצות-הברית או למדינה שכנה, מתכננים משם הפיכה חד-שה. אותם אפשר להבין.

מלבדם קיים גורם אחר: ארצות-הברית. תחילה היתה גישת הצפון-אמריקאים אל פידל קאסטרו חלוקה. דעת-הקהל היתה כי רובה אוהדת לקבוצת המורדים היתמים, שלחמה בסירה מאסטרס נגד רודנותו של הסמל-לשעבר, פולגנצו באטיסטה. משטרו של באטיסטה היה מן הרקובים והאכזריים

חשכה. המעליט בבית-המלון שלי לא פע-לה, ממונה-אחיר, החייגי באקלים החם ה-תמידי, חדל לפעול, ובמקום הרמזורים ה-חשמליים, ניצבו שוטרים בהתלבטויות ה-רחובות, כדי להנחות את התנועה.

דבר זה, לכל הדעות, אינו רגיל — אפי-לו בהבאנה. אך איש מכל אלה שפגשתי לא נראה מופתע במיוחד. "ככה זה", הסי-ביר לי נהג המונית, שעזר לי לפענח את כותרות העתון, "פה בקובה תמיד היו פצצות. כשבאטיסטה היה בשלטון, קאסט-רו הטיל פצצות. כשקאסטרו בשלטון — אחרים זורקים פצצות."

אלא שפצצות אלה אינן גורמות, לרוב, נזקים של ממש. בדרך כלל, אלה הן פצי-צות-הפחדה, המתפוצצות ברעש אדיר ומחב-לות, לכל היותר, בשמשות של כמה דירות. הישגן הממשי היחיד: הן מזכירות לכל איש בקובה כי משטרו של פידל קאסטרו עומד מול בעיות ואויבים לרוב. לא רק אויבים מבפנים, אלא גם מבחוץ. הכל משוחתח כעת על איומי הפלישה, המרח-פים באחיר.

מנין תבוא הפלישה? מארצות-הברית, בי-אופן רשמי? מרפובליקה שכנה, תחת מסחה של תנועת שחרור קובאית אנטי-פידליס-טית? לאיש ברחוב, זה היינו הנך. הוא מב-ליט את הנשק שחולק לו כאש מיליציה; בשעות היום הוא משוחח עם חבריו על

הולא התפרק הפלמ"ח? התשובה: בקובה

ל הפלמ"ח

לים לשביתות. כאשר נתפס, הולקה בשוט על כל גופו מקוקוד עד רגל. הוא הוחזק במעצר, עד

י צייס מנהאטן באנק. השלט הגדול בפתח הבאנק
בהחרמה המהפכנית של באנק זה. ננצחו מחלקת
הבאנק, עומד נציג האדונים החדשים: חיל קובאי.

המיליציה בקובה. שניים אלה, בלבושם המרושל,
ונשק שבידיהם, כמו כל חייל חדש. הם צולמו
של צבא המיליציה של קובה, ליד הבאנה.

אשר הגיע גל אדיר של עצורים חדשים, בעקבות רצח ראש הבולשת. לאלידיו, מר-ריכי, לא נותר מקום בבית הסוהר, והוא שוחרר בערבות עד לעריכת משפטו. הוא ניצל את ההזדמנות כדי להימלט לארצות-הברית.

עד היום לא שככה שנאתו לבאטיסטה ולכל הקונטרמהפכנים למיניהם. "אילו היה פידל גותן לי לנהוג כרצוני", אמר, תוך שיחה על המורדים הנתפסים עתה בהרים, "הייתי מוציא את כולם להורג". והוא יכול בלי קושי לבצע זאת: תחת חולצתו היה תקוע אקדה ובתא-הכפפות של המכונית היה מונח אקדה שני.

אותו לילה, בתום הסיוור, רצה אלידיו, מר-ריכי, לרשום משהו. הוא חיפש את העט הכדורי שלו, ומשלא מצא, היה נרגז. הת-פלאתי. הרי אין דבר זול יותר מעט כדורי, הדומה לגלובוס שלנו. אלידיו הסביר: "קשה להשיג אותם עכשיו. איראפשר להביא מ-אמריקה".

★ ★ ★

ערב כטרופיקאנה

אלה מחסורים פעוטים. ישנו תופ-עות חמורות יותר. למשל, כמעט כל נהג מונית שעמו שוהחתי, רסן: אין לו פרנסה. היו זמנים שמאות אלפי תיירים אמריקאים היו כובשים את הבאנה היפה. הדולארים זרמו בנהל אדיר. 100 מיליון לשנה. כעת, לא תמצא תייר אמריקאי אחד בכל העיר. כאשר סיפרתי בארצות-הברית שאני מתכנן לנסוע לקובה, לא היה אדם אחד שלא הרים את ידיו בתדהמה והזהיר אותי שאני מסכן את חיי. ובכל זאת, כפי שאפשר לנחש, עודני חי. על אף אנשי ה-מיליציה הנמצאים בכל מקום, לא ראיתי עדיין עיר כל-כך שקטה וידידותית. אך לגבי האדם ברחוב של ניו-יורק ומיאמי, קובה היא מחנה מבוצר, שכל פטיעה בו היא סכנת נפשות. וחוק מזה, בקובה שול-טים "קומוניסטים" נוראים.

מכל מקום: אמריקאים — סליחה, "יאנ-קים", כי גם הקובאים הם אמריקאים — אין, מלבד כמה עתונאים. בתי-מלון מפוא-רים, מן המעולים בעולם, עומדים ריקים כמעט לגמרי. הבאנה הילטון, למשל, עשוי כדי לקלוט אלפי אורחים ומבלים ליום. אך למותו הענקיים שוממים. הוא הולאם, וה-ממשלה מחזיקה אותו על חשבונה. בעד הכסף הזה קוראים לו הבאנה ליברה, "ה-באנה החופשית". על חיותו נצבעו צבעי הדגל הקובאי וראש הממשלה, פידל קאסט-רו, מתגורר באחת מקומותיו העליונות. הלכתי לראות את ההצגה במועדון-היללה טרופיקאנה, כי כולם שאלו אותי בתמהון: "מה, אתה בהבאנה ולא הלכת לראות את טרופיקאנה?" זה מקום אגדי. ההצגה ה-נערכת בו בחצות עולה ביופיה ובממדיה על ההצגה המפוארת ביותר של פולי בר-ג'ר בפאריס. בחודשי דצמבר-פברואר צרי-כים להזמין מקומות זמן רב מראש; או לשלם שוחד הגון לרב-המלצרים. האולם המפואר יכול להכיל, לפי הערכ-תי, קרוב לאלף איש. ההצגה עצמה מכילה כמה עשרות אמנים — בעיקר אמניות של הסיגנון המופשט. לא היה כל קושי למצוא מקום. התזמורת ניגנה, הרום הקובאי ה-נפלא זרם, הזורקים שטפו את הבמה ב-שלי אורות, הרקדניות רקדו, הזמרים זימ-רו. ההצגה הסתיימה, לקול תשואות הקהל. הבסתי סביבי. היינו בסך הכל 12 איש ב-אולם הענקי.

במלון נאצינג, מוסד כלל לא מבוסל, מתאכסנת עתה משלחת של אלג'יריה ה-חופשית, כאורחת הממשלה. מלבדה ישנם עוד כמה אורחים בודדים — 300 "מור-דים צעירים". משהו כמו הגנ"ע שלנו, רק בלי תספורת. זקנים אין להם עדיין, אבל את שיער ראשם הם מגדלים, במיטב ה-מסורת של הבארבודוס. הם הובאו מן ה-כפרים, כאורחי הממשלה, כדי להכיר את בירתם.

נערים אלה, שלפני שנתיים הילכו לרוב יחפים ובלויים במטעי הסוכר והטאבאק, מאוכסנים במלון העולה פי כמה בהידורו על מזון המלך דויד בירושלים. בסיוריהם היומיים הם מבלים במקומות שעד לפני זמן קצר שימשו רק למיליונרים. סתם בעל כמה מאות-אלפים לא היה מעז להיכנס

ח"ן קובאי

במיצעד המוני, ברחובות בירת קובה, הבאנה. שעה שעצירה קובאית נושאת את דגל קובה המהפכנית, נושאת חברתה למיצעד רובה אשר עבר בירושה מצבא באטיסטה. שתי צעירות אלה מתנדבות למיליציה.

קיים שוק שחור פעיל מאוד בדולארים. שער החליפין הרשמי הוא פסו קובאי אחד לדולאר אמריקאי. נהגי מונית הציעו לי, תוך נסיעה של חמש דקות, שניים ואפילו שלושה פסו לדולאר. "יש לי חבר שרוצה לג-סוע לאמריקה", אמרו הנהגים, ללא יוצא מן הכלל, "אני רוצה לעזור לו בכמה דולארים".

את החבר הרוצה לעזוב אפשר לראות, יחד עם עוד כמה מאות כמוהו, עומד שעות בתור, ליד בניין השגרירות של אר-צות-הברית. הם מגיעים בשעות הבוקר ה-מוקדמות ונשארים עד לשעות הצהריים. זהו התור היחידי שאפשר לראות בהבאנה. ביקשתי מנהג המונית לעצור לרגע וירדתי לצלם את התור. אך גמרתי לצלם, ניגשו אלי שני שוטרים. אמרתי לעצמי: "זהו זה, חביבי. עשית משהו לא בסדר", והתכוננתי להציג את התעודות שלי. אך השוטר חיך. הוא לא הצביע על המצלמה שלי, כי אם על המכנסיים הקצרים שלבשתי. כי בהבא-נה חם יותר באמצע החורף מאשר אצלנו ביום חמיסין. "אסור ללבוש מכנסיים קצ-רים בעיר", הסביר לי. "גא לנסוע למלון וללבוש מכנסיים ארוכים". לבושי, כמו פור-נגוראפיה, הוא ענין של גיאוגרפיה.

★ ★ ★
המשך יבוא
אפשר, בעצם, לספר הרבה על קובה. ויש מה לספר. אבל בעוד כמה דקות יבואו לקחת אותי לפגישה חשובה. עלי-כן, ברשותכם, אפסיק כאן. המשך יבוא.

לשם. כיום, פתוחים מקומות אלה לפואבלו — העם. דבר זה, כמובן, אינו מכניס דו-לארים לקופת המדינה. אבל אי-אפשר להע-ריך בכסף את האהדה הפנטאסטית אותה קוצרת ממשלת פידל.

★ ★ ★
השוטר אמר: "אסור!"
פסקת התיירות פגעה לא רק ב-בתי-מלון, במועדוני-היללה המרובים ובנהגי המוניות. גם המסחר הקמעוני סובל. פה ושם אפשר לראות חנות סגורה, כשעל הדלת מודבקת מודעה: "נסגרה. מסי הרכוש לא שולמו". המעמד הבינוני חי עדיין בתנ-אים נוחים, כי רכושו לא הולאם, ובבתי-המרוח אפשר לראות מאות גברים דשנים הנהנים מתענוגות החיים.

ומה מצב המעמד הגבוה? "שאלתי ל-תומי. "אין מעמד כזה", היתה התשובה. החברות והמעמלים של בני מעמד זה הולאמו. הובטח להם פיצוי, באיגרות-חוב ממשלתיות, אשר ייפדו בעוד 20 שנה. בתי-הם ומכוניותיהם הושארו ברשותם. אבל כדי לקיים ארמונות ומכוניות פרטיות, דרו-שה הכנסה גבוהה, ומעטים האנשים שנות-להם אותה הכנסה גבוהה שהיו רגילים. על כן מעדיפים רובם לעזוב את קובה. מותר להם לקחת איתם חמישה דולארים. "הם עשו את כספם בקובה", אומרים אנ-שי הממשלה, "והכסף הזה חייב להישאר בקובה".

במדינה

עולים קטנות משלה, ואפילו זוגות בלי ילדים, זכו בדירות גדולות יותר. "למה שיקבלו יותר ממני?" התלוננה פאני באוזני שכניה הצפון-אפריקאיים. "הם לא סבלו כמו המשפחה שלנו, בשביל לבוא לישראל. בני הגדול מת בדרך, מרוב סבל. את בעלי תפשו והכניסו לשלושה חודשים לבית-סוהר. מי סבל יותר ממני? למה שלהם יתנו יותר? רק בגלל זה שאנחנו ממרוקו?" הסוכנות אומנם הבטיחה לפאני כי תקבל דירה מרווחת יותר, באותו שיכון. אולם בינתיים ראתה האשה בעיניים כלות כיצד מתמלאות רוב הדירות סביבה.

"אם נחכה עוד קצת לא יישאר בשבילנו," אמרה פאני יום אחד לבניה הגדולים. בש"קט ובסודיות גררה המשפחה את כל מטל"טליה לקומה הראשונה, פרצה לדירה גדולה וריקה באותו בית.

שבוע ימים נמשכה שימחתם. עד שהגיעו הדיירים להם הועדה הדירה. אלה הועיקו את המשטרה.

פאני וילדיה נלחמו קשה. הם הועברו בכוח לתחנת המשטרה ברמת-גן, שם הועיקו מספר שעות ונאלצו למסור טביעת אצבעות. בעודם כלואים בתחנה, העבירו פועלי עמידו את חפצי משפחת וענקין חזרה לקומה השנייה, לדירה הקטנה.

פאני השלימה מיד עם כישלון המיבצע שלה. היא החליטה לסמוך שוב, בליט ברי"רה, על דיברת אנשי-הסוכנות. אולם דבר אחד אינה יכולה לשכוח: את ההתנהגות האכזרית של השוטרים. "יש לי על זה עדים," היא מכריזה, "לא רק ממרוקו. גם אשכנזים."

משפט

על תנאי קצר

הפעם היה ארמנד בוזגלו (27) מוכן ללכת לבית-הסוהר, גם כל החברים שלו אמרו לו שיותר זה כבר לא ילך לו. כאשר שאל אותו השופט נעים הסבר, בנימין

משפחת וענקין בדירה הישנה
אפריל אשכנזים יעידו

קורנגולד, מה יש לו לומר לזכותו, לאחר שהודה בגניבת תכשיטים מבית ידידתו, שתק. "אין לי מה להגיד," ענה לבסוף בוזגלו, בעל השיער המשוש בשמן.

קורנגולד ביקש מהשמש להזעיק שוטר. "הפעם הוא כבר ידפוק אותו בשביל הכל," לחש מישור מידידי הנידון, בירכתי ה"אולם. אך קורנגולד עדיין לא ויתר. ברוח טובה ביקש למצוא דבר-מה שיאפשר לו להקל בעונשו של הצעיר.

לא היה זה מן הדברים הקלים. גליון ההרשעות היה מלא וגדוש. לבסוף נכנע בוזגלו. "אני באמת מבטיח שזו הפעם האחרונה. רק תנו לי שנס."

קורנגולד מדד אותו במבט חמור וקרא את גורליתו: "אני דן אותך למאסר שני חודשים." סמל המשטרה, אריה יקואלי, קם והניח ידו על כתפו של בוזגלו. אך לפתע הוסיף השופט: "על תנאי, למשך שלוש שנים. והזהר לך מאוד."

הקהל צחק מרוב הקלה. יקואלי התישב, במבוכה. "תסלח לי, נמלכתי," התנצל ה"שופט בפני הסמל.

הסמל וקואלי כעס. הוא לא ויתר על כבודו. המזל זימן לו מיד במסדרון אדם שהתלונן כי בוזגלו משתמש מלהחזיר לו חוב ישן. יקואלי מיהר אל בוזגלו, שוצא מבית-המשפט, הוביל אותו לנפה הצפונית הסמוכה — למעצר ולחקירה.

(המשך ממעמד 10)

בלתי נמנעת, חלק מהשיכון בעבודת הכבאים. השבוע, כאשר נמסרו מסקנותיו הסופיות של המכון הפאטולוגי שניתח את הגויה והמשפחה כמעט והשלימה עם האבדה, התברר כי האסון לא היה מחוייב המציאות וכי הוא נבע כתוצאה מרשלנות.

לא היה ספק עוד, כי צבי ורדי התעלף בהיותו תלוי בחבל, חמישה מטרים מהפחת, כתוצאה מהשפעת הגזאים המרעילים שעלו מתוך הבאר. אולם השאלה היתה: מדוע נשמט מהחבל בשעת ההתעלפות?

לשאלה זו תשובה פשוטה: צבי ורדי השתלשל לתוך בור שעמקו כ-30 מטר בחבל כבאים פשוט, ולא בעזרת חגורת בטיחות המיועדת למקרים מעין זה, לגביהם קיימת חקנה המקיימת שימוש בחגורה זו. בסניף הכבאים בתל-אביב יש חגורת בטיחות מתאימה. חגורה זו, המחזיקה את כל גופו של הכבאי, אינה מאפשרת את שיחרורו מהחבל גם במקרה שהוא מאבד את הכרתו. מדוע, איפה, לא השתמש ורדי בחגורת-הכבאים הבטוחה?

בהילות מיותרת. כשהתקבלה הידיעה שיש צורך בכבאי שירד להוציא את גחית הערבי, היה ברור לכל כי הקורבן מת. הוא היה מונח בבור כיומיים. זרקוריה-המשטרה שהאירו את הבור, לא הותירו מקום לספק כי הוא נהרג. אפשר היה לתכנן את הירידה בשקט ובביטחון. לעומת זאת, היא תוכננה בבהילות.

חבריו הכבאים של ורדי מספרים, כי כאשר הוזעק לבור, עמד לקחת עימו את חגורת הבטיחות. החגורה היתה תלויה בתערוכת הבטיחות, הנערכת בבית מכביהאש בתל-אביב. כיוון שסגן מפקד גדוד הכבאים בתל-אביב, אנקורי, שהיה נוכח במקום, האיצ בו למהר, ירד ורדי לבור ללא החגורה.

ורדי לא יצא למקום לבד. יחד עימו היה גם קצין-הכבאים זאב פופקין, והוא שנתן לורדי את ההוראה לרדת לבור בדחיפות, בחבל פשוט. בהתאם להוראות, אסור

למי אכזר?

מי מצא?

בגדיה של

ברני'ט בארדו!

להחזיר:

לקולנוע "מוגרי" תל-אביב

כל המצלם את ילדיו

דואג לילדיו, מאחר שהוא מנציח את זכרונות ילדותם היפים! החורף הוא הזמן היפה והטוב ביותר לצלום! כל ה-מצלם, מעשיר את חייו! מצל-מות ואביזרים. פתוח, הדפסה, הגדלה, העתקת-מסמכים

פוטו-ברנר

ח'יה, רחוב החלונות 20

ביח"ר לרהיטים ב. ג. את א. לוינשטיין מציג
דוגמות חדשות ביותר בבית-המסחר לרהיטים

לוינשטיין

בית המסחר:

תל-אביב,

רחוב הרצל 43

טלפון 83575

רהיטי בית ומשרד מוכנים ולפי הזמנה

בית החרושת:

תל-אביב,

מרכז וולובלסקי

רחוב מס' 2

טלפון 82525

אנגלית • צרכנית

לומדים בשיטה קלה ויסודית בניה"ס "קרימה" ת.א. ב' יהודה 74, טל. 20314.

אנו פותחים:

● קורסים ואולפנים נוספים למבוגרים (שפה שימושית, דקדוק, כתיב, סגנון ושיחה) (Conversation). המומים בכל שעות הבוקר והערב.

● אולפניות לתלמידי בתי-ספר גומרי ג'י' יסודי, ה"ד תיכון לביסוס הידיעות והכנה לבגרות. (SHAKESPEARE, LITERATURE)

טיפול אינדיבידואלי בקבוצות קטנות ועדידי מורים מעוקים פרטים והרשמה: מ' עד 12.30 לפני הצהריים: 3 עד 9 בערב. (פרס ליום ו')

ספורט

אתלטיקה קלה

שיא וסייג

סיכסוכים בין הפועל לבין מכבי היו מנת חלקן של הכדורגל הישראלי משך עשרות בשנים. לאחרונה שקטו מעט הרוחות, לפחות כלפי חוק, והכדורגל הישראלי עלה על דרך המלך. אולם העסקנים בענפים האחרים אינם שוקטים על שמריהם.

האתלטיקה הקלה, המכונה בעולם הגדול חלקת הספורט, אינה מפותחת דייה אצלנו — והחיכוכים החריפים הנהוגים בארץ בין עסקנים, נשמעים בענף זה רק לעיתים רחוקות.

אתלטיקה, נבחרו השבוע אוהדי האתלטיקה הקלה כי ויכוח אחד, שהחל אשתקד, נמצא עתה בשלבי סיומו. הויכוח פרץ, יום בהיר אחד, כשעסקני הפועל סירבו לאשר שני שיאים ישראליים שנבקעו בעונה החולפת, באצטדיון המכביה בתל-אביב. אז היו האתלטים שלנו במלוא הכושר, ואילנה אדיר גמאה את 100 המטרים ב-12.3 שניות. מיד אחריה קפץ עמוס גרווינובסקי למרחק של 7.40 מטרים.

שתי התוצאות הדהימו את העסקנים ואת הצופים כאחד. תוצאות מעולות כאלה לא הרשו על מיגרשי האתלטיקה הקלה של ישראל מעולם, ואין ספק שעוד יעבור זמן רב עד שיצליחו לחזור עליהם. היו אלה שני שיאים חדשים ולא היתה כל סיבה שתעדת האתלטיקה לא תאשרם.

אולם עסקני הפועל התנגדו. הסיבה: שני הספורטאים בעליהם שיאים משתייכים לאגודת מכבי. "היתה קיימת רוח חזקה בעת הריצות והקפיצות", טענו עסקני הפועל. "כל עוד אין מודדי רוח רשמיים, לא נוכל לקבוע בדאואת שהיתה רוח חזקה מן המרחק", תרמו, התריסו לעומת זאת, עסקני מכבי לדעה משותפת לא הגיעו.

בינתיים אושרו כל שיאי ישראל שהושגו בעונה החולפת. רק שני המיקרים הללו נשארו פתוחים. השבוע נתבשרו אוהדי הפועל כי ההתאחדות לספורט מינתה שני עסקני אתלטיקה וחוקים, שיכנהו כחוקי בורות. השניים הם ד"ר רוברט אטלס, איש מכבי, ועמנואל גיל, איש הפועל.

ספק רב אם יגיעו גם שניים אלה לכלל דעה אחידה. גורל שני השיאים מוטל עדיין בספק רב.

במסלול

המאמן החדש

לא חשבו מה תהינה התוצאות במישור חק המרכזי, בסביבת הראשון בליגה הלאומית. שיתקיים השבת בין מכבי תל-אביב והפועל פתח-תיקוה. באם יצאו או יפסידו, ימריאו כדורגלני מכבי אחרי המישור לקי פריסין, לשבוע של גופש. בשבוע זה יתמודדו שחקני מכבי עם קבוצת אומניה הקפריסאית. הצעות בראשות הליגה של האי השקט, כשלוכונה 16 נקודות בשמונה משחקים. . . . סוף סוף התברר מי הוא הכתב הספורטאי של הימיון קול-העם. בשידור החדשות של קול ישראל, במוצאי שבת, נפלה טעות במסירת תוצאות מישור הכדורגל. נמסר שם כי קבוצת מכבי תל-אביב גברה על ביתר תל-אביב בתוצאה 3:8. למחרת הופיעה אותה טעות במדור הספורט בקול-העם, שהיתה העתק מדויק של מהדורת החדשות הספורטאית בראדיו. . . . המאמן ההונגרי אנדרי קיש קיבל אימון את קבוצת ליגה א, הפועל כפר-סבא. משה וארון, המאמן הקודם של הקבוצה, יצא להשתלמות של חודש ימים בלונדון. למרות שהארון הודיע מראש לאגודתו על נסיעתו הקרובה, חשב לחזור בתומה לאמן את כפר-סבא, לא אישרה מוכירות האגודה את נסיעתו וקיבלה את קיש כמאמן הקבוצה. . . . חזרי לוי, שחקן בית"ר תל-אביב לשעבר, שהורחק ממיגרשי הכדורגל לשלוש שנים, הפך למאמן קבוצת הכדורגל הפועל אילת. . . . יעקב ולטר, סרסור מכוניות ועתונאי ספורט, אשר טען כי הותקף לפני שבועיים על-ידי כדורגלן הפועל חיפה, שלמה לוי, לא יסתפק בבירור משמעותי נגד השחקן, עומד לתקש נגדו תביעה אזרחית לפיצויים ואף שכן למטרה זו את עורך-הדין החיפאי, יעקב סלומון. שלמה לוי, מצידו, טוען כי לא היתה כלל אלתר, גרר רק כמות, כבתפס, כדי שישמע את טענותיו כלפיו על שבאחד המשחקים צעק כלפיו ולטר במיגרש: "פרובוקטור! בוגד! חבלן!"

הכדורים מתגלגלים בחיפה

כדורת

באולם צר וארוך, במורד הגיבעה של בית פיקא שבמרכז הכרמל החיפאי, מתכנסים מדי ערב עשרות נשים וגברים כדי לחנות ולהשתתף בספורט, שלמרבית אורחי ישראל נראה כמישהי ילדים טיפשי.

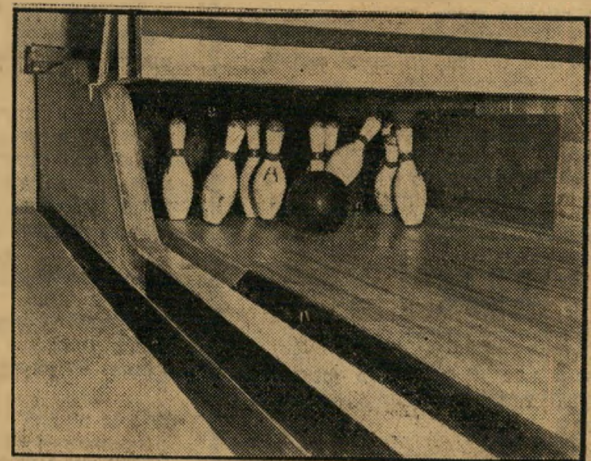
באולם הארוך נמצאים שני מסלולי-עץ מאורכים. בקצותיהם ניצבים עשרה חיילי עץ. המשתתפים במישור מגלגלים על הארץ כדורי פלאסטיק גדולים וכבדים, במטרה להפיל מאקסימום של חיילים בזריקת כדור אחת.

המישור החדש לגבי ישראל, מכונה כדורת או באולינג בלע"ז. הוא הפך לשיחת היום בכל בחיפה. עשרות כבר למדו את סוד זריקת הכדור ומאות אחרים מצפים להזדמנות ללמוד את התורה. בינתיים מבלים כל אלה, ערב ערב במיעדן, מתבוננים במזמזמים הישראליים, שכבר קנו לעצמם שם.

★ ★ ★

בקרב — שחקנים טובים

כדורת היא, למעשה, אחד ממישורי-הספורט הנפוצים ביותר בעולם. הכדורת, ולא הבייסבול, כפי שמקובל לחשוב, הוא המישור הלאומי האמריקאי. בארצות-הברית זהו ספורט עממי המעסיק מיליונים; העתונות מקדישה לו טורים מיקצועיים מיוחדים, ותחרות יות-ליגה-ואליפות קבועת נערכות סביב מישור זה בכל עיר ועיר. מאז 1895, מתכנס מדי שנה בניו-יורק קונגרס הכדורת האמריקאי, המהווה את תחרות הספורט רבת-המשתתפים ביותר בעולם לתחרות בודדה כלשהי. מדי שנה מגיעים גם לקונגרס זה קרוב ל-30 אלף מתחרים, מכל מדינות ארצות-הברית, המתחרים על אליפויות ועל פרסים בשיעור של רבע מיליון דולר. המישור, הנראה לכאורה ילדותי, אינו כה פשוט. עשרת חיילי-

עשרת חיילי-העץ הניצבים בסוף מסלול 19 המטרים. ככל שהכדור מפיל רבים מהם, הוא מוסיף נקודות לזורקו. המתחרה זורק מדי פעם שלושה כדורים.

המטרה

העץ הניצבים בקצה מסלול, במרחק של כ-19 מטר, מסודרים בצורת משולש שבקצהו הקדמי ניצב חייל אחד ואילו בכניסו האחורי, ארבעה חיילים. כדי להפילם, משתמשים בכדור שמישקלו כשמונה קילו ובו שלושה חורים להכנסת אצבעות, בעת זריקת הכדור. מידות המסלול, וכן ריפוד העץ העבה שלו, הותקנו בהתאם לתקנות קבועות.

הפיתוי הראשון הוא לגלגל את הכדור למרכז משולש החיילים. אין זו הוריקה הנכונה. במועדון הכדורת החיפאי משחק רק שחקן כדורת אחד היוצא את הוריקה הנכונה. זהו הנרי רוס, גבר אמריקאי ששערו הכסוף לא מכבר, ועובד בבתי-הזיקוק, המישור כדורת למעלה מעשרים שנה. רוס הוא אחד היחידים בישראל המסוגל להפיל את כל עשרת החיילים בכל גלגול כדור היוצא מתחת לידיו: בזריקתו, אין הכדור נע במסלול ישר אלא בצורה קשתית מיוחדת. תיירים אמריקאיים, שראו את מישורו של רוס, הצהירו כי הוא ללא ספק אחד משחקני הכדורת הטובים שראו אי-פעם בפעולה. ואומנם, הנרי רוס הוא האיש המקנה את תורת הכדורת לישראלים, שעל אחדים מהם הוא אומר: "הם יהיו בקרב טובים ממני ויוכלו לייצג את ישראל בכבוד בכל תחרות בינלאומית."

★ ★ ★

השגריר הספורטאי

הכדורת הגיעה לחיפה יחד עם אוורד לאוסון, שגריר ארצות-הברית הקודם בישראל. בעת שסייר בבית פיקא עם ראש העיר, העיר כבדרך אגב, כי המועדון הגיעו לכך 7000 לירות. אחרי לכדורת. אבא חושי לא הבין בדיוק במה המדובר, אולם הסכים להצעתו של לאוסון לתרום מיתקן כדורת לעיר.

חודשים אחדים לאחר מכן הגיעו לחיפה מספר ארגונים, שנשאו את המען: עיריית חיפה, איש לא מיהר לשחרר אותם מהמכס, כי דמי-המכס שהוטלו על המיתקן הגיעו לכך 7000 לירות. אחרי מיקוח רב שוחררו הארגונים. כשפתחו אותם התברר כי הוראות ההתקנה כתובות ספרדית. לבסוף, נפתרה גם בעייה זו. נמצא קבלן המבין ספרדית, שקיבל על עצמו להתקין את מסלולי-העץ.

הנרי רוס, בעל ותק של 20 שנה בספורט הכדורת האמריקאי, לפני זריקת הכדור במסלול הכדורת. משמאלו נראה הנתיב בו חוזרים הכדורים לידי הזורק.

המיתקן שהוקם בחיפה לא היה משוכלל ביותר. הבעייה העיקרית במישור הכדורת היא כיצד להרים את החיילים הנפוצים וכיצד לקבל חזרה את הכדורים במהירות הגדולה ביותר. בארצות-הברית פותחו מזמן מיתקנים אלקטרוניים משוכללים, המרימים את החיילים, מחזירים את הכדורים על גבי מסלול מיוחד ומזנים את הנקודות במהירות רבה. במיתקן החיפאי נאלצים לעשות פעולות אלו שני אנשים, העומדים מאחורי הקלעים.

★ ★ ★

ממקורות הסטוריים

בימים הראשונים, לא ידעו צעירי חפה כיצד אוכלים ספורט חדש זה, ומנהלי בית פיקא כמעט הצטערו על ההשקעה. אולם מיום שהגיע הנרי רוס למקום, החלו החיפאים להימשך למישור שגראה משינה בעיניהם. עתה הם נאלצים להזמין תור מספר ימים מראש, כדי שיוכלו לשחק. בימים אלה כבר הולכת ומתארגנת ליגה למשתלמים בכדורת וליגות נוספות למתחילים. עיריית חיפה מתכננת להקדיש את שעות הבוקר לאימון תלמידי בתי-הספר התיכוניים במישור ולהקמת ליגה של חברי הסגל הקונסולרי בחיפה. כי בסופו של דבר, למרות שהכדורת הוא מישור אמריקאי לאומי, הגיעו חוקרי ההיסטוריה של המישור למסקנות מאלפיות ומענינות עד למאור.

בלכתם אחורנית, דרך המתיישבים ההולנדיים שהביאו את המישור מהולנד לאמריקה, מצאו החוקרים את השריד העתיק ביותר של מישור הכדורת. חוקר אנגלי, שגילה קבר עתיק של ילד מצרי, משנת 5200 לפני הספירה, מצא בקבר מערכת שלמה של חיילי עץ וכדורי עץ. אחרי למעלה משבעת אלפים שנה, חזר המישור השמי למרחב מחייתו.

השירותים ברמה פוקס, אשתו של מאמן הכדורגל אלי פוקס, עוקבת אחרי מהלך הכדור שניגלגלה במסלולי-הכדורת החיפאי. מיתקן הכדורת בחיפה מכיל רק שני מסלולים.

השירותים

1 הגיבורים

המחצית השנייה התחילה בהת-
ת ישראליות סוערות. בדקה ה-
עית הגיעה מסירה ארוכה של
ליון אל גבי קפלן... גבי עבר
דרור מפותל בין שני רצים דרום-
יקנים, ומסר את הכדור בבעיטה
חה וחדה אל רפי צור שעמד
ימכוסה... רפי קלט את הכדור
עית-סיבוב נהדרת המשיכו בדיו-
אל מתחת לחיבור הקורות של
צור.

תוצאה — 2:2!

החריץ באה התקפת-נגד דרום-
יקנית. אולם זו התנפצה מול עמי-
האיתנה של המגן הימני יעקב
ושוב הסתערו חלוצי ישראל
מה על פני המגרש.

התקפה לא נשאה פרי ואחריה
עשרות דקות כשהמשחק מתנהל
הכרעה במרכזו של המגרש.

וד שבע דקות נותרו עד שריקת
ום. מישחקם של הדרום-אמריקנים
הה תוקפני ונוקשה יותר ויותר.
קשר השמאלי שלמה פורת נפגע
לץ לרדת מהמגרש.

בכוצת רפי צור הוסיפה לשחק עם
דה אנשים במשך שלוש דקות, ו-
חזר שלמה, צולע במקצת אך מלא
לחימה. חבריו קיבלוהו בתשואות.

שלוש דקות נותרו עד סיום המש-
כשהכדור נמסר לגבי קפלן מהרץ
מאלי במסירה קשתית גבוהה ומ-
יקת. כחץ-מקשת טס גבי לעבר
היריב כשהכדור ממש צמוד
ליו. ההגנה הדרום-אמריקנית מי-
ה והתרכזו מולו... קפלן הטיל
בו מבט-בזק וראה את רפי דוהר
שמאל... הוא העביר אליו את
יור במסירה שטוחה ומהירה. לה-
הדרום-אמריקנית לא נותר פנאי
יערכות חדשה... רפי ראה לפניו
השער גלוי וחשוף כשהשוער עו-
במרכזו דרוך ומתוח...

בעיטה עצומה!... כפגזות-תותח נשלח
יור לדרכו...

אל על השתלשלותו של משחק זה
בחבורת מס' 2 של

עלילות רפי צור!

סידרת "עלילות רפי צור",

פרת לך על מבצעים מרתקים בכל
פי הספורט המוכרים לך היטב
אינם מוכרים לך כלל!

רפי צור הוא הספורטאי המעולה,
שוי ללא-חת, שקם להיאבק על ה-
ס הגדול ביותר שהובטח איפעם
היגייספורט והוא נלחם לא רק
ריבים ספורטיביים, אלא גם בכו-
ת אפלים המעוניינים להכשילו וכל
מצעים כשרים בעיניהם!

חבורת "רפי צור" מופיעות
בכל יום רביעי. המחיר 25 אג.

במדינה

מסחר

מס-זוב

כעשרים שנה שימש יצחק ליפשיץ (60)
כשוחט בבית-המטבחים בחדרה. בתוקף תפ-
קידו, נטל לעצמו, לצורכי ביתו, כאילו ה-
דבר מגיע לו, חלק מן הבשר השחוט. משך
הזמן הפך ההרגל לטבע. בשנים האחרונות
אף קבע השוחט עטור-הזקן השחור מי-
סה: הוא לקח לעצמו נתחי-בשר שמנים,
חצי קילו בשר אדום, 250 גרם כבד ועוד.
כמו כן קבע בפסקנות: הזנב שייך לו ורק
לו.

קצבי חדרה, שבאו במיוחד לאזור התע-
שייתי של העיר, שילמו 10 לירות עבור
שחיטת כל בהמה לבית-המטבחים, השלימו
עם הגזירה כאילו מהשמים. הם פשוט לא
נתנו לעצמם דין וחשבון כלשהו על המצב
האמיתי.

בבית המטבחים של חדרה שוחטים, מדי
יום שני בשבוע, 20 בהמות בממוצע. מס-
הזנב ויתר החלקים שלפשיץ גבה נאמדים
ב-10 לירות לבהמה. הקצבים מימנו, איפוא,
את השוחט הזריו בשיעור של 250 לירות
לשבוע.

פרט זה לא היה מגדש את הסאה, אלמ-
לא עובדה קטנה נוספת: בעוד ליפשיץ נהג,
בתחילה, להעמיס את הבשר על עגלה,
להביאו לביתו כדי להשתמש בו לצורכי-
ביתו, החל לאחרונה, עם עליית תפוקת בית-
המטבחים, למכור את עודפי הבשר הגדולים
שצבר — לקצבים עצמם. בעלי האסילונים
נאלצו לקנות מידי, פעם שנייה, חלק מן
הבשר שקנו קודם לכן בעצמם — רק
משום שהביאוהו לשחיטה כחוק.

מוהדות במקום זנב. גם עתה שתקו
עדיין הקצבים עד שלפשיץ נסע לפניו של-
שה חודשים לארצות-הברית — אולי למסע-
השתלמות. כפי שטען, בעלי-האסילונים נשמו
לרחחה. המוצעה הדתית העמידה שוחט אחר
— אשר לא ידע את הדרך הקצרה לרחחים
קלים.

ביום שני, לפני שלושה שבועות חזר ליפ-
שיץ לעבודתו. מיד תבע את נחלתו הפאר-
דלית בחזרה. עתה התקוממו הקצבים. הם
דרשו כי יפסיק ליפשיץ מכונס-החוק: "לא
רוצים לא צריך! אפסית להיות שוחט.
אני לא מתקיים מ-380 לירות שהעיריה
משלמת!"

פרץ ריב סוער. הקצבים לא רצו להחזיר
לרפת את הבהמות אשר הביאו עימם. ה-
דבר היה כרוך בהוצאות גדולות. לבסוף
הסכים ליפשיץ לפשרה: הוא הודיע שיחזר,
מתה, על הזנב, יטול רק את יתר החלקים
היקרים יותר.

יצחק ליפשיץ יכול היה להתנחם בנקל על
אכזר הנובות. לא זו בלבד שהוא עוסק,
בצד מלאכתו כשוחט, בהכנסת ילדי-הסביבה
בבריתו של אברהם אבינו; אלא שכיושב-
ראש החברה הקדישא המקומית, תפקיד-כבוד
אשר מילא שנים רבות ללא תמורה, החל
דורש עתה משכורת של 200 לירות לחודש.
מבוקשו ניתן לו גם הפעם.

כך יצאו כל הצדדים מרוצים: הקצבים,
שהצילו, לפחות, את הזנב; אבות הילדים,
הזוכים לטיפול נאמן בכניהם, כדת משה
וישראל; והממים החורתיים, היכולים להיות
סמוכים כי איש זריו ויעיל מסלל בהם כי
אמונה.

עיתונות

צחוק אחרון

לפני כמה שבועות נכנס למשרדו של ה-
פירסומאי דויד בלקין השחקן האידי שמואל
דויגן, ביקשו להכניס למודעות להקתו
אחד מפסוקי זאב זיבוטנסקי: "כוחו של
עם בצחוקו!"

בלקין, המטפל בכמה מענייניו המיקצו-
עיים של דויגן, הסכים ברצון. מאז הת-
פרסמו מודעות הלהקה כשהמיתכסם בא
בתחתיתו.

לפני שבועיים פורסמה אותה מודעה אף
באנגלית, בימון ג'רוולס פוסט. אלא ש-
עורכי מדור-המודעות של הפוסט, כדרכם
של עורכי החדשות בימון מפא"י זה,
אינם מקפידים ביותר על הדיוק: בתחתית
המודעה, באותיות מאירות עיניים, צויין:
"בנתניה... קולנוע שרון, הצגה אחרונה
של כוחו של עם בצחוקו — מאת ז. זיבור-
טינסקי!"

גיתך השבוע בלקין: "עתה יוכלו יורשיו
של הסופר והמדינאי הדגול לתבוע דמי-
סופרים עבור מחזה שלא נכתב מעולם!"

ילדי הפליטים: מחיידקי שנאה לבני-ברית?

הפרופסור הקטן, גורגיו להפירה, ביקר לפני כמה שנים בירדן ודיבר עם המלך
חוסין. תוך כדי שיחה, הציע הפרופסור פתרון מסוים לבעיית-הפליטים. היה נדמה
לו כי פתרון זה יתקבל בברכה בישראל.

להפתעתו הגמורה, השיב לו המלך הצעיר ללא היסוס: "אני מקבל פתרון זה!"
הפרופסור, ששיא חלומותיו הוא להביא שלום למרחב, היה מאושר. מבלי להפסיד אף
לא רגע, מיהר אל שער מנדלבאום, עבר את הגבול לישראל. בפגישות דחופות בישר את
הבשורה המשמחת לדויד בן-גוריון ולגולדה מאיר.

שם חיכתה לו ההפתעה השנייה. גם בן-גוריון וגם גולדה דחו את הפתרון בשאט-נפש.
פרשה זו, אחד מיני מאות נסיונות ספונטאניים של חסידי-אומות-העולם להשכין שלום
בין ישראל לבין מדינות-ערב, מסבירה מדוע מתנגדת ישראל בחריפות כה רבה לעצם הרעיון
של תיחך. אין כמעט מדינאי ירדני או ניסראלי — מנהרו ועד טיטו, מאנקרומה ועד
או גו — שלא רמז בזמן מן הזמנים שהוא מוכן לשמש כמתווך, אם מתוך אידיאליזם ואם
מתוך תקווה שתפקיד זה יעניק לו פרסטיג' בינלאומית. כולם נתקלו בישראל בקיר אטום.
מדוע? מפני שממשלת ישראל מבינה שכל מתווך יגיע במהרה להצעת אותו פתרון של
בעיית-הפליטים. בעיני כל האוישים הניסראליים, פשוט אין פתרון אחר. ומאחר שממשלת
ישראל הנוכחית החליטה מראש שלא תקבל לעולם פתרון זה, הגיעה לכלל מסקנה שמוטב
לה לדחות מראש כל הצעה של תיחך.

החוליה האחרונה בשרשרת זו הושלמה לפני כמה שבועות. בשעת ביקורו באו"ם, מסר
המלך חוסין הודעה שהיתה מתפכנת ממש לגבי שלט ערבי. הוא הצהיר בפומבי שיסכים
לתיחך האו"ם בין ירדן וישראל.

עתונאי העולם היו בטוחים שישראל תקפוץ על מציתה זו, תתחול בכך מהפכה בכל
מערכת היחסים במרחב. אך כאשר מיהרו אל שרת-התחן הישראלית, ששהתה אף היא
במרכז האו"ם, הודיעה להם זו: ישראל לא תסכים לשום תיחך, אף לא של האו"ם. כדי
שלא יהיה כל מקום לאי-הבנה, חזרה על הצהרה זו מיד עם שובה לארץ. וכדי לתת לכך
את התוקף המכסימאלי, הצהיר ראש ממשלת ישראל עצמו את אותה ההצהרה לפני שלושה
שבועות, במסיבת עורכי היוםנים.

מה גרם לעמדה מוזהר זו מצד ממשלה, המכריזה השכם והערב על רצונה העז

זאת

אורי אבנרי

(והמופשט) בשלום עם הערבים? סיבתה אחת ויחידה: הידיעה כי תיחך האו"ם יעלה
בהכרח את אותה הצעה לפתרון בעיית-הפליטים.

★ ★ ★

שישה כלדיהברז

פני שנעשה זאת, מוטב שנאמץ לעצמנו כמה אמות-מידה שיאפשרו לנו לבחון
כל פתרון.

עצם העובדה שפתרון מסוים מקובל על כל גדולי העולם, שהוא חוזר ועולה בכל שיחה
רצינית עם גורמי-תחן, עדיין אינו נימוק מספיק לקבלתו. אם הוא נוגד אינטרסים חיו-
ניים של ישראל, אם יש בו כדי לחתור תחת קיומנו הלאומי, נפסול אותו. אמות-המידה
שלנו חייבות להיות ישראליות, תואמות את צורכי המדינה ואת שאיפתנו הלאומית.
מהן, אם כן, התכונות החיוניות לכל פתרון שיתקבל על דעתנו? הייתי מגדיר אותן
כלהלך, בשישה כללי-ברזל:

- ראשית, ומעל-לכל: הוא צריך להבטיח את בטחונה של מדינת ישראל העצמאית
והריבונית. פתרון שאינו עונה על צורך מוחלט זה, פסול מלכתחילה. פתרון הצופן בחובו
סכנות חמורות יותר מן הסכנות אותן הוא בא לחסל, אינו יכול להתקבל על דעת איש.
- שנית, הוא צריך לכלול ערבויות בטחוניות בכל שלב ושלב של ביצוע. במילים
אחרות: לא נוכל להסכים לפתרון שאמנם מבטיח שיפור מצב בתום ביצועו, אך מעורר
סכנות חמורות תוך כדי ביצועו. כל שלב הייב לשאת בחובו ערבויות לבטחון המדינה.
- שלישית, הוא חייב להיות מעשי ובר-ביצוע. פתרון הנובע רק מרצונם הטוב של
מזיעיו, או מהשקפת-עולמות האידאליסטית, סופו ששכרו יצא בהפסדו. כל פתרון חייב
להיות ניתן להגשמה מעשית, במיבחן המציאות המדינית והחברתית הנתונה.
- רביעית, הוא צריך להביא לחיסולה המוחלט של בעיית-הפליטים. אין סעם לגשת
לפתרונות חלקיים, שאחרי ביצועם ישאר המצב בעיקרו כמו שהיה קודם.
- חמישית, הוא צריך לשמש צעד לקראת הסדר כולל במרחב. גם זאת לא צריכה
להיות משאלה חסודה. עצם הפתרון חייב להתבצע בדרך שתביא אוטומטית לשיפור מהפכני
של היחסים בין ישראל והערבים.

שישית: הוא צריך מטבעו לאפשר לאו"ם ולמעצמות הגדולות לתת יד לביצועו ולמימונו.
ישנן הצעות רבות לפתרון, החסרות תכונות אלה. ממשלת ישראל מציעה מדי פעם
לשלם לפליטים פיצויים מלאים, בתנאי שכולם יתיישבו בארצות מושבם. הצעה זו מפירה
את הכלל השלישי שמנינו: היא פשוט אינה בתי-ביצוע. שום ערבי אינו מסכים — ולא
יסיים לעולם — לפתרון זה.

לעומת זאת תובעים מנהיגים ערבים קיצוניים מדי פעם לפתוח מיד את הגבולות ולתת
לכל ערבי לחזור לביתו ולשדהו. הצעה זו מפירה את הכלל הראשון והשלישי: היא מער-
צרת את בטחון המדינה, והיא אינה בתי-ביצוע. רוב הבתים האלה נהרסו מומן.

★ ★ ★

ההצעה האחת לפתרון

האם קיים פתרון המצטיין בכל התכונות שפרטנו? לדעתי, ישנו כזה. זה אותו
פתרון שהובא עליידי גורגיו להפירה לישראל, הפתרון החוזר כמעט בכל שיחה עם
מדינאים זרים, הפתרון שעמד לנגד עיני דאג האמרשילי, כאשר ניסח את הדו"ח המפורסם
שלו (שסולף ללא הכר עליידי כל הצדדים), הפתרון שהמלך חוסין וגמאל עבד אל-נאצר
הסכימו לו בשיחות פרטיות, הפתרון שאני עצמי הרציתי עליו באונוני נציג ארגון הפליטים
הערבים וכל המדינאים הערביים שהיתה לי הזדמנות לשוחח עמם.

מאמר שלישי בסידרה: כיצד אפשר להכניס את אויבי ישראל למבוי סתום?

היוזם הוא המניח!

במעמד חגיגי וללא דליפה מוקדמת. אני יכול לתאר לעצמי, למשל, הודעה של ראש ממשלת ישראל (יהיה או אשר יהיה) מעל דוכן הנואמים של עצרת-א"ם, או הכרזה של נשיא מדינת ישראל במעמד חגיגי, שיתקן לצורך זה במיוחד — אולי ישיבה חגיגית של הכנסת, בנוכחות הסגל הדיפלומטי.

בהכרזה זו לא תכיר ישראל באשמה בלעדית ליצירת בעיית-הפליטים. היא תכריז על נכונותה לשאת בחלק מן האחריות המוסרית לטרagedיה שנוצרה באשמת הנסיבות. היא תציע לשכות את העבר, ולגשת במאמצים משותפים לבניין עתיד טוב יותר. היא לא תציע שום הצעה — היא פשוט תפרט את המדיניות החדשה של ישראל.

אחרי פירוס מדיניות זו, ברוח העקרונות ה"ג"ל, היא תפנה לציבור הפליטים להקים נציגות עצמאית ומוסמכת, שתבוא במגע עם ממשלת ישראל, כדי לגשת עמה לביצוע מידי. פניה זו תעמיד את הממשלות הערביות בפני ברירה ברורה וחותרת. פליטי-ערב חיים כולם במדינות ערביות אחרות. אין הם יכולים להקים נציגות עצמאית ולבוא במגע עם נציגי ישראל — מבלי שהממשלות של ארצות מושבם יסכימו לכך. כל שליט ערבי יצטרך להחליט: לתת לפליטים בארצו להתארגן, לבוא במגע רשמי עם ממשלת ישראל — או לא.

★ ★ ★

על קרני הדיקמה

כך יוצרת ישראל בפעם הראשונה מצב שהוגדר על ידי אבות האינטראקציה כאידיאלי. היא "תושיב את היריב על קרני דילמה". במלים אחרות: היא תעמיד את שליטי-ערב בפני ברירה בין שתי אפשרויות, אשר כל אחת מהן תהיה לטובת ישראל. יש אנשים בממשלת ישראל הסבורים כי שליטי-ערב לא ירשו לפליטים בארצותיהם להתארגן ולבוא במגע עם ישראל. אם כן, מה הפסידה ישראל?

לא במקרה דוגלים כמעט כל האנשים האלה בפתרון זה. ולא במקרה מתאים פתרון זה לששת כללי-הברזל שמנינו. כי כללים אלה ברורים לכל מדינאי ברדעת. אפשר להתעלם מהם בנאום דמגוגי. אך אי-אפשר להתעלם מהם בשיחה רצינית. בדיון של ממש, הברירה היחידה היא: פתרון זה, או שום פתרון לא.

מהו פתרון זה? בישראל הוא נוסח בצורה המפורטת והמחושבת ביותר בסעיף 19 של המהדורה השניה של המינשר העברי. לפני שאחזור עליו, ברצוני להפנות עוד בקשה אחת לקורא: קרא את הדברים בסבלנות. אנו דנים בבקשה גורלית, המעוררת בלב כולנו רגשות חזקים, ואשר כמעט לכל אחד מאתנו יש דעה נוקשה עליה.

על כן ברור כי הפתרון שאני ניגש עתה לפרט ולנתח ייראה לרבים ברגע הראשון כחלום-בלהות או כאוטופיה גמורה. ייתכן שלא יראה כך בעיניכם אחרי שנגתח בקור-רוח כל פרט מפרטיו. בקשתי היא שהקורא ידחה את פסקדינו עד לסיום סידרה זו — ישיבתיים ישתף עמי פעולה בנסיון כן לברר את הדברים ברצינות, באומץ לב ובאור-רוח.

ההצעה אומרת כי ממשלת ישראל:

- תכיר עקרונות בזכות כל פליט לחזור למדינת-ישראל.
- תיתן לכל פליט את הבחירה החופשית בין שיבה למדינת ישראל לבין קבלת פיצויים.
- תציע לציבור הפליטים לבחור בנציגות עצמאית שתשתתף, יחד עם נציגי המדינה, במוסד לבירור רצונו של כל פליט ולאומות תביעותיו.
- תחזיר את כל הבוחרים-בשיבה בעשר מיכסות שנתיות. תור החוזרים ייקבע על-ידי המדינה, תוך התחשבות בגורמים הכלכליים והבטחוניים.
- תקלוט את החוזרים בהתאם למתכונת הנהוגה לגבי העולים היהודיים.

בק ניסה לצייר את התגובה הראשונה של הנציגים הערביים המופתעים והנוכחים, בשומעם את נאוםו של ראש ממשלת ישראל מעל דוכן הנואמים של עצרת-א"ם, בו הודיע כי ממשלת ישראל החליטה לגשת מייד, באורח חד-צדדי, לפתרון בעיית-הפליטים.

במקרה זה יחול שינוי מכריע באחירת המרחב. מדינת-ישראל תחזור השכם והערב באוזני פליטי-ערב — בראדי, בכרוזים ובכל דרך אחת — על כמה סיסמות פשוטות ביותר: אתם יכולים להתחיל בחיים חדשים! אתם יכולים לצאת מתהום ההתנוונות! עבודה ובית מחכים לכם! סבלותיכם יכולים להיגמר בין לילה! רק הממשלות שלכם חוסמות בפניכם את הדרך לחרות ולאושר!

תחת להיות מיליון חיידקי-שינאה נגד ישראל, יהפכו הפליטים למיליון בני-ברית. התמרמרותם תחת להיות מופנית נגד ישראל, תופנה עתה נגד ממשלותיהם.

וכל זה — מבלי להקריב מאומה. לפני שיחזור אף פליט אחד. לפני שראשון הפליטים יקבל פיצויים. האם אפשר להשיג ניצחון כה מכריע במלחמה הנפשית במחיר זול יותר? כשלעצמי, אני מאמין כי אכן יתגלגלו הדברים כך. ממשלות ערב יצטרכו לשתף פעולה עם ישראל. גם לולא האמנתי בהבטחות שניתנו ברוח זו על ידי המלך חוסיין וגמאל עבד אלנאצר, בשיחות פרטיות עם אישים ישראליים, לא הייתי מפקפק בכך. כי ההגיון הפנימי של הדברים יכריח אותם. הם לא יוכלו לעמוד מול הלחץ המקובץ של מיליון פליטים — לחץ שהם עצמם שקדו כה רבות לספח.

לא תהיה זאת, בתחילה, הסכמה רשמית. שום נציג רשמי של רע"ם או ירדן לא יבוא במגע עם ישראל. אולם יינתן היתר אילם לפליטים להקים את הנציגות שתקיים מגע זה. זו הפעם הראשונה מאז 1948 יוצר מגע רשמי, גלוי וקבוע, בין ישראל והערבים.

ואת תהיה המהפכה הראשונה — מהפכה שלא תהיה תלויה באיש, שתנבע באופן אוטומטי מהיוזמה הנועזת של ישראל. ואולי עובדה זו עצמה תהווה את המהפכה העיקרית: בפעם הראשונה יגיבו ממשלות ערב על יוזמה מדינית של ישראל, אחרי שישאל הגיבה שנים כה רבות על המדיניות היוזמה של הערבים.

היוזמה תעבור לצד ישראל — וזאת תהיה העובדה מכרעת.

(הכתבה הבאה בסידרה: "כך תבוצע התוכנית")

הרגע הדרמאטי כפי שהצטייר בעיני הצייר הישראלי שמואל בק, בציור שפורסם לפני שש שנים (העולם הזה 877) בצדו של מאמר בשם "מיבצע ישמעאל", שניסה לתאר את פתרון בעיית הפליטים. שמואל

● תשלם פיצויים אישיים תמורת הרכוש, אבדן הפרנסה ושאר הזכויות של הפליטים, אשר יוותרו לצמיתות על זכותם לחזור לישראל.

● תכרות הסכמים אשר יאפשרו לחקלאים בצד אחד של הגבול לעבד את אדמותיהם הנמצאות בעברו השני.

● תממן את קליטת החוזרים ואת פיצויי הבלתי-חוזרים בעזרת כספים בינלאומיים, שגויסו בצורת מענקים ומיליוני-לזמן-ארוך.

מדינת ישראל תיגש לביצוע תוכנית זו לאלתר, באורח חד-צדדי ובלתי-תלוי בהסדר כולל או בהסדר-שלום עם מדינות-ערב.

★ ★ ★

מעמד חגיגי ודרמאטי

בפרט אחד שונה ניסוח זה מההצעות מקבילות שהושמעו בעולם מפי מדינאים זרים. פרט זה מוצע במילה "חד-צדדי" אשר בסעיף האחרון.

כדי שהצעה זו תישא לא רק פרי מעשי, אלא גם פרי נפשי, חייבת היוזמה לבוא באופן בלעדי מצד מדינת-ישראל. הרושם כלפי העולם וכלפי הפליטים עצמם צריך להיות שמדינת-ישראל הריבונית מציעה באופן ספונטאני, מרצונה החופשי לגמרי, תרומה מכרעת לחיסול הטרagedיה שנוצרה בעיקבות מלחמת-העצמאות.

אם תישמע ההצעה בפעם הראשונה מפי מדינאי זר — למשל, מזכיר הא"ם או שר החוץ האמריקאי — יתקבל רושם שונה לגמרי. הערבים יאמינו כי ישראל נכנעת ללחץ המופעל עליה מבחוץ. ממילא יתעורר הרצון הטבעי להביא להפעלת לחץ חזק עוד יותר, לשם השגת פתרון יומר קיצוני. ישראל תאבד את אוצר הרצון-הטוב שיחצר אוטומטית כאשר תבוא הצעה זו מצד ישראל עצמה, כמתחה עצמאי וריבוני.

על כן היה רצוי כי ההכרזה הישראלית תפורסם בבוא היום באופן דרמאטי ביותר,

בדרך לגן-עדן

חזוה המדינה, הר"ר בנימין זאב הרצל, כמעט ונזרק השבוע מהקונגרס הציוני הכ"ה, המתכנס בימים אלה בירושלים. לקראת טקס פתיחת הקונגרס הכינו המארגנים צילום קיר ענקי של הרצל, בגובה של המישה מטרים, שהיה צריך לפאר את במת בנייני האימה, כאשר העמידו את הצילום על הבמה, הסתבר שהצילום תפס את מקומם של כמה עשרות נכבדים ועם קנים ציונים, שמקומותיהם נקבעו מראש במקום זה. המארגנים התכנסו מיד לדיון כדי להחליט מי עדיף על מי — הרצל או העסקנים הציונים. כמו בקונגרסים שבהם השתתף בחייו, וזה גם הפעם הרצל ברוב קולות, נשאר על הבמה. . . בהצגת הבכור רה החגיגית של הסרט ברחוק, חילק הרצל או המזמין את המקומות בצורה כזו שמנהל משרד הבטחון, שמעון פרס, והרמטכ"ל היוצא, רבאלוף חיים לסקוב, ישבו זה מאחורי זה. משך כל ההצגה וההפסקה לא החליפו השניים אפילו מילה אחת. . . חוסר ידיעתו של שר החינוך, אבא אבן, על מה שקרה בשטחים שונים בישראל בתקופה שקדמה למינויו כשר, הביא אותו השבוע להטחת עלבון פומבי צורב לנשיא המדינה, יצחק בן-צבי. בעת שהירצה השבוע בפני חטיבת המורים התיכוניים של הסתדרות המורים, תקף אבן בלעג את בולמוס חידוני התניף. כדי להמחיש בפני המורים את אפסותם של חידונים אלה, הוזכר כידוע בתמיכתו ה' נלהבת של ראש הממשלה, קרא השר בפני המורים: "שאלה טיפסית באופן מיוחד: כמה פעמים מופיעה מם סופית באמצע מלה בספר התנ"ך?" שר החינוך לא ידע כי השאלה הנדונה הוצעה על-ידי נשיא המדינה למארגני החידון. . . אחרי ש' התברר בחזרת הפנים של הכנסת כי הדברים הצליחו, בעזרת נציגי מפלגות ה' שמאל, להביא לדחיית הבחירות לרבנות הראשית, אמר ח"כ חרות, הר"ר שמעון יוניצ'מן לח"כ מקי, משה סנה, לח"כ מפ"ם, יעקוב ריפתי, ולח"כ אחדות העבודה, ישראל ברייהודה: "אחרי זה אתם כבר תיכנסו לגן-עדן, אם תרצו ככה ואם לא". . . ח"כ מפ"ם, משה שרת, הצדיק בפעם נוספת את נוכחותו בכנסת. היה זה בעת נאום של ח"כ פאג'י, שלמה לוריא. שעה שלוריא הכריז ב' כנסת: "מה ערך לדגל המתנופף מעל ל' אוניתנו... קפץ שרת, המקפיד על שתי קה בכנסת בקראת'ביניים חריפה: "רצית ודאי לומר המתנוסס! . . . ח"כית אחרת עסקה השבוע בבעיה נכבדה יותר. חנה למדון המפא"ית טרחה לבדוק במיוחד בי איזה זכות מקבלים החוננים שכר עבור תפילתם בבית הכנסת. לבסוף גם מצאה תשובה שהייתה את דעתה. לדבריה אמר לה רב אחד: "החזון מקבל שכר לא בשביל ש' הוא מתפלל בשבת אלא בשביל זה שהוא לומד כל השבוע".

בדרך לאפריקה

בשעה שהאם, מנהלת משכית רות דיין, שהתה בלאמברני אשר כמדינת גאבון ה' אפריקאית, בבית'החולים הנודע של אל' ברט שוויצ'ר, קדוש הנינגל, היתה ה' בת, יעל דיין, שקועה בבעיות כלכליות הקשורות גם הן ביכשת השחורה. יעל בילתה את החדשים האחרונים באפריקה המערבית, כשלב ראשון לכתיבת ספר על הנוער בארצות שונות. אולם לפתע הלטה יעל במחלה טרופית, שלא זוהתה עדיין, ואשר גרמה לה להתקפות חום. הרופא אסר עליה להמשיך בנסיעות לשאר ארצות אפריקה והמחוז הרחוק — דבר ששם קץ לתוכניתה לכתוב את הספר, בינתיים כבר קיבלה יעל על השבון הספר, שבכתיבתו טרם התחילה, מפרעות ניכרות — אותן נאלצה להחזיר להוצאת הספרים הבריטית. עתה, בחזרה לישראל, היא נקלעה למצוקה כלכלית מסוימת — עד להופעת ספרה הבא, קנא בנפחדים, בסוף ינואר. הפיתרון יעל תעסוק עד אז בענייני משפחה, תנאם למען המגבית היהודית המאוחדת בארצות הברית. . . סיפור נוסף ממה שקרה ל' דן בראמון בשבועיים שנמשך ביקורו בברית המועצות: יום אחד הוא נכנס ל' מלון ולפתע הוא שומע קולות רמים, ברר סית, בוקעים מן הארון. ידיעתו המר' עשת בשפה איפשרה לו להבין משפטים כמו: "צריך להוציא מחר להורג את...". או "צריך לאסור היום את...". שהחל דן לבדוק את מקור הקולות, התברר לו כי מרכיבי מכשירי ההאזנה בחדר התבלבלו.

ריקה וטרוחיו
ידידות מרחבת

הם הרכיבו בחדר את הרמקול ואילו את המיקרופון חיברו לתחת העיקוב. . . למחרת היום בו נולדה נכדתו של מנהל בית'החרושת לודיה, זאב רייבנבך, ביקר רייבנבך בבית ההורים המאושרים, קיבל התקפת'לב ומת משבץ. למחרת, פורסמו ביומן הארץ שתי מודעות. האחת, בעמוד הראשון, הודיעה על פטירתו. ואילו בעמוד האחרון של אותו עתון פורסמה מודעת ברכה לרגל הולדת נכדתו. . . שימחה מלאה שררה, לעומת זאת, במעונו של רפי נלסון, שאשתו, הרקדנית, לאה לוי, ילדה לו בן זכר. . . זה מוזר במקצת, אבל גם שוטרי המטה הארצי של משטרת ישראל היו עסוקים השבוע בבעיות'לדה. גרם לכך הריגתו של סמלת משטרה היפהפיה, צ'פר רה חזן, מזכירת המחלקה ליחסי ציבור של המשטרה. צפורה, המתעניינת מאוד בשית הלילה ללא פחד, ביקשה מאנשי המשטרה הנדיבים לגייס למענה כל חומר אפשרי הודן בשיתה זו.

★ ★ ★

בדרך לאפריקה

ריקה זראי, הזמרת הישראלית השרה בפאריס, זוכה לאחרונה להצלחה מרח' בית. בד בבד עם הופעתה במיוסכול בו' בינו, שם היא קוצרת מחיאות כפיים רבות, ממשיכה ריקה לתופיע מדי ערב בחצות ב' מועדון'הלילה הפאריסאי המפורסם קרלוס. מועדון זה, שעם היותו מקום מפגש לחב' רה הלסבית של פאריס, נמנה על המכובדים שבמועדוני'הלילה של בירת צרפת, מושך אליו את מיטב החברה הגבוהה העולמית, המבקרת בעיר האורות. לאחרונה ביקרה במועדון אישיות רומ'מעלה מלבנון. ה' איש מחא לריקה כף. בתום הופעתה הזמין אותה לאכול חומס בדירתו, אולם התחנן שלא תפרסם את שמו, כיון שהפרסום עתיד לגרום לו צרות במולדתו. אחרי ביקר במועדון אחיו של חופיין, מלך ירדן.

פסוק השבוע

- המשורר בנימין זאב, על יחסם השלילי של חברי מפא"י לגבי נימת דבריו של פנחס לבון — בעוד שקודם לכן חיבו נימה דומה בדבריו, כלפי מפל' גות אחרות: "זוהי פנחסנות כפולה!"
- דן בראמון: "יש לנו כל כך הרבה רעש בארץ! המכוניות עושות רעש, האנשים רועשים — בשביל מה אנחנו צריכים פצצת אטום?!"
- הר"ר ישראל שייב, בכותרת לרשימה על סערת פצצת האטום הישראלי: "הגויים אוהבים רק יהודי טכסטיל."
- השחקן שמעון ישראלי: "פרשת לבון, כפי שהיא משתקפת בעיתונות הישראלית, הוכיחה שהעתונות סובלת מהסתייגות עורכים."
- דן ביתן, יושב'ראש התאחדות הסטודנטים באוניברסיטה העברית: "הסטודנטים אינם מוסמכים להביע דעה פוליטית בענין המלחמה באלג'יריה, שעה שהם אינם אחראים למעשיה של צרפת."
- הר"ר רוברט סרוואציוס, סניגורו של אדולף אייכמן, על משפחת לקוחו: "זאת הייתה משפחה ארית טיפוסית. האשה ירבה ליד האח והבעל עסק בהשמדת יהודים."
- רוברט סרוואציוס: "אייכמן טוען שלא הוא האיש שנתן את ההוראה."

סיפורי'ברדים

בבת'ים, תבע אזרח ישראלי שניים מ' שכניו לשיכון לידן, בהאשמת החרדת זרם אטומי לגופו וגרימת'נזק רוחני כי תוצאה מכך.

עץ החיים היא

במוסקבה, יצאו עתוני ברית'המועצות במסע'צלב למען השימוש בעצי'אשוח העשויים פלסטיק, לחגיגות חג'המולד, הצ' הירו כי בקרוב לא תורשה עוד מכירתם של אילנות חיים למטרה זו.

מה'מלכת היופי

בתי'אביב, הודיעה אגודת עז'זה, ה' עוסקת בגידול עזים, על תחרות תצלור'מים לבחירת מלכת העזים הפוטוגנית ב' יותר.

גזירה שווח

בבאר'שבע, שעה שתושב נשאל ב' בית'המשפט מה יש לו להגיד לזכותו, לאחר שהורשע בירייה בשכניו, בעת סכסוך מגורים, טען הנידון כי ראה לא פעם כיצד יורים בכלבים משוטטים בשיכון, חשב ש' מותר לו להשתמש בנשק גם כדי להפחיד בני'אדם.

בימים טרופים אלה

בירושלים, פתח בנו בן החמש של עסקן מפלגת מסויים, למבוכת הוריו, את מסיבת יום'הולדתו במלים: "חברים, בפעם הראשונה מזה אלפיים שנה אני הזמנתי אתכם למסיבה."

הצדקה מתחילה בבית

בליזורפוס, בריטניה, מסרה ג'נס ליי' בר את בגדיה הישנים לקרן נשים, למכירת צדקה, שבה הביתה, גילתה כי פורצים גנבו את כל שמלותיה החדשות, נאלצה לרכוש את חפציה הישנים במכירה.

באה מנוחה ליגע

בבאר'שבע, שעה שגורש על-ידי ה' צ'ריה לשלם מסים, פנה תושב צעיר לאבות העיר במכתב, בו הוא מסביר כי "לאחר שמילאתי את חובתי למען המולדת וילדתי בן שלישי, הריני מבקש אורכה כדי לנוח בסרם אוסקי מאמץ ציבורי."

הגוי שלא מניחים לו לבקר בכנסיה ותיאור מפורט של הצגת מחתרת

חמשת הנימורים של המחזה: הכרוב, שני מלאכי החצוצרה, הגברת הנאה והערכי בעל העריסה

הכרוב טיפס לאיטו, כי כתונת הלילה הארוכה שלו נתפסה בשלבי הסולם. כשהכרוב כבר הגיע סוף־סוף לגג, אחרי מאמצים קשים, פרש את שתי ידיו לצדדים וקול קרא: "והנה מלאך אדוני ניצב עליהם וכבוד אדוני הופיע עליהם מסביב ויראו יראה גדולה."

הקריאה גרמה לחזרתם של שני המלאכים מהמערך כה הראשונה לגג והפעם בלי חצוצרות. הם ניצבו משני עבריו של הכרוב הקטן, שהתעייף כבר מלהחזיק זיק את ידיו הענוגות באחרי, ובמקום זה התחיל לגרד במצחו. תוך כדי כך עלתה על הבמה נערה יפה, לבושה בלבן עם מטפחת ציבעונית על כתפיה, וערכי שנשא בידי עריסת תינוק.

אחרי שחיכו כמה רגעים עד שהקריין גמר לצטט פסוקים נוספים מלוקס, מתי וישעיהו, באו שלושת הרועים הראשונים והשתחו לחנוכה לפני העריסה. אחרי שגמרו, באו שלושה מלכים בשכמיות ציבעוניות וכתרים על הראש והגישו לעריסה מתנות.

עם המתנה של המלך השלישי נגמר המחזה והקהל מחא כף. עם תום ההצגה עלו שני בפטיסטים על הבמה ובעברית צהלה, עם טיפ טיפה של מיבטא אמריקאי, בישרו לקהל שבגלל עורך המבקרים ודרישה נמרצת של הקהל, תיערך הצגה שנייה. בינתיים הוזמנו כולנו לגשת למיוזון להחיות את נפשנו.

כשהסתובבתי במיוזון להחיות את נפשי, שמעתי גברת אחת ששאלה את חברתה: "הגידו, עץ האשוח הזה, מאיפה לקחו אותו הנוצרים? מארץ־ישראל? אז למה אין אצלנו אשוחים?" ענתה לה: "בזמן שישו היה חי, היו המון אשוחים בארץ, אבל מאז שהיהודים יצאו לגלות לא היה מי שישקה את השתילים וכל העצים נבלו."

כה אמר טוסבראהינדי

כדי שהצדיק ישאר טהור, ונקי מכל רבב, צריך לכבס אותו שלוש פעמים בשבוע במים רותחים.

"זה אשוח זה? הרי זה ברוש פשוט!"
"שמע, אמר לי איש־שיחי, 'אני לא יודע מי אתה, אבל בבקשה ממך: אל תבוא ללמד אותי מה זה אשוח!'"
האורות כבו וחושך השתרר באולם. מקהלת בנות עלתה על הבמה. כשכל אחת מהן עוסה גלימה כחולה ועל כתפיה מונח צעיף לבן. המקהלה נתנה קולה בצרור שירי חג המולד:

חג מולד לבן,
מכסה את האולמות.
אוי עץ אשוח!
זה הלילה לפני חג המולד
ילדה העלמה מרי האדיבה את ילדה.
יש שיר באוויר.
אוי לילה קדוש!

אחרי שגמרה המקהלה לשיר, התחילו שני מלאכים עם חצוצרות קרטון לטפס בסולם.

כיוון שלא ראינו מלאך מימכם, לא יזיק לכם לדעת כיצד הוא נראה. כי כל הזמן שאנו חיים בארץ הקודש אי אפשר לדעת אם לא נזדקק לו אי פעם.
המלאך שעלה על הגג, בטפסו על סולם של עץ, לבש כתונת לילה לבנה מכופתרת בצוואר. הכתונת היתה ארוכה והשתלשלה עד כפות הרגליים. למלאך היו פני נערה צעירה בתסרוקת פוני, בלי שביל באמצע. על השיער השחור של הפוני רבץ זר קטן שהבריק באפלה. בגבו של המלאך דבק זוג כנפיים שקופות ככנפי פרפר, עשויות מלמלה דקה.

שני המלאכים טיפסו על הגג כדי לבשר שתי בשורות: אחת על פקודה מיוחדת של הקיסר אוגוסטוס, שצוה לערוך מיפקד אוכלוסין והשנייה, שכאשר הגיע יוסף ומשפחתו לתחנת המיפקד בבית־לחם ילדה אשתו בן. כיון שכל בתי המלון היו תפוסים, השכיבה אותו באבוס.

אחרי כמה רגעי דומיה, התחיל כרוב קטן וחמוד, שהיה לבוש כתונת לילה לבנה וארוכה לטפס בסולם, כדי להגיע לגג, שלפני כמה רגעים ירדו המלאכים ממנו.

חג המולד בחוצלארץ הוא חג של גויים. כאן, בארץ ישראל, זהו חג של יהודים. כיום הזה קמים היהודים ונוסעים לנצרת, יפו, חיפה או סתם לאיזו כנסיה, כדי להאזין אל הרינה ואל התפילה. קורה לפעמים שגם לאיזה נוצרי מתחשק לבוא ולראות כיצד נדחקים היהודים לכנסיה שלו, אבל מאורחים לא קרואים כאלה מתפטרים מהר. תופסים אחד כזה בצווארון ומסלקים אותו החוצה, ושם בחוק, אומרים לו באדיבות: "תראה חבר, אתה נוצרי והכנסיה פתוחה כל השנה לפניך. אני בא הנה רק פעם אחת בשנה, אז מה אתה דוחק מפריע ליי?"
כשראו הנוצרים שלא נותנים להם להיכנס בחג המולד לכנסיות באופן גלוי, הלכו והקימו מחתרת ושם הם חוגגים את יום הולדת ישו הנוצרי בלי יהודים, מלבד, אולי, כמה מאנשי השב. את אלה, כידוע, אי אפשר לגרש, מפני שברגע שמגרשים אותם, כבר אין מחתרת.

היות ותיאור מפורט של חגיגת חג המולד הנערכת על ידי יהודים מופיע בהרחבה בכל עתון, החלטתי למסור לכם דין וחשבון מחגיגת חג מולד מחתרתית של נוצרים. לצורך זה גייסתי כמה ידידים בעלי השפעה בחוגי הפטיסטים האמריקאים ודרכם הגיעה, לידי הזמנה.
הגעתי לכפר הבפטיסטים בדיוק כמו שהיה כתוב בהוד מנה — ואפילו הקדמתי קצת, אך מצאתי שאחרים כבר הקדימו אותי וכל הכיסאות באולם הקטן של ההצגה תפוסים. לא תיארתי לי שיש כל כך הרבה בפטיסטים בי ארץ־ישראל. הבפטיסטים, שכפי שאני שומע, מדברים ומזמינים עברית רהוטה.

כיון שלא היו כיסאות פנויים, כבשתי לי מקום על הריצפה, לפני במת עץ מכוסה יוטה ומגובבת בקש, כשליש מאלי עץ ברוש שבין עפאיו מסתתרות נורות צבעוניות. כיון שענפי הברוש הסתירו לי חלק מהבמה, ביקשתי מאחד הבפטיסטים לסלק את העץ הציצה או להוציא אותה בכלל לפרוודור.

"השתגעתי?" אמר לי הבפטיסט, "איך אתה מתאר לך שנוצרי את האשוח החוצה?"

אכתלוק ארותי

גילי 164 ואני אומללה. אנא, הוסיפי מספר וכל השאר, ותודה. (1214/53). גם לך.

מה עושים?

כאשר (1214/54) עוברת בחוצות ירושלים ומנסות באתם יודעים מה שלהן, הן גורמות לפקקי תנועה. אין גבר, ויהא זה קציראי, שלא יפנה מבטו אליהן. אלא שהן שואלות, ובצדק, בשביל מה זה טוב, אם למרות כל ההצ' להא והאמביציות להגיע למרומי האולימפוס או אולימפיה (היגוריה) — אין עם מי לדבר, וזה או מה עושים? אז „אנו מעוניינות להכיר שני בחורים גבוהים, שגילם נע בין 20-22 שנה, ושרואים עצמם מתאימים.“ — אז בבקשה. תאמינו, ואולי אין זו אגדה, כמו שאומרים צירי הקונגרס הציוני.

אם כבר, אז כבר

סוף-סוף, ירושלמי עם דם. והפעם נחטך בתאורו, מאחר והעתק ממנו לפניכם. אומנם נדרשה ממנו מידה רבה של אומץ, הוא טוען, אבל היות והשד אינו נורא כל כך, „החלטתי שאם כבר לשלוח מכתב, אז למה לא תמונה?“ ולענין: „אני בחור בן 21 שנה. מקצועי מסגר מכני, וכל נערה שתיכנס לעיר הבירה, תוכל למצאני בין הברזלים והגרוטאות של אוס-טריכר.“

מכיון וכאמור (1214/55) הוא בחור עם דם, היה רוצה לקחת שגם את, במידה ותחליטי לכתוב אליו, תגלי אותה מידה של עוזירות, ור תשלחי לו תמונה. או דחילק, אל תביישי את הפירמה.

רוח וחומר

תוכלו לראות בזה מכתב ככל המכתבים, ואפילו מכתב שיגרתי למדי. אולם, יתכן ש' (1214/56) אינן דחקה שיגרתי. „אנו שתי נפשות המחפשות נפש מלימודים ומהגברברים בסביבה. כן! אנו שמיניסטיות וחז לא, המבקשות, עיסוקי כלשהו בין תרגיל במתמטיקה לבין טרק בתנ"ך, והכחנה להתכתבות. והתכתבות עם שני טיפוסים סבילים, משכילים וכי' וכי'. הנושא: שתיים בגיל הטיפש-עשרה. אוהבות לבלות בדרך כלל, אעפ"י שעכשיו אין כמעט זמן לך. בילוי, היינו: טיולים, מסיבות, סרטים ומחזות, מתד גיסא. דימון ראניון שכספיר, זולא, טגורי ורוסו, מאידך גיסא. מכאן יוצאת סינטיזה של רוח וחומר.“

על הנשוא להחת צמד של שניים (כמוהן). וכרגיל, גבוהים ונחמדים, פלוס כל המעלות המקובלות.

★ ★ ★

החלבן שלי אומר שיש הרבה כסף בארץ. אלא שכל אחד חייב אותו למישהו אחר.

★ ★ ★

שדושה חברים

אם להשתמש בביטוי הנדוש, הייתי אומרת ש' (1214/57) נשמעים כשלושה מוסקטורים. אלא שאלה וקוץ בה. כי האחד גבוה, ואילו השניים — נמוכים. אבל אל דאגה, הם גבוהים ברוחם, ואתן יכולות להאמין לי. אז אם אתן שתיים נמוכות ואחת גבוהה (ולא להיפך, חלילה) תוכלנה, מן הסתם, להתחת שישיה אידיאלית, כמו מג'דוד.

★ ★ ★

צעירה פשוטה וחמימה

יש לי חשד נוראי ש' (1214/58) נמנה על הרומנטיקאים אשר להם כבר אין תקנה.

„אינני יודע כיצד לפנות אליך, האלמונית, כדי שתבחיני את המספר שלי ותשלשליהו בקלפי של הגורל. ואז ייפגשו מכתבינו אישם בנקודת המרחב של חיים, געגועים, חלום מות ומאבק. לא ידעתי את גזן ענין וקלסתר פניך. אף לא את שמך. רק זאת ידעתי, כי את צעירה, פשוטה, חמימה. ובך אותה כנות של אשה ואדם. ולכן כל כך רציתי אותך, ביחוד שהסתיו הזה בא באפרוריותו, והוא דורש מאתנו במפגיע שנמצא לנו בן-לחיה, נוסף לספריה-לימוד שכבר חזרו ונצמדו אל חיינו.“

לא יודעת איך אצלך, אבל אני כבר מתמוגגת.

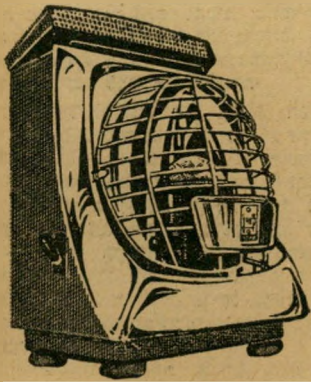
ציפור קטנה לחשה לי...

ובכן, דוד סמואל עשה זאת. נכדו השחרחר ויפה התואר של הלורד סמואל, הנציב הראשון ליהודה, נשא לאשה את רינה דפני בחנוכה... גם ביתו של סם דוכינר צלצלו הפעמונים. בתו דנה התארסה עם אחיה הצעיר של סוניה אברמוביץ, דוגמנית לשעבר... אין ספק שמאירה גרא ממשיכת יודעת את מלאכתה. היא הצליחה להיפטר משכמיה (פלרינה בלע"ז) צעקנית אלה-גיין-מנספילד, אותה מכרה, עם חיוך מסויים, לשגריר ארצות-הברית בישראל, מר אוגדן ריד... מקסימה כתמיד, ויותר, נראתה רות ריין מסובה ליד שולחן אחד בחברת בעלה ובתה יעל, בקפה היפואי אריאנה. באותה הזדמנות, ביקשה יעל מהתזמורת לנגן את המנגינה ילדי פיראוס מתוך הסרט רק בימי חול, ולא רק מפני שמנגינה זו חביבה עליה, אלא גם משום שבמאי ושחקן הסרט, ג'ול ראסין, ואשתו מזינה מרקורי, הם ידידיה של יעל.

קר.. קר!

אבל בבית חם ונעים, כי אבא קנה חשנה את התנור החדש והמשוכלל ביותר מהתוצרת המפורסמת של „אמקור“.

3 דגמים לבחירתך. לפי תקציבך

אמקור

דורבן מנפנפן

בעלת נייר
חדיר-אוויר

תשבץ העולם הזה 1214

לונה נחמיאס, ילידת ירושלים, הגי-
שה לנו את התשבץ הקשה ביותר ש-
קראנו. פותריו יכולים בהחלט להת-
גאות ברמת האינטליגנציה שלהם.
לונה אינה כותבת הרבה על עצמה.
היא בת 21 וגדלה ברחובות. היא
נהנתה במיוחד מהתשבץ שפורסם ב-
"העולם הזה" 1195, ועוד יותר מן ה-
עובדה שחיבר אותו יואב אדמוני.
הגר בשכונת אליה, ואשר תשבצו
שימש לה הזדמנות להתקשר עמו.
אולי יחברו השניים תשבץ פרטי?

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		12	11	10
	19		18	17	16		15	
		24		23	22		21	20
						26		25
	28		27				31	30
		33		32			36	35
			38		37		40	39
	43	42		41			44	47
			46		45			
				52	51		50	49
					57	56	55	54
		58						
			60					

מרוקו בשנת 1782 לערך. (12) מקום מוגבה
(15) בקעת בנליף התחתון המזרחי. (16)
סוג של אוטובוסים נקרא על שמו. (18)
החלק השני של הסימפוזיון "מולדת" לסם
טאנה. (21) זהב מובחר. (23) שד. (24) עיר
בירה מאחת ארצות השפלה. (26) ביטוי
(28) זאת. (29) קומפוזיטור רוסי מאחרוני
המאה ה-19. (31) פירור
(32) משקה מרמש. (35) מס
פית. (37) הלכה, לימוד. (38) מושבה מורטו
גזית. (40) תואר כבוד בארצות השפלה. (41)
עשה ענול ללא סוף. (43) מילתנוף לנסתר.
(45) ערוב. (46) המאור הקטן. (47) הופעה
יחיד. (49) בו מבשלים. (52) עליו מקרינים
(54) המון עם. (56) חן. (58) בעצמו.

(48) נמלכה בהודו. (50) ראשי תיבות.
(51) שם משפחתה של הסופרת הישראלית
מחברת הרומן "מריה". (53) שם משפחתו
של חוקר תלמודי יהודי (אוסטריה), ששם
ספרו "דור דור וירשיו". (55) מילת קריאה
לשפתו. (57) שרות תחבורה עירוני. (58)
אלף בבלי. (59) מנהיג המרד נגד הרומ
אים. (60) שמש בלועזית.

מאונך: (1) כשנולד היה אביו בן
100 שנה. (2) זכר הפרה. (3) "תורת כהנים".
(5) שנולד טרם זמנו. (6) הפיסקה הראשונה.
(ארמית). (7) מי שהיה נוכח בשעת מעשה.
(8) קמף תאניישיסמה. (9) משלוחי א"י ל-

קולנוע

סרטים

חיה הנצרתית

בן-חור (אסתר; תל-אביב; ארצות-הברית)
הוא גרסה קולנועית של היצירה הספרותית
אשר הסעירה מיליונים ברחבי-העולם, יותר
מכל יצירה ספרותית אחרת, מלבד התנ"ך.
הרומאן — הילדותי למחצה — נכתב לפני
שמונים שנה בידי לו ואלאס, גנרל אמרי-
קאי, מגיבורי מלחמת-האזרחים. הוא לא
נכתב בכישרון ספרותי נדיר. אולם היה בו
איזה כוח גלום, השראה דתית מגרה-דמיון.
מאז הפך ספר זה למחזה מצליח ולנוש-
אם של שני סרטים אילמים, קרב הסיפור,
ששמו המשני הוא סיפורו של הנוצרי,
יותר מיליונים להבנת מהותה של הנצרות
מאשר כתבי הברית-החדשה עצמה. בתקור
מה בה הוצגו המחזה והסרטים האילמים
בארצות-הברית, תקפה את ההמונים אכס-
סנה. בן-חור הפך לשם של רבים מהיל-
דים שנולדו באותם שנים ושל עסקים מסח-
ריים בלתי-ספורים.

בעזרת 15 מיליון דולאר ושש שנות
הכנה, העלתה הוליווד את היצירה בפעם

המרוץ ב"בן חור"
היהודים למען ישו

נוספת על הבר. כל הסיכויים היו
שהתהיה זו יצירה ראווה-בנוסח סרטי
התנ"ך של ססיל ב. דה מיל. מה שהציל
אותה מגורל כזה היא העובדה שביים את
הסרט יהודי, בשם ויליאם ויילר. הסיפור,
מעין מהדורה עתיקה של הרוון ממונטה
קריסטו, אודות נסיך יהודי בשם יהודה בן-
חור (צ'רלטון הסטון), המוטל בספינת עב-
דים על-ידי רומאי (סטיבן בויד) וחוזר כדי
לנקום את נקמתו, הוא מעצם טבעו סיפור
ראווה.

התיאורים המקיפים של ירושלים העתיקה,
קרב ימי בין הצי הרומאי לבין הצי הפי-
ניקי, מיצעד הניצחון ברומא, קרב כרכרות
באיטליה ענק בירושלים וצליבת ישו ה-
נוצרי, משאירים מקום לצילומי-סצנות המר-
ניות הסרטי-הקדמים. ויילר ניצל אפשרויות
אלה עד הסוף. הצלילנות ההמוניות בסרטו
מהחית מחזה מרהיב ושובה-עין.

חיה הררית, מטיפה. אולם הצלחתו
של ויילר גובעת בעיקר מיכולתו להכניס
עומק לסיפור-הראווה הפשטני. הוא עשה
זאת בעזרת צחת שחקנים טוב, ובמלאכת
ביום שהשאירה מקום לרגש ולשכל —
בזד העין. צחוק הגורל הוא שאת הסרט
הטוב ביותר שהופק עד כה על נושא ה-
נצרות יצר דוקא במאי יהודי, בעזרת שחק-
נית יהודיה וישראלית.

כי חיה הררית, המשחקת את התפקיד ה-
נשי הראשי בסרט — אסתר בת עבדו של
בן-חור, ההופכת אהובתו — ממלאת בסרט
את מקומו של ישו הנוצרי. ישו עצמו
נראה רק בסצנות בודדות, ובסופו של
הסרט הוא אינו משמיע אף משפט אחד. ו-
אילו חיה משמשת לו פה, היא הדוברת
העיקרית, המשמשת את רעיונות הנצרות,
המטיפה להם והמשכנעת את משתתפי ה-
עלילה והצופים גם יחד בצדקתם של רעיו-
נות אלה.

יתר על כן, דוקא סרט המיועד, כביכול,
להטפה לנצרות, תורם ליהדות תרומה ללא
חקדים. בפעם הראשונה עומד במרכז על-
לה עניקת כוח גבור יהודי, ויהודי לאומי,
שהכל בו חיובי, יהודי המגלם טיפוס
של איש כוח ושכל בעת ובעונה אחת, וה-
מביא את הצופים לידי הזדהות עמו. ה-

עובדה שבסופו של הסרט הוא הופך למא-
מין בנצרות, אינה פוגעת ברושם שהוא משאיר.
אין צורך לציין שבסרט זה מטהרים ה-
יהודים סופית מכל אשמה בקשר למותו של
ישו. כל האשמה גופלת על כתפי הרומאים
הרשעים.

מירון-נקמה. שיאו של הסרט הוא
בסצנת מירון-המרכבות, בה נוקם בן-חור
את נקמתו במסלה הרומאי. סצנה זו, ה-
תופסת כעשרים דקות משלוש וחצי שעות
הסרט — היא ללא ספק שיא של טכניקה
קולנועית עוצרת-נשימה.
יש להצטער רק על כך שסרט מעין זה,
שהוסרט במקורו עבור מסך רחב ובסרט
של 65 מ"מ, מוצג בקולנוע בלתי-מתאים,
על מסך סינמסקופי זעיר ובאולם שמכנהו
אינו מאפשר הנאה מיתרונותיה של שיטת
הסרטה זו.

זאתים וחתיכות

החיוך המסוכן (תמר; תל-אביב; צר-
פת) הוא חיכוך הרחב, הגברי וגורף-ה-
מיליונים של האיש בעל הפנים המצולקות
— אדי קונסטנטין. בסרט נוסף מסידרת
לאמי קושון — איש הפ. בי. אי. האמריקאי
הפועל דוקא בצרפת — הוא עושה את
אותם הדברים שעשה בסרטים הקודמים
בסידרה: מכה את כולם ברצינות ומקבל
מכות בצחוק, מהפנט חתיכות ומהופנט
על ידי אחרות, עושה פירסומת תמי-
דית לחיסקי הסקוטי בלק אנד
וויט ומתגלה כהפיקה, הערמומי
והחכם בין כלשי תבל.
כמו תמיד גם הפעם,

תדריר

ואלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי
הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **תמימים ופראים** (אופיר; תל-
אביב) חיי-האישות החמים של האסקימוסים,
על רקע קרונותי הקוטב. פגישה משכנעת
עם אורח חיהם של אנשי-הצפון ומשחק
משובח של אטוני קהין ויוקו טאני.

● **איי לייק מייק** (הוד; תל-אביב;
פאר; חיפה) קומדיה ישראלית משעשעת עם
הומור אידי סביב בעיית נשואי-ההפסודות.
בתיא לאנצאט, זאב ברלינסקי וגדעון זינגר
בסרטו של פיטר פריי.

● **רק בימי חול** (פאר; תל-אביב)
זיל דאסין מנסה להוכיח, באמצעות סיפוריה
של יצאנית, כי הציביליזציה פוגעת באושרו
של האדם. מלינה מרקורי.

● **אמריקה המזוהה**. (גת; תל-
אביב) המגוחך ויוצא-הדופן שבאורח החיים
האמריקאי, כפי שהשתקף בעדשות מצלמר
תיו האנושיות של הצרפתי פרנסוא רייכנ-
באך.

● **פנינים ואפר** (חן; ירושלים)
לבטיו של דור שחונך להרונג על רקע
מלחמת-האחים בפולין שלאחר מלחמת ה-
עולם השנייה.

● **הדירה** (ירון; תל-אביב; אמפי-
אסרון; חיפה) קומדיה צ'אפלינית של בילי
וילדר על פקיד העולה בדרגה בזכות
נאפופיה-בוסים בדירתו. ג'ק למון, שירלי
מקלין.

לרעננות העור וצחות הפנים

מרכז
הפנים, מחליק ומשחה
חדוש נפלא לעורך.
נספג בקלות, ומקנה
הרגשת רעננות מצויינת.
מיוחד בשימוש לעור
גורמלי — בלילה, ועבור
עור יבש — בבוקר.

Diva COLD CREAM

גם קרם זה, נמנה על מבחר מוצרי "דיווה" המהוללים, המגישים לך:
Royal Placenta, Skin Food, Day Cream, Hand Cream

מיוס אוורד

אמנות

תערוכות

החזר בתשובה

בין הציירים הישראליים הבוודיים שלא נסחפו בגל האופנה של הציור המודרני המופשט, תופס הצייר המזוקן נפתלי בזם (36), יליד גרמניה וחניך בצלאל, מקום מכובד.

בעוד רוב הציירים מעלים על בדיהם שטחיים, קחים ונקודות, בהתאם למצב רוחם החולף, המשיך בזם, בעקשנות כמעט צב-רית, בציור מגמות סוציאליות וצינוניות. אפילו שהות של שנתיים בפאריס לא שינתה את סיגנונו. ברישומי שחור-לבן ובציורי שמן צבעוניים, בעלי מגמה גראפית חזקה, תיאר פועלים בעבודתם, איכרים בשדה, מעפילים וחלוצים.

נושאים מגמתיים אלה הקנו לו הצלחה רבה בקיבוצים ובחוגי תנועת ארץ-ישראל העובדת. כאשר חיפשה הנהלת צי"ס ציירים לקישוט אונית-הנוסעים המפוארת והצינונית תיאודור הרצל, היה טבעי מאוד שנפתלי בזם יהיה אחד מהם. בזם לא הכזיב. בשני ציוריקר גדולים תיאר את התנשמות הרע יון הצינוני על כל שלביו, החל בעליה הבלתי לגאלית וכלה בכיבוש השממה וכור ההיתוך.

השבוע, בתערוכת-יחיד רבת-היקף בביתן מאיר דיזנגוף של מוזיאון תל-אביב, החליף נפתלי בזם את הסוסים. בין שבעים יצירות אמנות, מהן חמישים תמונות-שמן ועשרים רישומים ואקווארלים, לא נמצא אפילו חלוץ אחד ואף לא כל-ימלאכה בודד. את מקומם תפסו תשמישי-קדושה יהודיים כמו: שופר, תרנגול-כפרות, פמוטים, גרות שבת ומנורת הקנים.

הסימבוליקה היהודית בציוריו החדשים של בזם, אף שהיא מזכירה בנושאים שלה את הציור היהודי הישן, כפי שהיה מקובל לפני מלחמת העולם הראשונה בגולה, איננה המשך ישיר שלו — כי בזם אינו מתאר החל חיים מסורתי או פולקלור עממי ברוח סנטימנטלית, כפי שהיה מקובל, ואשר שא-גאל משמש לו בטוי גם כיום. הסימבוליקה של בזם היא נסיון להעניק לסמלים דתיים מעמד של ערכים אסתטיים, בלתי תלויים במקום ובזמן.

תיאטרון

עלילה נפשית

מאז הפכו התיאטרונים הישראליים, בעל כורחם, לתיאטרונים מסחריים, לפחות מבחינת אופי הפרטנור שלהם, אם לא מבחינת מיסגרתם, נטלו עליהן כמות קטנות, המורכבות מקבוצות ועומות של שחקנים, את תפקיד העלאת מחזות נסיוניים ומחזות מקוריים.

תיאטרון גוסף ממין זה יופיע לפני הקהל בימים הקרובים. הוא ישא את השם הבלתי רגיל: במת שירה. כי תוכניתו הראשונה, אותיות 1960, אינה אלא קובץ שירים של חברי המשמרת הצעירה בשירה הישראלית. בניגוד למה שאפשר לחשוב, לא יהיה זה ערב קריאת שירים, אלא תיאטרון של ממש, שיציג מחזה.

מידגות עד המוות. יום הרעיון להקמת תיאטרון נסיוני חדש הוא דויד לוי, במאי צעיר שהיה עוזר-במאי בקאמרי. בשלוש השנים האחרונות השתלם לוי באנגליה, עבד בתיאטרון הנסיוני החשוב בלונדון, רואל קורט, ערך סיום בסקנינגביה, שם עבד עם הבמאי הדני בייסקוף, וכתב שלושה תסריטים לקולנוע, שיוסרטו כנראה עוד הקיץ.

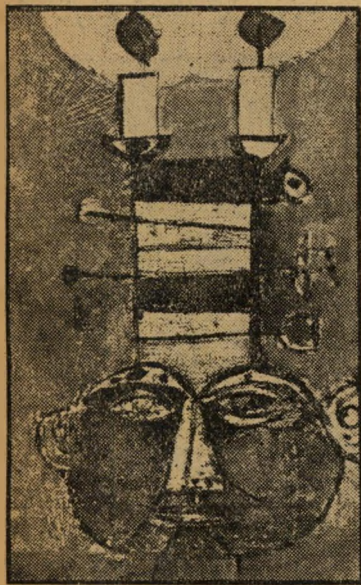
בתורו לישראל, לא ראה לוי אפשרות לעבוד בתיאטרון נסיוני במסגרת התיאטרון הקיימים. הוא התקשר עם השחקנים עמוס מרון ואלברט כהן, ויחד עמם הקים את במתו הנסיונית.

המחזה, אותו יציג התיאטרון החדש בשני שחקנים, נכתב עלידי 11 מחברים. זהו צירוף שירתם של נתן זך, יהודה עמיחי, משה דור, עמוס קינן, שלמה זמיר, אהרון אמיר, דליה רביקוביץ, דויד אבידן, אמיר גלבוע, ע. הלל ודויד לוי עצמו. שלימותו של שם שיר אינה נפגעת במחזה, אולם צירופם יחד יוצר עלילה, אם כי עלילה בלתי רגילה. אין זו עלילה של התרחשות מציאות אלא עלילה נפשית, המתפתחת מעל ללדות, דרך שירי ילדים ושירי אהבה עד שירי מלחמה ושירי סוף הדרך. זה יהיה תיאטרון עם תפאורה ומוסיקה רקע, נסיון שטרם נוסה בעולם. עתה מצפים אנשי במת שירה לתגובת הקהל. אם יתברר להם שיש קהל גם ל-

צייר בזם

מעפילים ב"תיאודור הרצל" —

"חזון איש" שז בזם
— תקיעת שופר במוזיאון

תיאטרון נסיוני, הם עומדים להעלות מחזות נסיוניים נוספים בצורה חדשנית ונועזת.

פירסומים

מעשה למופת

כמו כל איגוד מיקצועי אחר, היתה גם אגודת הציירים והפסלים בישראל זקוקה לביטאון משלה. צורך זה לא נבע מהכרח פנימי לביטוי אמנותי: לרשות האמנים עמדו המוספים האמנותיים של העיתונים היומיים וכתבי-עת אחרים. הם אף לא נזקקו לליבונו בעיות מקצועיות, כמו שגר ותנאים סוציאליים, כי חברי האגודה הם אמנים חופשיים שאינם מעסיקים בשכר.

הצורך של אגודת האמנים לביטאון משלה נבע מן העובדה הפשוטה שהקופה היתה גדושה, ובתקציב נשאר יתרה מההקצאות המתקבלות מטעם קרן גורמן וההסדרות — לה מסונפת גם האגודה. כיוון שלא היה מחסור בכסף, הוחלט להוציא כתבי-עת מהודר בשם ששר. הוקמה מערכת, בה השתתפו נציגי ועד האגודה ונציגי המרכז לתרבות וחינוך של ההסתדרות. כעורך בפועל מונה העיתונאי עזרא זוסמן, ממערכת דבר.

החבורת הראשונה, שיצאה לפני שנה בי הוצאה מהודרת, על גיר כרום מבריק ובי עטיפת בריסטול, הכילה 62 עמוד ובתוכה מאמרים משעממים עד לאימה. לאחר מאמץ גדול, נמכרו כמאה גליונות בלבד.

אחרי הכישלון הראשון יצא בראשית שנה זו לאור הגליון השני, שלא נפל בשיעורו מהראשון, נמכר עוד פחות מקודמו: התפור צה לא הגיעה אפילו למאה גליונות. כיוון שידוע כי בישראל מעודדים, בדרך כלל, כישלונות מסוג זה, עוררה השבוע הפתעה רבה הידיעה, כי אגודת הציירים והפסלים החליטה לא להמשיך בהופעת הבטאון. החלטה אמיצה זו, שהתקבלה ללא כל לחץ חיצוני, היא מעשה שאין לו תקדים בארץ. ועליכך מגיע, ללא ספק, להעז אגודת הציירים והפסלים בישראל התואר: אנשי מופת.

ROYAL VIT

רויאלויט, לפי דיר לברן, פריס.
המכיל Gelle Royale, מיון מלכות הרבירים.
הוא הפרס היעיל ביותר לספול בעור פני.
רויאלויט מונע קמטים
ושומר על רעננות נעורים.

סינטבון
נוסם מנקה ומצחצח הכל
יותר מכל

הסבנו ויעיל פי 3
מכל סבון רגיל.

בשר

תוצרת נקה — תוצרת איכות

לו נשרו השערות!

ולך?

אם יש לך
דאגות שער —

פנה למחלקה לספול שער
ב"רובינוס קוסמוטיקוס", ב'
הנהלת הביאוקוסמוטיקאי
אלכס רובין, תל-אביב,
רח' פינסקר 2, טל' 22128
— חיפה, רחוב הרצל 1.

כל יום חמישי...

עולם הפד

בטאון תעשיית הטכסטיל - בעריכת גילי גלילי

ראש המערכת:
ג. גלילי
עורך משנה:
ג. גלילי
כתב ראשי:
ג. גלילי
עורך כיתוב:
ג. גלילי
צלם המערכת:
ג. גלילי
צייר המערכת:
ג. גלילי

המים היו כבדים

מאת כתבתנו המדעי

התעלומה שאפפה לפני כחודש את הידיעות שהגיעו ממפעל הטכסטיל בדימונה, על היסודות ששקעו לאחר השטפון שנגרם בגלל שבר-עץ אי-שם בנגב, נפתרה עתה, לאחר שבדיקות מעבדתיות גילו שהמים היו כבדים.
מחוגי סולל בונה, שהקימו את המפעל, נמסר לסופרנו:

"בנינו את המפעל בהתאם לתנאים המיוחדים של המקום, שנמסרו לנו על-ידי הברואים הנמצאים שם מדורי דורות. לקחנו בחשבון שטפונות חורף, ובהתאם לכך הכי פלנו את עובי העמודים והיסודות. לא

מכון אפרראטי
ארגון יצרני טכסטיל

מודיע בזה על הרצאה בבית ליטין

של פרופ' שהידלם

על הנושא:

כיצד לייצר טכסטיל
בארצות נחשלות

הכניסה חפשיית בואו בהמוניכם

יכולו לדעת שעניים נבקעים בסביבה, ושהמים, במקרה זה, יהיו כבדים מן הרגיל. בינתיים כבר הצלחנו לתקן את הנזק וחזקנו את העמודים בתמוכות. לא נכון שנגרם הפסד של 10 מיליון לירות. אף-על-פי שלא נעשתה עדיין הערכה סופית, להניח שהנזק הכספי יעלה על 7 או 8 לירות בסך הכל.

זה בצבעי קובלט במברשות גדולות. ירדתי מהעץ וחזרתי לגיפ שלי. כשי יצאתי משטח המפעל, החזיר לי הוקיף את התעודה עם ציוני השליש. בהזדמנות זו שאלתי אותו אם הוא מרוצה מהעבודה ומהמשכורת:
"אני לא מקבל משכורת. מדי פעם בפעם נותנים לי איזו טיפים, ומה אני חי." כך פתרתי את סוד מפעל הטכסטיל הגדול ביותר בכל המזרח הקרוב והתיכון.

קדם יותר מבלי להתגלות, טיפסתי על אורניום אחד, ומשם הצצתי על המבנה המרכזי, בעל הכיפה המקומרת, שבמראה מן האחרי, ביחוד בגובה רב מאוד, דומה לכיפה של כור אטומי. מה שראיתי בבנין זה פתר לפני את התעלומה הגדולה בבת אחת.
זה היה מפעל אשפרה, וכאן צבעו את האריג בצבעי קובלט. היו טובלים את ה"אריגים בבירכות של מימן, וצובעים אחרי

אי-שם בנגב, בדרך שבין סדום לאילת, מתורממים בקצה האופק בניינים מסתוריים. אף-על-פי שהמוסדות המוסמכים ממלאים פיהם מים כבדים, בכל הנוגע למהות ה"מפעל, מתלחשים כל אנשי הסביבה, כולל הכדואים הרועים את גמליהם בשדות ה"מלוח, שאלה הם המבנים של כור אטומי סודי.

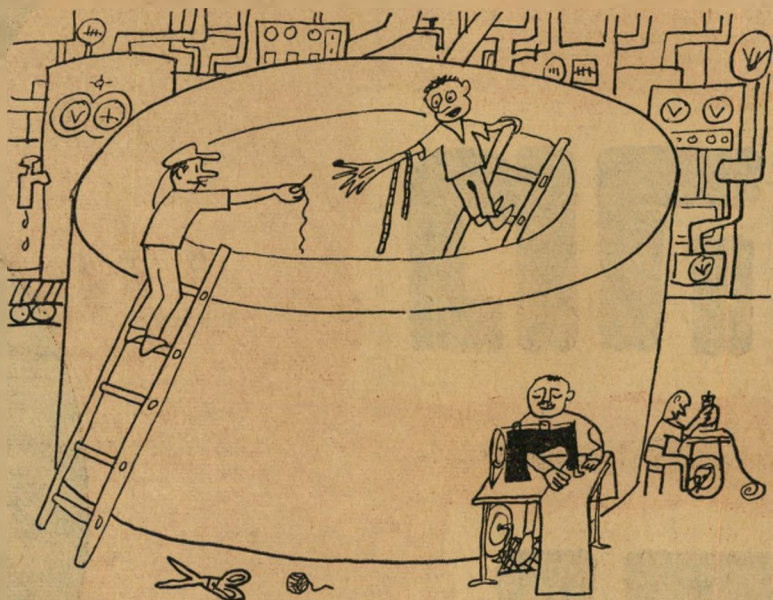
כדי לגלות ולחשוף את מהות המפעל הסודי, התחפשתי לנהג מקדיזל, ובתחפושת זו הגעתי אל המקום בגיפ שכור. נסעתי בין שדרה של אקליפטוסים, שלא היו אלא אנשי ש.ב. מוסחים שעקבו אחרי כל תנועת. הגעתי לשער ברזל, שלידו שמר זקיק, שביקש מכל נכנס את תעודת-הלידה שלו.

כיוון שלא היתה ברשותי תעודת-לידה, מסרתי לו תעודה עם ציוני שלישי מבית הספר בלפור (כתה ד'), ונכנסתי.

העמלתי את הגיפ ליד הצריף הראשון, וראיתי שזה מחסן מלא גלילי כותנה וערמות של צמר גלמי, לא מעובד. ירדתי מהגיפ וחזרתי על הדשא לכון בנין בטון. הדלת לא היתה נעולה, וכשדפתי אותה ראיתי בפנים פלכים וסלילים של קרטון, עליהם נכרכו חוטים בצבעים שונים. הי' תקרה הייתה מכוסה בכורי עכביש.

כולי מכוסה ברפש דרכים, התגלגלתי קדימה, מתחת לגדר מחושמלת, עד למבנה אטום לגמרי מכל הצדדים. מבפנים בקע רעש מזור אחר, כאילו מבקעים משהו. הצצתי דרך חור המנעול וראיתי אולם מלא גולים מיכניים, ובתוכם נעים בוכיירים ב"מהירות תאוצתית גדולה. כל פעם שהבוכייר היה פוגע במגן המוחא, היה יוצא משם קול מזור, כמו מציקלוטרון.

מהצד השני של הנולים יצאו גלילים של אריגים בעלי צבע דהוי, מורכבים מחוטי שתיוער. לפתע שמעתי קול צעדים, וחמקתי משם לתוך חורשה קטנה של עצי אורג' יום וברורים. כיון שאי-אפשר היה להת

"עכשיו תביא לי שני כפתורים רדיואקטיביים.
וקצת אוראניום לריפוד הביטנה."

היה היה איש בשם שמיר,
שקיבל עבודה בטכסטיל.
"חיש מהר הוא פוטר -
כי לא ארג שום דבר,
גרעינים רק פיצה, הכסיה."

מכתבים אל העורך

בכל שאר הדברים תועיל יותר תפירה מעולה ביד או במכונה.
גיסל דוחובניק, בת"ם

זרים בשדותינו
קשה לאדם, שהשתתף בגופו (תרתי דמשמע) במלחמת-השחרור, להשלים עם העובדה שאחרי שתי-עשרה שנה של עזר מאות בלתי-תלויה, עדיין תלויה תעשיית ה"אופנה שלנו באמנות הצרפתית. הלא בושא היא שעם, שידע לייבש בעצ' מו את ביצות החולה, שגאל במו ידיו את אדמות עמק יזרעאל, שהוביר שבע מדינות ערב וזכוב היס-התיכון במכה אחת ושפירק את הפלמ"ח בלי עזרה מבחוץ, לא ידע לתפור לעצמו מכנסים או חצאית, בלי יד מדריכה מבחוץ.

הלא חרפה היא שעם התנ"ך, שבמגילות אסתר שלו, שנכתבה לפני אלפים שנה, נאמר: "וישם מרדכי שק על ראשו", ילך ללמוד מעשה אמנות השמלה אצל צרפתים או תורכים או כל עם אחר.
אני חושב שהגיע הזמן לשלוח מכאן, אחר כבוד, את כל אמני האופנה הצרפתיים, שאני לא יודע מי הזמינם, ולתת לאמנים ישראלים את השאנסה להעניק לבנות ישראל משהו מקורי משלנו.
ברנרד מ. שטיינהופאר, תל-אביב

בטחון מפוקפק

אף-על-פי שעוד לא קרו אצלנו אסונות בנפש, ראוי שהציבור יתן דעתו על כך, שבאופנה הישראלית החדשה מרכיב לחבר דברים בסיכות בטחון.
סיכות בטחון נוצרו לשימוש זמני רק בשעות חירום, למניעת פרוצת היכולות ל"ערטל דברים שהגיעו יפה להם. מעולם לא היתה סיכת בטחון תחליף לתפירה של ממש, בזמנים כתיקונם.
לאור הדברים האלה, הידועים יפה לכל חייט ותופרת, מדאגה התופעה שנתגלתה לאחרונה בתעשיית האופנה הישראלית, להרבות בסיכות בטחון, לצורך ושללא לצורך. במקום לתקן כל קרע בתפירה של ממש, או לכסות את הפרצות בתיקון אמנותי, מחברים הכל בסיכות בטחון, כאילו שזה יפתור את הבעיה.

הייתי עדה לתופעה מבישה, שחיברו ענין ביש אחד בסיכות בטחון כאלה, ואחרי זמן קצר הן נפתחו והכל נשר, והגוף נשאר מעורטל במקום צבורי מאוד, ודי בזיון וקצף.

אני מקדה שהגופים המוסמכים יסיקו את הלקח הדרוש מהפרשה שגולתית זה עתה לפניכם, וידאגו לכך שרק במקרים של פיקוח-נפש ממש, ישתמשו בסיכות בטחון.

מאופנת השק לאופנת הפיטריה

הציבור מוזמן בזה לתצוגת אופנה ישראלית-צרפתית משותפת, שתתקיים בימים הקרובים במדבר סהרה. הדגמים החדשים יוצגו על-ידי חתיכות מפוצצות בביקני.
על המועד המדויק של התצוגה תבוא הודעה מיוחדת.

משאל בזק

עולם הבד ערך משאל-בזק בין מומחי טכסטיל על הגילויים האחרונים. את ד"ר ירוחם פינציבסקי, מומחה טחיה מחנוואלה, הנמצא כאן מטעם ארגון הבונד, מצאנו ב"חדרהאכול של מלון דן:
"מה דעתך, ד"ר פינציבסקי, על התקדמות מות ישראל בשטח הטכסטיל?"
"הצלחה מפוצצת כזאת לא רואים בכל יום!"

הנשאל השני היה נציג ועדת האו"ם לכיסוי מערומים נחשלים, שעבר את לוד בדרכו לקטנה.
"מה דעתך, מר איצ'הבר שניידר, על הגילוי החדש?"
"בומבה!"

אחד מראשי לשכת-המודיעין, הממונה על פועלי המחט, שביקש לשמור על צילום-שם, ענה בגילוי-לב: "אני מקווה רק שזה לא יפצה לנו גרעונות."

איום ישיר על מפעלי הכותנה במצרים

מיד אחרי הגילוי החלה ירידה תלולה במחירי המניות בבורסה בקהיר, ונרשמו יותר ממאה נקודות ירידה. הירידה היתה עלולה להיות גדולה יותר, לולא נפסק זרם הקונים לגמרי. כדי למנוע זאת, סגרו את הבורסה ליומיים ועבד אל-נאצר הזמין אליו את השגריר האמריקאי לשיחה.
אף כי לא נמסרה כל הודעה על מהות השיחה, נודע ממקורות דיפלומאטיים, שהרודן המצרי איים להלאים את הפירמידות, ולתת לרוסים אופציה על הספינס.
התגובה של הסטיט-דפארטמנט היתה תגובה של כניעה לסחטנות. עכבו את משלוח אבקת-הביצים של חודש דצמבר, עד שישי-ראל תסכים להחזיר את המצב לקדמותו.
כלומר: תפרק את מכונות האריגה והנולים, ותחזיר לבקע אטומים ולייצר פצצות, לפי התכנית המקורית.

עד לסגירת הגליון לא נתקבלה תגובת משרד החוץ הישראלי לאולטימטום של ה"סטיט-דפארטמנט. באופן בלתי-רשמי נמסר, שישראל אינה רואה בעין יפה התערבות בענייניה הפנימיים. "אנו זקוקים לבגד לעו"רנו ונעלים לרגלנו, ולא לפצצות של הרס," אמר ראש-הממשלה במוזון הכנסת.

מאת סופרנו הכנכלי

הגילוי המרעיש של מפעלי הטכסטיל בדימונה, עורר כהלה בארצות ערב וב"עיקר במצרים, שכלכלתה מבוססת באופן בלעדי על יצוא הכותנה.

רגישותם של המצרים להתקדמותה של תעשיית הטכסטיל הישראלית מובנת מאליה, ביחוד לאור נסיון העבר. רבים מבין ה"מצרים המבוגרים וזכרים עדיין את החלטת הממשלה האמריקאית, מלפני שש שנים, לקצץ במיכסות היבוא של כותנה מצרית, החלטה שהיתה הגורם הישיר להלאמת תע"ל-תסואץ והפיכתו של עבד אל-נאצר לגרור סובייטי.

תשובת ראש הממשלה בכנסת לשאלתה של האופוזיציה בדבר האמת בהודעת שר"ת הביון האמריקאים, שגילו באמצעות תצלומי-אחיר שנעשו ממטוסי יו"ר, כאילו בונה ישראל כור אטומי לצרכי מלחמה, קב"ע כי מה שנגמדה לאמריקאים ככור אטומי לפצצות, אינו אלא בית-חרושת לטכסטיל, המיועד כולו לצרכי שלום. הוד"ע זה זו זיועוזה מחדש את בסיס כלכלתה של מצרים, הרעוע גם בלאו הכי.

העולם הזה

אחרי מ'הוד לבון

אד מ'

מהם

נעו

את

ההודאה?

